

Efekty działalności budowlanej w 2018 r.

Construction results in 2018

Efekty działalności budowlanej w 2018 r.

Construction results in 2018

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Urząd Statystyczny w Lublinie Statistical Office in Lublin

Warszawa, Lublin 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Lublinie, Ośrodek Statystyki Budownictwa
Statistical Office in Lublin, Centre of Construction Statistics

Zespół autorski

Editorial team

Piotr Koszewski, Zofia Kurlej, Jarosław Macios, Agnieszka Nocko, Jarosław Plewik,
Anna Powęska, Katarzyna Słomka, Paweł Zawiślak

Tłumaczenie

Translation

Piotr Koszewski, Anna Powęska, Katarzyna Siemiaszko, Katarzyna Słomka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Piotr Koszewski

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

www.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data please indicate the source

Przedmowa

Szanowni Państwo,

Przekazujemy Państwu pozycję wydawniczą poświęconą tematyce budowlanej, zatytułowaną „Efekty działalności budowlanej w 2018 roku”. Opracowanie zostało przygotowane w Ośrodku Statystyki Budownictwa działającym w Urzędzie Statystycznym w Lublinie i stanowi kontynuację publikacji o takim samym tytule, realizowanej dotychczas w Głównym Urzędzie Statystycznym.

W publikacji zaprezentowano szeroki zestaw danych statystycznych dotyczących ruchu budowlanego w zakresie budownictwa mieszkaniowego oraz budownictwa budynków niemieszkalnych, a także wybrane informacje z zakresu budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Przedstawione dane statystyczne opatrzone komentarzem analitycznym zwracającym uwagę na najistotniejsze aspekty i główne tendencje obserwowane w odniesieniu do opisywanych zjawisk.

Opracowanie składa się z części tekstowej oraz załączonych tablic statystycznych. Zawarty w części tekstowej komentarz analityczny wzbogacono wykresami oraz kartogramami. Uwagi metodyczne zawierają szczegółowe definicje występujących w publikacji pojęć. Część tabelaryczna obejmuje dane dla kraju oraz poszczególnych województw z uwzględnieniem retrospekcji.

Mając nadzieję, że niniejsza publikacja będzie interesującym i przydatnym źródłem wiedzy w zakresie prezentowanego tematu, zachęcamy Państwa do zgłębiania przedstawionej w niej problematyki. W tym celu mogą Państwo wykorzystać bogate zasoby informacyjne statystyki publicznej dostępne na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego. Szczególnie polecamy serwisy internetowe – Bank Danych Lokalnych oraz Dziedziczną Bazę Wiedzy Budownictwo.

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Lublin, wrzesień 2019 r.

Preface

Dear Sir or Madam,

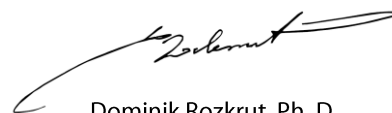
We would like to present you with a publication devoted to the area of construction, entitled "Construction results in 2018". The publication was prepared by the Centre of Construction Statistics operating in the Statistical Office in Lublin and constitutes a continuation of the publication with the same title which was earlier issued by the Statistics Poland.

The publication presents a wide set of statistical data regarding construction activity in terms of residential construction and non-residential buildings, as well as selected information connected with civil engineering works. The presented statistical data are shown together with an analytical commentary focused on the most important aspects and main trends observed in regard to the described phenomena.

The publication consists of a text part and attached statistical tables. The analytical commentary included in the text part was enriched with charts and cartograms. Methodological notes include detailed definitions of terms used in the publication. The tabular part covers data for the country and individual voivodships, including retrospection.

We hope that this publication will be an interesting and useful source of knowledge in the field of the presented topic and will encourage you to explore the issues presented in it. For this purpose, you can use the extensive information resources of official statistics available on the website of the Statistics Poland. We particularly recommend the internet services, that is Local Data Bank and Knowledge Databases – Construction.

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph. D.

Lublin, September 2019

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	3
<i>Preface.....</i>	<i>4</i>
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	11
<i>Symbols and main abbreviations.....</i>	<i>11</i>
Wstęp.....	12
<i>Introduction</i>	<i>13</i>
Synteza.....	14
<i>Executive summary.....</i>	<i>19</i>
Rozdział 1. Budownictwo mieszkaniowe	23
<i>Chapter 1. Residential construction</i>	<i>23</i>
Rozdział 2. Budownictwo niemieszkalne	43
<i>Chapter 2. Non-residential construction.....</i>	<i>43</i>
Rozdział 3. Wielowymiarowa analiza porównawcza rozwoju budownictwa na terenie województw w latach 2014-2018.....	68
<i>Chapter 3. Multivariate comparative analysis of construction of construction development in individual voivodships in 2014-2018.....</i>	<i>68</i>
Uwagi metodologiczne	74
<i>Methodological notes.....</i>	<i>79</i>
Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLS).....	84
<i>Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLS format)</i>	<i>84</i>

Spis tablic

List of tables

1. Współczynniki przenikania ciepła w nowych budynkach mieszkalnych oddanych do użytkowania w 2018 r.....	38
<i>1. Heat transfer coefficient in new residential buildings completed in 2018.....</i>	<i>38</i>

Spis wykresów

List of charts

1. Budownictwo mieszkaniowe w Polsce w latach 2014-2018.....	15
<i>1. Residential construction in Poland in 2014-2018.....</i>	<i>20</i>
2. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018.....	16
<i>2. Number and useful floor area of non-residential buildings completed in 2014-2018.....</i>	<i>20</i>

3. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce w latach 2014-2018 w przekroju „miasto-wieś” ..24	
3. <i>Number of dwellings completed in Poland in 2014-2018 in urban-rural cross section</i>	<i>24</i>
4. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce w latach 2014-2018 w nowych budynkach mieszkalnych według rodzaju budynków i form budownictwa.....25	
4. <i>Structure of dwellings completed in Poland in 2014-2018 in new residential buildings by types of buildings and forms of construction.....</i>	<i>25</i>
5. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce w 2018 roku według form budownictwa ...26	
5. <i>Structure of dwellings completed in Poland in 2018 by forms of construction</i>	<i>26</i>
6. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2014-2018 według form budownictwa.....27	
6. <i>Dwellings completed in 2014-2018 by forms of construction.....</i>	<i>27</i>
7. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w 2018 roku według województw28	
7. <i>Number of dwellings completed in 2014-2018 by voivodships</i>	<i>28</i>
8. Wskaźniki natężenia budownictwa mieszkaniowego w Polsce w latach 2014-2018.....29	
8. <i>Indexes of intensity of residential construction in Poland in 2014-2018</i>	<i>29</i>
9. Odsetek mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce wyposażonych w wybrane instalacje sanitarno-techniczne w latach 2014-2018.....33	
9. <i>Percentage of dwellings completed in Poland in 2014-2018 fitted with selected technical and sanitary infrastructure.....</i>	<i>33</i>
10. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce w latach 2014-2018 wyposażonych w centralne ogrzewanie indywidualne według rodzaju ogrzewania i rodzaju kotła/pieca34	
10. <i>Structure of dwellings completed in Poland in 2014-2018 fitted with private central heating system by type of heating and type of boiler/furnace.....</i>	<i>34</i>
11. Struktura mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych oddanych do użytkowania w 2018 roku według liczby kondygnacji.....35	
11. <i>Structure of dwellings in new residential buildings completed in 2018 by number of storeys</i>	<i>35</i>
12. Przeciętny czas budowy nowych budynków mieszkalnych w latach 2014-2018 według rodzaju budynku36	
12. <i>Average construction period of new residential buildings in 2014-2018 by types of buildings.....</i>	<i>36</i>
13. Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w Polsce w latach 2014-2018; średnia lat 2014-2018 = 100.....40	
13. <i>Indices of number of dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project in Poland in 2014-2018; average of 2014-2018 = 100.....</i>	<i>40</i>
14. Struktura mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w 2018 roku według form budownictwa40	
14. <i>Structure of dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project in 2018 by forms of construction.....</i>	<i>40</i>
15. Struktura mieszkań, których budowę rozpoczęto w 2018 roku według form budownictwa.....42	
15. <i>Structure of dwellings in which construction began in 2018 by forms of construction.....</i>	<i>42</i>
16. Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto w Polsce w latach 2014-2018; średnia lat 2014-2018 = 100.....42	
16. <i>Indices of number of dwellings in which construction began in Poland in 2014-2018; average of 2014-2018 = 100</i>	<i>42</i>

17. Powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych (nowych i rozbudowanych) oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw	44
<i>17. Useful floor area of non-residential buildings (new and expanded) completed in 2018 by voivodships ...</i>	<i>44</i>
18. Liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w 2018 r. według grup PKOB.....	45
<i>18. Number of new non-residential buildings completed in 2018 by groups of PKOB.....</i>	<i>45</i>
19. Struktura powierzchni użytkowej i kubatury budynków niemieszkalnych (nowych i rozbudowanych) oddanych do użytkowania w 2018 r.....	46
<i>19. Structure of useful floor area and cubic volume of non-residential buildings (new and expanded) completed in 2018.....</i>	<i>46</i>
20. Powierzchnia użytkowa hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw.....	46
<i>20. Useful floor area of hotels and similar buildings completed in 2018 by voivodships.....</i>	<i>46</i>
21. Liczba oraz powierzchnia użytkowa hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego oddanych do użytkowania w latach 2014-2018.....	48
<i>21. Number and useful floor area of hotels and similar buildings completed in 2014-2018.....</i>	<i>48</i>
22. Powierzchnia użytkowa budynków biurowych oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw.....	49
<i>22. Useful floor area of office buildings completed in 2018 by voivodships.....</i>	<i>49</i>
23. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków biurowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018.....	50
<i>23. Number and useful floor area of office buildings completed in 2014-2018.....</i>	<i>50</i>
24. Powierzchnia użytkowa budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw	51
<i>24. Useful floor area of wholesale and retail trade buildings completed in 2018 by voivodships.....</i>	<i>51</i>
25. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018	52
<i>25. Number and useful floor area of wholesale and retail trade buildings completed in 2014-2018.....</i>	<i>52</i>
26. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowych budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018.....	53
<i>26. Average useful floor area of new wholesale and retail trade buildings completed in 2014-2018.....</i>	<i>53</i>
27. Powierzchnia użytkowa budynków transportu i łączności oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw	54
<i>27. Useful floor area of traffic and communication buildings completed in 2018 by voivodships.....</i>	<i>54</i>
28. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków transportu i łączności oddanych do użytkowania w latach 2014-2018	55
<i>28. Number and useful floor area of traffic and communication buildings completed in 2014-2018.....</i>	<i>55</i>
29. Powierzchnia użytkowa budynków przemysłowych i magazynowych oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw.....	56
<i>29. Useful floor area of industrial buildings and warehouses completed in 2018 by voivodships.....</i>	<i>56</i>
30. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków przemysłowych i magazynowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018.....	58
<i>30. Number and useful floor area of industrial buildings and warehouses completed in 2014-2018.....</i>	<i>58</i>
31. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowych budynków przemysłowych i magazynowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018.....	58
<i>31. Average useful floor area of new industrial buildings and warehouses completed in 2014-2018.....</i>	<i>58</i>

32. Powierzchnia użytkowa obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw.....	60
<i>32. Useful floor area of buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls completed in 2018 by voivodships.....</i>	<i>60</i>
33. Powierzchnia użytkowa obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 tys. ludności.....	61
<i>33. Useful floor area of buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls completed in 2014-2018 per 1000 population.....</i>	<i>61</i>
34. Powierzchnia użytkowa obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej oddanych do użytkowania w latach 2014-2018	62
<i>34. Useful floor area of buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls completed in 2014-2018.....</i>	<i>62</i>
35. Powierzchnia użytkowa pozostałych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw.....	63
<i>35. Useful floor area of other non-residential buildings completed in 2018 by voivodships</i>	<i>63</i>
36. Liczba oraz powierzchnia użytkowa pozostałych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018.....	64
<i>36. Number and useful floor area of other non-residential buildings completed in 2014-2018.....</i>	<i>64</i>
37. Powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia w 2018 r. według województw.....	65
<i>37. Useful floor area of non-residential buildings for which permits were granted in 2018 by voivodships.....</i>	<i>65</i>
38. Powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia w latach 2014-2018.....	66
<i>38. Useful floor area of non-residential buildings for which permits were granted in 2014-2018.....</i>	<i>66</i>
39. Wydane pozwolenia na budowę i dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej w 2018 r. według województw	67
<i>39. Permits and registrations with a construction project granted for civil engineering works in 2018 by voivodships.....</i>	<i>67</i>
40. Wydane pozwolenia na budowę i dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej w latach 2014-2018.....	67
<i>40. Permits and registrations with a construction project granted for civil engineering works in 2014-2018.....</i>	<i>67</i>
41. Wyodrębnione grupy województw - dendrogram	72
<i>41. Selected groups of voivodships - dendrogram.....</i>	<i>72</i>
42. Wyodrębnione grupy województw – wykres średnich dla skupień.....	72
<i>42. Selected groups of voivodships – chart of averages in clusters.....</i>	<i>72</i>

Spis map

List of maps

1. Powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni geodezyjnej według województw	16
1. <i>Useful floor area of non-residential buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships.....</i>	<i>21</i>
2. Przeciętne wskaźniki natężenia budownictwa mieszkaniowego w latach 2014-2018 według województw	30
2. <i>Average indexes of intensity of residential construction in 2014-2018 by voivodships.....</i>	<i>30</i>
3. Wyposażenie mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w wodociąg z sieci i kanalizację z odprowadzeniem do sieci według województw	31
3. <i>Dwellings completed in 2014-2018 fitted with water-line system from the network and sewerage system with the discharge into a network by voivodships.....</i>	<i>31</i>
4. Wyposażenie mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w gaz z sieci oraz w ciepłą wodę dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej według województw	32
4. <i>Dwellings completed in 2014-2018 fitted with gas from gas-line system and hot water from thermal-electric power stations, heating plants or housing estate boiler-rooms by voivodships.....</i>	<i>32</i>
5. Przeciętny czas budowy nowych budynków mieszkalnych w latach 2014-2018 według województw.....	36
5. <i>Average construction period of new residential buildings in 2014-2018 by voivodships.....</i>	<i>36</i>
6. Przeciętne wartości wskaźnika energii pierwotnej EP dla nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2016-2018 według województw.....	37
6. <i>Average EP index values of new residential buildings completed in 2016-2018 by voivodships.....</i>	<i>37</i>
7. Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w przeliczeniu na 1 tys. ludności w latach 2014-2018 według województw	39
7. <i>Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1000 population in 2014-2018 – by voivodships.....</i>	<i>39</i>
8. Mieszkania, których budowę rozpoczęto w przeliczeniu na 1 tys. ludności w latach 2014-2018 według województw	41
8. <i>Dwellings in which construction began per 1000 population in 2014-2018 – by voivodships.....</i>	<i>41</i>
9. Powierzchnia użytkowa hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni geodezyjnej według województw.....	47
9. <i>Useful floor area of hotels and similar buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships</i>	<i>47</i>
10. Powierzchnia użytkowa budynków biurowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni geodezyjnej według województw	49
10. <i>Useful floor area of office buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships.....</i>	<i>49</i>
11. Powierzchnia użytkowa budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni geodezyjnej według województw.....	51
11. <i>Useful floor area of wholesale and retail trade buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships.....</i>	<i>51</i>

12. Powierzchnia użytkowa budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 tys. ludności według województw.....	53
<i>12. Useful floor area of wholesale and retail trade buildings completed in 2014-2018 per 1000 population by voivodships.....</i>	<i>53</i>
13. Powierzchnia użytkowa budynków transportu i łączności oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni geodezyjnej według województw.....	55
<i>13. Useful floor area of traffic and communication buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships.....</i>	<i>55</i>
14. Powierzchnia użytkowa budynków przemysłowych i magazynowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni geodezyjnej według województw.....	57
<i>14. Useful floor area of industrial buildings and warehouses completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships.....</i>	<i>57</i>
15. Powierzchnia użytkowa obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 tys. ludności według województw.....	61
<i>15. Useful floor area of buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls completed in 2014-2018 per 1000 population by voivodships.....</i>	<i>61</i>
16. Powierzchnia użytkowa pozostałych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km ² powierzchni geodezyjnej według województw.....	64
<i>16. Useful floor area of other non-residential buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships</i>	<i>64</i>

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

Symbols and main abbreviations

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

SYMBOL <i>Symbol</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form</i>
Znak *	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych <i>data revised</i>
Znak #	dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej <i>data must not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics</i>
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
PKOB	Polska Klasyfikacja Obiektów Budowlanych <i>Polish Classification of Types of Construction</i>
tys.	tysiąc <i>thousand</i>
mIn	milion <i>million</i>
m ²	metr kwadratowy <i>square metre</i>
km ²	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
zł PLN	złoty <i>PLN</i>
p. proc.	punkt procentowy <i>percentage point</i>

Wstęp

Kondycja budownictwa nazywanego „kołem zamachowym” gospodarki, przekłada się na sytuację w innych jej dziedzinach, m.in. takich jak produkcja materiałów budowlanych, mebli oraz artykułów wyposażenia mieszkań, produkcja maszyn i urządzeń wykorzystywanych w budownictwie. Rozwój budownictwa kreuje miejsca pracy w przemyśle, usługach i innych pokrewnych branżach, pełni także bardzo ważne funkcje społeczne, głównie w aspekcie budownictwa mieszkaniowego oraz infrastrukturalnego, warunkując wzrost stopy życiowej społeczeństwa, jak również postęp cywilizacyjny. Dlatego też budownictwo jest przedmiotem zainteresowania wielu środowisk, a zapotrzebowanie na dane statystyczne jest obecnie bardzo szerokie.

Niniejsze opracowanie jest kontynuacją serii publikacji Głównego Urzędu Statystycznego i przedstawia przegląd efektów ilościowych i jakościowych budownictwa zrealizowanych w 2018 roku, na tle ostatnich pięciu lat, a dla wybranych informacji w szerszej retrospekcji, tj. ostatniej dekady. Należy podkreślić, że sektor budowlany osiągał w analizowanym okresie wysokie wskaźniki wzrostu, szczególnie budownictwo mieszkaniowe zanotowało wzrost liczby i powierzchni mieszkań oddanych do użytkowania, osiągając rekordowy poziom w 2018 roku.

Publikacja zawiera część analityczną składającą się z trzech rozdziałów, w których zawarto także graficzną prezentację danych w postaci map i wykresów. W pierwszym rozdziale przedstawiono budownictwo mieszkaniowe, zwracając uwagę na efekty ilościowe i jakościowe nowo wybudowanych mieszkań oraz budynków mieszkalnych, a także na pozwolenia wydawane na ich budowę. Przedstawiono również dane dotyczące rozpoczętych budów. W drugim rozdziale scharakteryzowano rozmiary i strukturę efektów rzeczowych budownictwa budynków niemieszkalnych. Zaprezentowano także wybrane dane w zakresie pozwoleń wydanych na budowę budynków niemieszkalnych oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej. W rozdziale trzecim przedstawiono wyniki przeprowadzonej wielowymiarowej analizy porównawczej grupującej poszczególne województwa pod kątem podobieństw w rozwoju budownictwa.

Opracowanie uzupełniają uwagi metodyczne oraz część tabelaryczna.

Podstawowym źródłem zaprezentowanych w publikacji informacji były dane z badań ujętych w *Programie badań statystycznych statystyki publicznej*, a w szczególności wyniki uzyskane na podstawie sprawozdań:

- B-05 – Sprawozdanie o wydanych pozwoleniach na budowę i zgłoszeniach z projektem budowlanym budowy obiektów budowlanych;
- B-06 – Meldunek o budownictwie mieszkaniowym;
- B-07 – Sprawozdanie o budynkach mieszkalnych i mieszkaniach w budynkach niemieszkalnych oddanych do użytkowania;
- B-08 – Sprawozdanie o budynkach niemieszkalnych, zbiorowego zamieszkania oraz domach letnich oddanych do użytkowania.

Introduction

The condition of construction, which is seen as the driving force of economy, is reflected by the situation of other sectors, i.e. production of construction materials, furniture or household goods, as well as production of machines and devices used in construction. Construction development creates jobs in the industry, services and other related areas, and it also fulfils very important social functions, especially when it comes to residential and infrastructure construction, influencing living standards and civilization progress. That is why, construction is now a point of interest of various circles and there is a great demand for statistical data.

This publication is a continuation of a series of publications of the Statistics Poland and it presents an overview of quantity and quality results of construction realized in 2018 against the last five years and, for selected information, in a wider retrospection (i.e. the last decade). It should be highlighted that in the analyzed period the construction sector reached high growth rates. It was especially noted for residential construction, as there was an increase in the number and area of dwellings completed and it achieved a record level in 2018.

The publication contains an analytical part which consists of three chapters including also a graphical presentation of data in the form of maps and charts. The first chapter presents residential construction, focusing on quantity and quality results of newly built dwellings and residential buildings, as well as on permits granted for construction. Data regarding buildings in which construction has begun were presented too. The second chapter characterizes the size and structure of material results of construction of non-residential buildings. Selected data were also presented in terms of permits granted for construction of non-residential buildings and civil engineering works. The third chapter shows the results of a conducted multivariate comparative analysis which groups individual voivodships by similarities in construction development.

The publication is supplemented with methodological notes and a tabular part.

The basic source of information presented in the publication were data from the surveys included in the Statistical Survey Program of Official Statistics, especially the results obtained on the basis of the following surveys:

- *B-05 – Report on building permits and registrations with a construction project granted for construction of building constructions;*
- *B-06 – Report on residential construction;*
- *B-07 – Report on residential buildings and dwellings in non-residential buildings completed;*
- *B-08 – Report on non-residential buildings, residences for communities and summer houses completed.*

Synteza

W roku 2018 nastąpił w Polsce, w relacji do poprzedniego roku, wzrost liczby oraz powierzchni nowo powstałych mieszkań, a także niewielki spadek, względem wysokiej bazy 2017 r., liczby i powierzchni użytkowej przekazanych do eksploatacji budynków niemieszkalnych. Tendencje zaobserwowane w tym czasie odnośnie wydanych pozwoleń lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym budowy nowych budynków oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej stanowią jednocześnie dobry prognostyk dla rozwoju budownictwa w kolejnych latach.

Budownictwo mieszkaniowe

Łącznie w całym 2018 roku oddano do użytkowania 185 063 mieszkania o powierzchni użytkowej 16 709,4 tys. m² oraz liczbie izb równej 713 462. W przypadku wszystkich wymienionych zmiennych, w latach 2014-2018 odnotowywano roczne wzrosty.

Przeciętna powierzchnia użytkowa wybudowanego w ubiegłym roku mieszkania wyniosła 90,3 m² i w porównaniu do roku 2017, zmniejszyła się o 2,4 m². Na przestrzeni pięciu ostatnich lat średnia powierzchnia mieszkania zmniejszyła się o 10,6 m², na co wpływ miała m.in. zmieniająca się struktura mieszkań według rodzajów budynków. Obserwowany był coraz większy odsetek mieszkań w przekazywanych do eksploatacji w budynkach wielorodzinnych, które charakteryzują się mniejszą powierzchnią niż mieszkania usytuowane w budynkach jednorodzinnych. Przeciętna powierzchnia mieszkań oddanych do użytkowania w 2018 r. w nowych budynkach jednorodzinnych wyniosła 135,7 m², natomiast w nowych budynkach wielorodzinnych – 53,2 m². Rozpatrując średnią powierzchnię mieszkania według form budownictwa, największe lokale mieszkalne odnotowano w ubiegłym roku w budownictwie indywidualnym (144,3 m²), najmniejsze – w komunalnym (40,7 m²).

W 2018 roku oddano do użytkowania 79 291 nowych budynków mieszkalnych, tj. o 0,7% więcej w porównaniu do roku poprzedniego i o 11,4% więcej niż w roku 2014. Łączna kubatura nowych budynków mieszkalnych wyniosła w 2018 r. 80 306,6 tys. m³ – co oznaczało wzrost o 0,8% r/r, a także o 17,1% w odniesieniu do 2014 roku. Budynki jednorodzinne stanowiły 96,6% wszystkich budynków oddanych do użytkowania w ubiegłym roku.

W budownictwie mieszkaniowym od lat dominuje tradycyjna udoskonalona technologia wznoszenia. W 2018 roku zastosowano ją przy budowie 98,5% nowych budynków mieszkalnych, a w latach 2014-2017 odsetek budynków realizowanych tą metodą kształtował się między 99,1% (w 2017 r.) a 99,3% (w 2015 r.).

Biorąc pod uwagę liczbę kondygnacji, zarówno w 2018 roku jak i w latach wcześniejszych, najwięcej wybudowano budynków 2-kondygnacyjnych i 1-kondygnacyjnych. W 2018 r. udział budynków o 2 kondygnacjach wyniósł 67,7% (w latach 2014-2017 rokrocznie ponad 70%), natomiast budynków 1-kondygnacyjnych 27,0% (w latach wcześniejszych pomiędzy 24,4% a 25,1%).

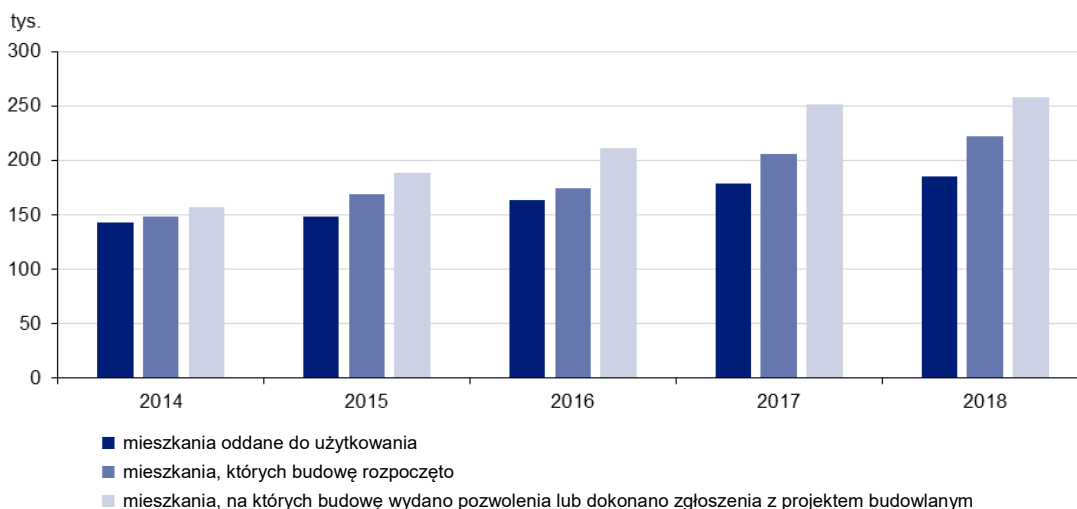
Przeciętny czas trwania budowy nowego budynku mieszkalnego, liczony od daty jej rozpoczęcia do terminu oddania budynku do użytkowania, w 2018 roku wyniósł 39,6 miesiąca. Budynki wielorodzinne wybudowane w analizowanym okresie wznoszono w czasie ponad 2-krotnie krótszym niż jednorodzinne (odpowiednio 22,2 i 48,7 miesiąca). W przypadku lat 2014-2018 należy zauważyć stałą tendencję skracania się średniego czasu budowy, co – podobnie jak w przypadku przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania – ma m.in. związek z coraz większym udziałem budynków wielorodzinnych (budowanych krócej niż jednorodzinne) w ogólnej liczbie budynków oddanych do użytkowania.

W 2018 r. wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszeń z projektem budowlanym budowy 257 568 mieszkań tj. o 2,7% więcej niż w 2017 r., z czego 97,5% zrealizowanych będzie w nowych budynkach mieszkalnych (wobec 96,8% w roku 2017). Pozostałe mieszkania powstaną w nowych budynkach niemieszkalnych i zbiorowego zamieszkania oraz w rozbudowywanych i przebudowywanych budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano

zgłoszeń z projektem budowlanym, w analizowanym pięcioletnim okresie stale rosła, efektem czego był 64-procentowy wzrost tej zmiennej między 2014 a 2018 rokiem.

W roku 2018 rozpoczęto budowę 221 907 mieszkań, tj. o 15 917 mieszkań (o 7,7%) więcej niż w roku 2017 oraz o 73 785 (prawie 50%) więcej niż w roku 2014. Struktura mieszkań według form budownictwa na przestrzeni ostatnich lat zasadniczo się nie zmieniła. Największy udział mają mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (w 2018 roku – 59,3%), natomiast odsetek mieszkań realizowanych w formie indywidualne wyniósł w ubiegłym roku 38,4%. Pozostałe 2,3% mieszkań, których budowę rozpoczęto w 2018 r., stanowiły inwestycje mieszkaniowe realizowane w spółdzielczej, komunalnej, społecznej czynszowej i zakładowej formie budownictwa.

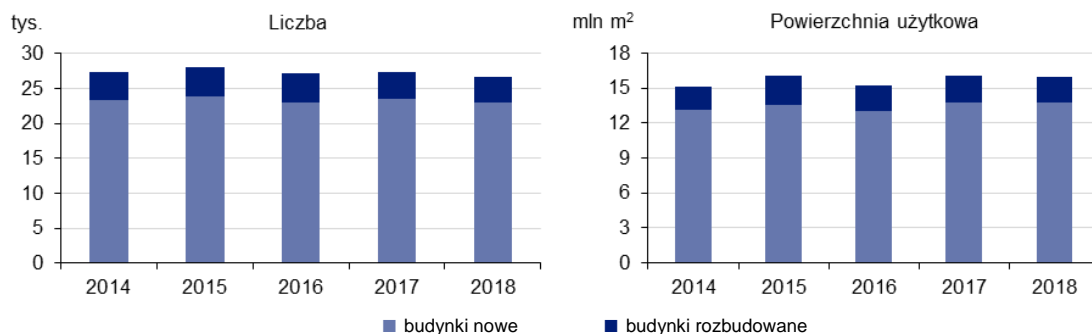
Wykres 1. Budownictwo mieszkaniowe w Polsce w latach 2014-2018

Budownictwo niemieszkalne

W roku 2018 oddano do użytkowania w Polsce 22,9 tys. nowych budynków niemieszkalnych oraz zakończono rozbudowę 3,7 tys. obiektów tego typu. Ich łączna powierzchnia użytkowa wyniosła blisko 16,0 mln m². Zauważono niewielki spadek efektów rzeczowych budownictwa budynków niemieszkalnych w odniesieniu do 2017 r., w którym osiągnęły one jednak największy rozmiar w ciągu ostatniego pięcioletnia. Co istotne, powierzchnia ogółem przekazanych do użytku nowych i rozbudowanych budynków niemieszkalnych zmalała w 2018 r. w stosunku do roku poprzedniego w mniejszym stopniu (o 0,7%) niż liczba tych budynków (odpowiednio o 2,2% oraz 3,8%), utrzymując się na poziomie o 1,7% wyższym od średniej dla lat 2014-2018.

Wykres 2. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

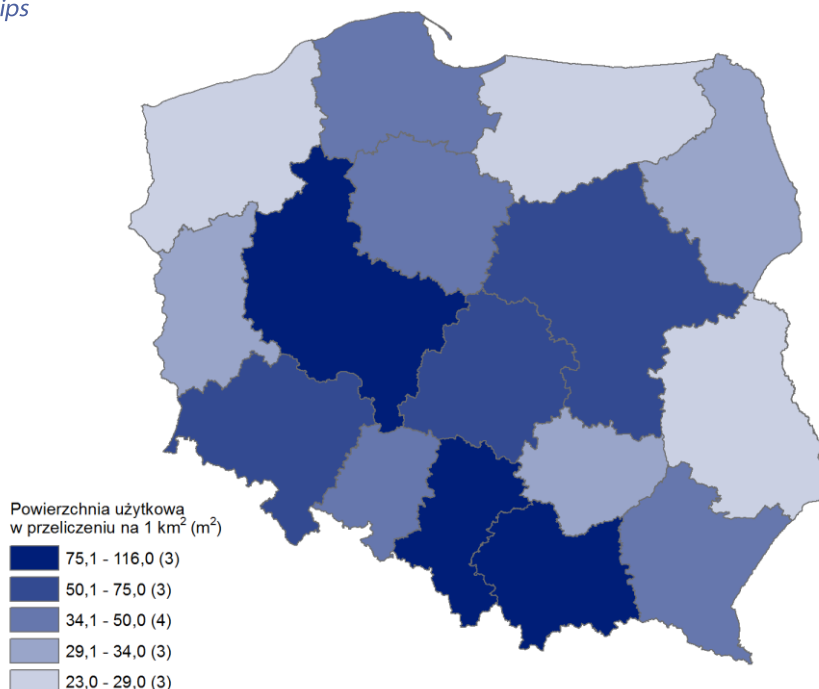

Pod względem łącznej powierzchni budynków niemieszkalnych oddanych do eksploatacji w 2018 r., podobnie jak w latach ubiegłych, dominowały województwa: mazowieckie, wielkopolskie i śląskie. Ich łączny udział w wartości krajowej wyniósł blisko 40%. Największą dynamikę powierzchni w stosunku do roku 2017 odnotowano głównie w województwach, których udziały w powierzchni krajowej nie były duże, tj.: świętokrzyskim (141,9%), lubuskim (138,0%), pomorskim (130,9%) oraz warmińsko-mazurskim (129,9%). W ujęciu bezwzględny największy wzrost oddanej powierzchni budynków niemieszkalnych zanotowano w województwie śląskim (przyrost o 257,4 tys. m², co stanowiło 116,7% powierzchni z 2017 roku) oraz, wspomnianym już, pomorskim (wzrost o 249,5 tys. m²).

Największym natężeniem budownictwa niemieszkalnego w okresie od 2014 do 2018 r., mierzonym oddaną powierzchnią użytkową budynków niemieszkalnych przypadającą na 1 km² powierzchni geodezyjnej, odznaczały się: śląskie, wielkopolskie i małopolskie (odpowiednio - 115,1 m², 77,3 m² oraz 76,0 m²), przy średniej dla kraju na poziomie 50,2 m².

Mapa 1. Powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km² powierzchni geodezyjnej według województw

Map 1. Useful floor area of non-residential buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships

W strukturze oddanej na terenie Polski w 2018 r. powierzchni użytkowej budynków niemieszkalnych według grup PKOB dominowały budynki przemysłowe i magazynowe (44,4% wartości ogólnopolskiej), a także pozostałe budynki niemieszkalne (21,1%), wśród których przeważały budynki gospodarstw rolnych. Znaczącym udziałem odznaczały się jeszcze budynki handlowo-usługowe (14,7%). Wymienione grupy dominowały także w przypadku przekazanej w kraju do użytkowania kubatury, obejmując łącznie 86,4% jej wartości.

Największy wzrost rok do roku (zarówno pod względem procentowym jak i bezwzględny) przekazanej do użytku powierzchni budynków niemieszkalnych odnotowano w 2018 r. dla budynków biurowych (o 30,6% i 288,9 tys. m²) oraz hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego (o 30,0% i 116,4 tys. m²).

Liczba nowych budynków niemieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia w Polsce w 2018 r. wyniosła 35,9 tys. Mimo spadku tej wartości o 4,7% względem poprzedniego roku, wzrosła jednocześnie ich powierzchnia użytkowa (o 6,4%), osiągając wartość 21,9 mln m², która tylko nieznacznie była mniejsza od największej wartości powierzchni w minionym pięcioleciu odnotowanej w 2016 r.

Najkorzystniejsze prognozy budownictwa niemieszkalnego dotyczyły województw: mazowieckiego (15,4% udziału w krajowej powierzchni budynków niemieszkalnych, na które wydano pozwolenia w 2018 r.) oraz wielkopolskiego (14,4%). Największy wzrost planowanej do wybudowania powierzchni w stosunku do roku poprzedniego dotyczył województw: łódzkiego (692,0 tys. m²) i wielkopolskiego (401,5 tys. m²), natomiast największą dynamikę odnotowano dla: świętokrzyskiego (144,9%), łódzkiego (141,1%) oraz podlaskiego (138,9%).

Największym udziałem w ogólnej powierzchni użytkowej nowych budynków niemieszkalnych objętych pozwoleniami na budowę wydanymi w 2018 r. w Polsce odznaczały się budynki przemysłowe i magazynowe (45,9%). Znaczące udziały posiadały również grupy „Pozostałe budynki niemieszkalne” (22,1%) oraz „Budynki handlowo-usługowe” (12,7%). Zwiększenie tej wartości w stosunku do 2017 r. zaobserwowano w przypadku budynków przemysłowych i magazynowych oraz hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego (odpowiednio o 3,1 i 2,4 p. proc.).

Wzrost względem roku 2017 planowanej do wybudowania powierzchni użytkowej nowych budynków niemieszkalnych odnotowano w 2018 r. w przypadku budynków przemysłowo-magazynowych (1 205,7 tys. m², tj. o 14,2% więcej), hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego (580,5 tys. m², tj. o 76,5% więcej niż w 2017 r.) oraz handlowo-usługowych (161,0 tys. m², tj. o 6,1%).

W roku 2018 wydano w Polsce ponad 50,6 tys. pozwoleń na budowę nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Największy udział w tej liczbie miały województwa: mazowieckie (18,3%), małopolskie (8,6%) oraz śląskie (8,1%). Najwyższą wartość wskaźnika nasilenia budownictwa przyszłych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, wyrażonego liczbą wydanych na nie pozwoleń na budowę i dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym przypadających na 100 km² powierzchni geodezyjnej, odnotowano w województwach: śląskim (33,2) i małopolskim (28,7).

Lata 2017-2018 stanowiły okres wzrostów w zakresie liczby wydanych pozwoleń i dokonanych zgłoszeń budowy nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, przy czym wielkość zaobserwowana w 2018 r. wzrosła o 5,1% r/r i była jedynie o 2,6% niższa względem rekordowej w ciągu ostatnich pięciu lat wartości zanotowanej w roku 2014.

Wielowymiarowa analiza porównawcza województw

Głównym celem wielowymiarowej analizy porównawczej rozwoju budownictwa była identyfikacja i charakterystyka grup skupiających województwa o podobnym przebiegu tego procesu w latach 2014–2018. Spośród prawie trzydziestu wskaźników charakteryzujących budownictwo mieszkaniowe i niemieszkalne, stosując metody statystyczne, wybrano pięć cech odzwierciedlających zróżnicowanie budownictwa w poszczególnych województwach. Były to czynniki związane z formą budownictwa, w której powstały nowe mieszkania, ze szczególnym uwzględnieniem budownictwa indywidualnego, a także komunalnego i społecznego czynszowego. Za ważną sferę uwarunkowań rozwoju budownictwa uznano również prognozę rozmiarów budownictwa mieszkaniowego opartą o wydane pozwolenia na budowę lub dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym, a także rozmiar i natężenie budownictwa niemieszkalnego, w tym budynków gospodarstw rolnych. W wyniku przeprowadzonej analizy przyporządkowano każde z województw do jednej ze zidentyfikowanych pięciu grup, dla których odnotowano podobieństwa w rozwoju budownictwa. I tak, w pierwszym skupieniu województw znalazły się: dolnośląskie, łódzkie, małopolskie, pomorskie i śląskie, w drugim – kujawsko-pomorskie oraz zachodniopomorskie, w trzecim – lubelskie, opolskie, podkarpackie i świętokrzyskie, w czwartym: lubuskie, podlaskie i warmińsko-mazurskie, w piątym wielkopolskie oraz mazowieckie.

Podsumowując wyniki analizy, można stwierdzić, że:

- województwa: mazowieckie, wielkopolskie, dolnośląskie, łódzkie, małopolskie, pomorskie oraz śląskie wyróżniały się pod względem wielkości i natężenia realizowanego na ich terenie budownictwa, obydwie te cechy przyjmowały większe wartości, niż w przypadku innych województw, a ich największy poziom odnotowano dla mazowieckiego i wielkopolskiego;
- na przeciwnym biegunie niż ww. województwa, pod względem wielkości i natężenia realizowanego na ich terenie budownictwa, znalazły się: lubuskie, podlaskie i warmińsko-mazurskie, w przypadku których omawiane cechy przyjmowały najniższe wartości;
- zdecydowaną przewagę budownictwa mieszkaniowego indywidualnego odnotowano dla województw: lubelskiego, opolskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego, natomiast w kujawsko-pomorskim i zachodniopomorskim udział budownictwa komunalnego i społecznego czynszowego był większy niż w innych województwach.

Executive summary

There was an increase in the number and useful floor area of newly built dwellings in Poland in 2018 in comparison with the previous year, as well as a small decrease in the number and useful floor area of completed non-residential buildings against 2017. The tendencies then observed in regard to permits granted for new buildings and issued registrations with a construction project, as well as civil engineering works, constitute a good forecast for construction development in future years

Residential construction

In the whole 2018, there were 185 063 dwellings completed in total with a useful area of 16 709.4 thousand m² and the number of rooms amounting to 713 462. Annual increases were recorded for all the listed variables.

The average useful floor area of a dwelling completed last year was 90.3 m² and it was smaller by 2.4 m² in comparison with 2017. Over the last five years, an average dwelling useful floor area got reduced by 10.6 m², which was influenced by e.g. the changeable structure of dwellings by types of buildings. It was observed that the percentage of dwellings in multi-family buildings completed, characterized by a smaller useful floor area than dwellings located in single-family buildings, was getting higher. An average useful floor area of dwellings completed in 2018 in new single-family buildings was 135.7 m², whereas in multi-family buildings – 53.2 m². Taking into consideration an average dwelling useful floor area according to forms of construction, the biggest residential premises were recorded last year in private construction (144.3 m²), whereas the smallest ones – in municipal construction (40.7 m²).

In 2018, there were 79 291 new residential buildings completed, i.e. by 0.7% more than last year and by 11.4% more than in 2014. The total cubic volume of new residential buildings amounted to 80 306.6 thousand m³ in 2018 – which means an increase by 0.8% against last year and by 17.1% against 2014. Single-family buildings constituted 96.6% of all the buildings completed last year.

A traditional improved method of construction has been dominating in residential construction for many years. It was used for construction of 98.5% of new residential buildings in 2018, whereas the percentage of buildings realized with this method in 2014-2017 was between 99.1% (in 2017) and 99.3% (in 2015).

Taking into account the number of storeys both in 2018 and in the previous years, 2-storey and 1-storey buildings were mostly built. The share of buildings with 2 storeys amounted to 67.7% in 2018 (it was over 70% in every year of the period 2014-2017), whereas of buildings with 1 storey – to 27.0% (it was between 24.4% and 25.1% earlier).

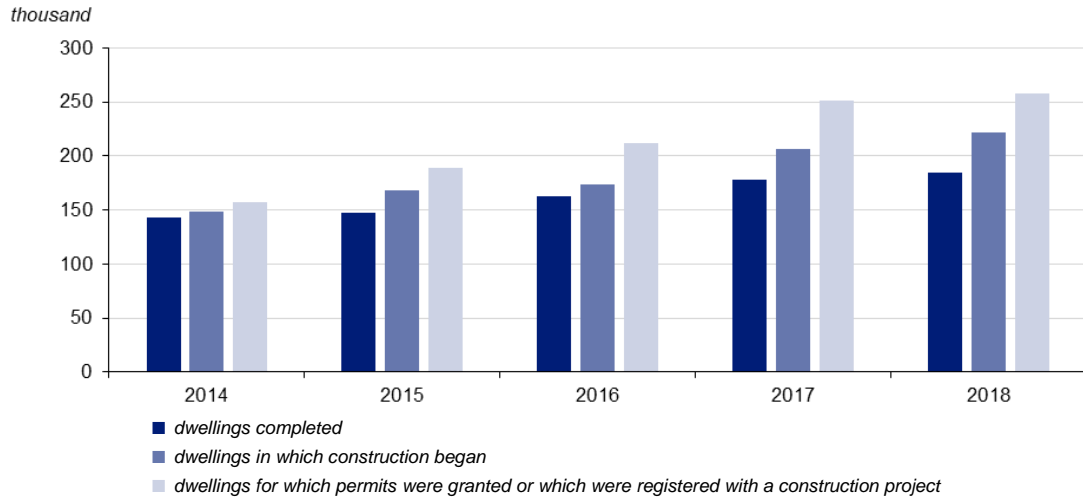
The average construction period of a new residential building, counted from the commencement date to the completion date, amounted to 39.6 months in 2018. Multi-family buildings built in the analysed period were constructed during the period twice shorter than single-family ones (22.2 and 48.7 months respectively). When it comes to years 2014-2018, a permanent tendency for shortening the average construction period was observed, which – similarly to the average useful floor area of a dwelling – is connected with a share of multi-family buildings (built faster than single-family ones) in the total number of buildings completed which is getting bigger.

In 2018, construction permits were granted and registrations with a construction project were issued for 257 568 dwellings, i.e. by 2.7% more than in 2017, 97.5% of which will be realized in new residential buildings (in comparison to 96.8% in 2017). Other dwellings will be realized in new non-residential buildings and residences for communities as well as in expanded and reconstructed residential and non-residential buildings. The number of dwellings for which construction permits were granted or registrations with a construction project were issued was constantly going up in the analysed five-year period, resulting in an increase in this variable by 64% between 2014 and 2018.

Construction of 221 907 dwellings began in 2018, i.e. 15 917 dwellings (7.7%) more than in 2017 and 73 785 (almost 50%) more than in 2014. The structure of dwellings by forms of construction did not change significantly over the past years. Dwellings for sale or rent have the biggest share (in 2018 –

59.3%), whereas the percentage of dwellings realized as private construction amounted to 38.4% last year. Residential investments realized as forms, such as cooperative, municipal, public building society and company construction constituted the other 2.3% of dwellings in which construction began in 2018.

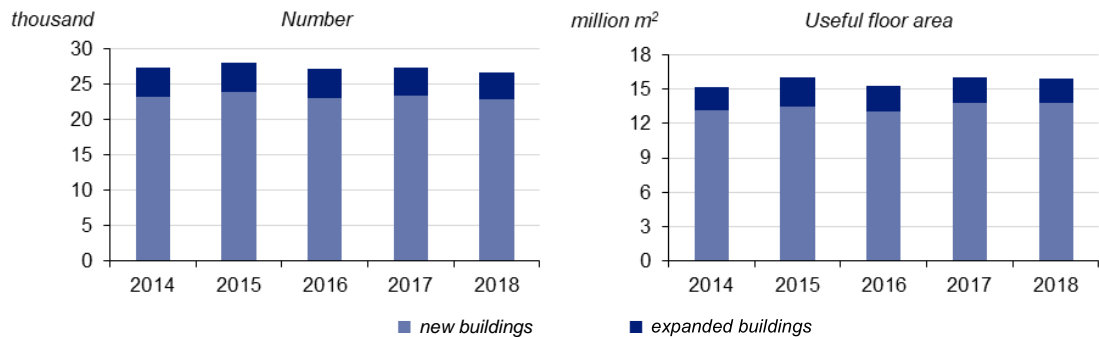
Chart 1. Residential construction in Poland in 2014-2018

Non-residential construction

There were 22.9 thousand non-residential buildings completed in 2018 in Poland and expansion of 7 thousand buildings of this type was finished. Their useful floor area in total amounted to almost 16 million m². A slight decrease in material effects of construction of non-residential buildings was noted in comparison with 2017 when their size was the biggest one within the last five years. Another important thing is that the total floor area of new and expanded non-residential buildings completed decreased in 2018 to a smaller extent (by 0.7%) than the number of these buildings (by 2.2% and 3.8% respectively), remaining at the level by 1.7% higher than the average for years 2014-2018.

Chart 2. Number and useful floor area of non-residential buildings completed in 2014-2018

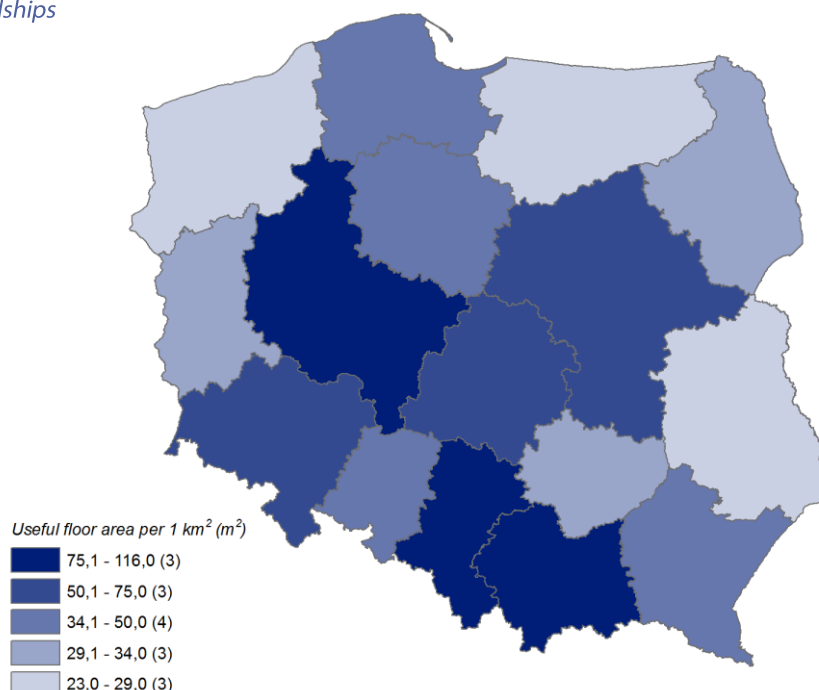

Taking into account the total floor area of non-residential buildings completed in 2018, similarly to the previous years, the following voivodships dominated: mazowieckie, wielkopolskie and śląskie. Their total share in the domestic value amounted to almost 40%. The highest index of the useful floor area, in comparison with 2017, was mainly noted in the these voivodships which do not have big shares in the area of the country, i.e. świętokrzyskie (141.9%), lubuskie (138.0%), pomorskie (130.9%) and warmińsko-mazurskie (129.9%). In absolute terms, the highest increase in the useful floor area completed in non-residential

buildings was recorded in *śląskie* voivodship (increase by 257.4 thousand m^2 , which constituted 116.7% of the area in 2017) and in, already mentioned, *pomorskie* voivodship (an increase by 249.5 thousand m^2).

The highest intensity of non-residential construction over the period from 2014 to 2018, measured with the useful floor area completed in non-residential buildings per 1 km^2 of geodetic area, was recorded in the following voivodships: *śląskie*, *wielkopolskie* and *małopolskie* (115.1 m^2 , 77.3 m^2 and 76.0 m^2 respectively), with the average for the country at the level of 50.2 m^2 .

Map 1. Useful floor area of non-residential buildings completed in 2014-2018 per 1 km^2 of geodetic area by voivodships

According to the groups of PKOB, industrial buildings and warehouses (44.4% of the total value in Poland) as well as other non-residential buildings (21.1%), including mostly farm buildings, dominated in the structure of the useful floor area completed in non-residential buildings in Poland in 2018. A significant share was also noted in the case of wholesale and retail trade buildings (14.7%). The groups listed above dominated also when it comes to the cubic volume completed in the country, together amounting to 86.4% of its value.

The highest annual increase (both in percentage and absolute terms) in the useful floor area completed in non-residential buildings in 2018 was recorded for office buildings (by 30.6% and 288.9 thousand m^2) and for hotels and similar buildings (by 30.0% and 116.4 thousand m^2).

The number of new non-residential buildings for which construction permits were granted in Poland in 2018 amounted to 35.9 thousand. Despite a decrease in this value by 4.7% in comparison with the last year, their useful floor area increased at that time (by 6.4%), amounting to the value of 21.9 million m^2 , which was only slightly smaller than the highest value of the useful floor area within the previous five-year period which was recorded in 2016.

The most favourable forecast for non-residential construction concerned the following voivodships: *mazowieckie* (15.4% of the share in the domestic useful floor area of non-residential buildings for which permits were granted in 2018) and for *wielkopolskie* (14.4%). The highest increase in the useful floor area planned to be built, in comparison with the last year, regarded *łódzkie* (692.0 thousand m^2) and *wielkopolskie* (401.5 thousand m^2) voivodships, whereas the highest index was recorded for *świętokrzyskie* (144.9%), *łódzkie* (141.1%) and *podlaskie* (138.9%) voivodships.

The biggest share in the total useful floor area of non-residential buildings for which construction permits were granted in 2018 in Poland was characteristic of industrial buildings and warehouses (45.9%). Significant shares were also recorded in the groups "Other non-residential buildings" (22.1%) and "Wholesale and retail trade buildings" (12.7%). An increase in this value against 2017 was observed in the case of industrial buildings and warehouses as well as hotels and other buildings (by 3.1 and 2.4 percentage points accordingly).

An increase in comparison with 2017 in the useful floor area of new non-residential buildings planned to be built was noted in 2018 only in the case of industrial buildings and warehouses (1 205.7 thousand m², i.e. by 14.2% more than in 2017), hotels and similar buildings (580.5 thous m², i.e. by 76.5% more) and wholesale and retail trade buildings (161.0 thousand m², i.e. by 6.1%).

There were over 50.6 thousand construction permits for new civil engineering works granted in Poland in 2018. The highest share in this number was noted by the following voivodships: mazowieckie (18.3%), małopolskie (8.6%) and śląskie (8.1%). The highest value of construction intensity index of the future civil engineering works, expressed by the number of granted construction permits and issued registrations with a construction project per 100 km² of the geodetic area, was recorded in śląskie (33,2) and małopolskie (28,7) voivodships.

Years 2017-2018 constituted a period of increases in the number of granted permits and issued registrations regarding civil engineering works and the amount observed in 2018 went up by 5.1% against the previous year and was only by 2.6% lower than a record value for the last five years which was noted in 2014.

Multivariate comparative analysis of voivodships

The main aim of the multivariate comparative analysis of construction development was to identify and characterize groups clustering together the voivodships with a similar course of this process in years 2014–2018. By means of statistical methods, five features reflecting diversity of construction in individual voivodships were chosen from almost thirty indices characterizing residential and non-residential construction. These factors were connected with a form of construction of new dwellings, concerning especially private construction as well as municipal and public building society construction. An important area of construction development conditioning was also considered to be a forecast for the residential construction size based on granted construction permits and issued registrations with a construction project, as well as the size and intensity of non-residential construction, including farm buildings. As a result of the conducted analysis, each voivodship was assigned to one of five identified groups, for which similarities in construction development were noted. The first cluster of voivodships included dolnośląskie, łódzkie, małopolskie, pomorskie and śląskie, the second one – kujawsko-pomorskie and zachodniopomorskie, the third one – lubelskie, opolskie, podkarpackie and świętokrzyskie, the fourth one – lubuskie, podlaskie and warmińsko-mazurskie, and the fifth one – wielkopolskie and mazowieckie.

Summing up the analysis results, it might be stated that

- voivodships: mazowieckie, wielkopolskie, dolnośląskie, łódzkie, małopolskie, pomorskie and śląskie distinguished themselves when it comes to the size and intensity of construction realized in their area and both these features had bigger values than in other voivodships and their highest level was recorded in mazowieckie and wielkopolskie voivodships;
- in contrast to the aforementioned voivodships, the following voivodships: lubuskie, podlaskie and warmińsko-mazurskie presented the lowest values of features related to the size and intensity of construction realized in their area;
- a considerable advantage of private residential construction was noted for the voivodships as follows: lubelskie, opolskie, podkarpackie and świętokrzyskie, whereas the share of municipal and public building society construction was higher in kujawsko-pomorskie and zachodniopomorskie than in the other voivodships.

Rozdział 1

Chapter 1

Budownictwo mieszkaniowe

Residential construction

W roku 2018 miała miejsce w Polsce kontynuacja pozytywnych tendencji w obszarze budownictwa mieszkaniowego, co miało odzwierciedlenie zarówno w liczbie oraz powierzchni przekazanych do eksploatacji mieszkań, jak również w rozmiarze jego przyszłych efektów rzeczowych, analizowanych na podstawie wydanych pozwoleń na budowę lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym oraz rozpoczętych w tym czasie budów.

Budownictwo mieszkaniowe cechowało się w ostatnim pięcioleciu wysokimi wskaźnikami wzrostu. Warto także wspomnieć, że liczba mieszkań powstałych w 2018 roku była największa od 10 lat, a ich powierzchnia osiągnęła wówczas największą wartość w ciągu ostatnich 31 lat. Decydujący wpływ na takie wyniki miały dwie dominujące od lat formy budownictwa, czyli budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem oraz indywidualne. Pozostałe formy budownictwa odznaczały się w badanym okresie niewielkim udziałem.

Niniejszą część publikacji poświęcono opisowi efektów rzeczowych budownictwa mieszkaniowego w Polsce w roku 2018, z uwzględnieniem minionego pięciolecia. Za podstawowy miernik tych efektów przyjęto liczbę mieszkań oddanych do użytkowania, a także – ze względu na istotną funkcję społeczną badanego zjawiska – formę budownictwa oraz jego natężenie w kontekście demograficznym. W analizie uwzględniono również aspekty jakościowe, tj. średnią powierzchnię użytkową, liczbę izb, wyposażenie mieszkań oddanych do użytkowania w urządzenia techniczno-sanitarne, a także strukturę rodzajową oraz technologię wznoszenia i liczbę kondygnacji w nowych budynkach mieszkalnych. Analizie poddano również zróżnicowanie terytorialne rozwoju budownictwa oraz uzupełniono ją o szczegółową charakterystykę przyszłych efektów budownictwa mieszkaniowego w Polsce, opartą o dane dotyczące wydanych pozwoleń na budowę lub dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym i rozpoczętych budów mieszkań.

Mieszkania oddane do użytkowania w 2018 roku

Dwellings completed in 2018

W 2018 roku oddano w Polsce do użytkowania 185 063 mieszkania o łącznej powierzchni 16 709,4 tys. m² i 713 462 izbach. Odnotowane wartości oznaczały wzrosty w stosunku do roku poprzedniego odpowiednio o 3,8% dla liczby mieszkań, o 1,0% w stosunku do ich powierzchni użytkowej oraz o 2,4% w przypadku liczby izb.

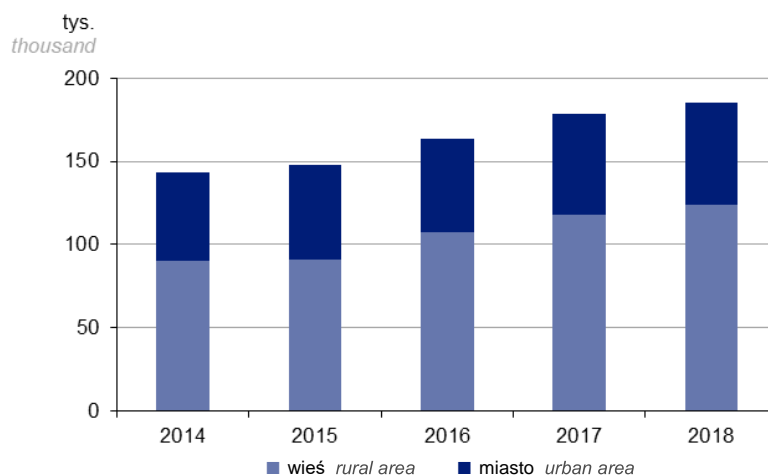
Zarówno, pod względem liczby jak i powierzchni użytkowej oddanych w 2018 r. do eksploatacji mieszkań, przeważały miasta – w których wybudowano 67,1% ogółu mieszkań oraz 53,2% ich powierzchni użytkowej. Również, nieco wyższą dynamikę liczby mieszkań oddanych do użytkowania, w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano w mieście niż na wsi – 105,0% wobec 101,4%. Zwiększony względem liczby mieszkań udział wsi w powierzchni użytkowej wynikał z większego metrażu lokali mieszkalnych zlokalizowanych na obszarach wiejskich, zrealizowanych przede wszystkim w domach jednorodzinnych na użytek własny inwestora.

Biorąc pod uwagę okres pięcioletni należy stwierdzić, że rokrocznie wzrastała liczba oraz, w mniejszym tempie, powierzchnia mieszkań w Polsce. Największy wzrost pierwszej z wymienionych zmiennych (10,6%) odnotowano w 2016 r., drugiej (7,2%) – w 2017 r.

Udział wśród nowo powstałych mieszkań przeważających form budownictwa - przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (deweloperskiego) oraz indywidualnego - wyniósł w 2018 r. łącznie 98,0%. Budownictwo spółdzielcze, komunalne, społeczne czynszowe i zakładowe pełniło w okresie minionych pięciu lat jedynie rolę uzupełniającą - największy wkład (5,6%) do ogólnej liczby oddawanych do użytkowania mieszkań wniosły one w 2014 roku, w latach następnych nie przekraczając poziomu 4,0%.

Wykres 3. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce w latach 2014-2018 w przekroju „miasto-wieś”

Chart 3. Number of dwellings completed in Poland in 2014-2018 in urban-rural cross section

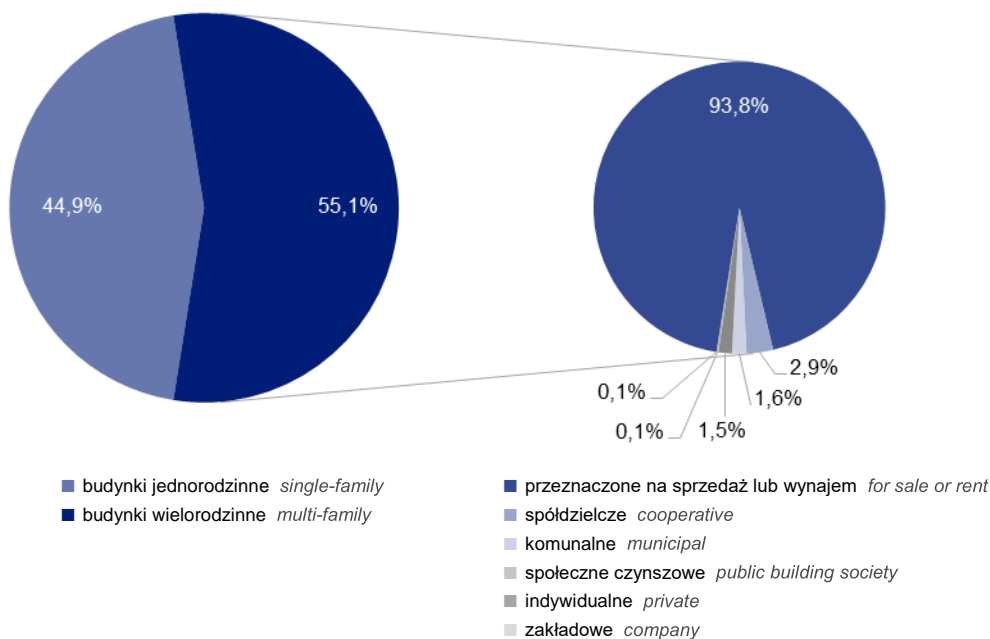

Podobnie jak w latach poprzednich, zdecydowaną większość (98,2%) mieszkań oddanych w 2018 roku do użytkowania stanowiły lokale w nowych budynkach mieszkalnych. Mieszkania powstałe w wyniku rozbudowy istniejących budynków stanowiły 0,9% ogółu, uzyskane z przebudowy lub adaptacji pomieszczeń niemieszkalnych – 0,8%, a umiejscowione w nowych budynkach niemieszkalnych lub zbiorowego zamieszkania – 0,1%.

Wśród mieszkań oddanych do użytkowania w minionym roku w nowych budynkach mieszkalnych 55,1% było usytuowanych w budynkach wielorodzinnych, w których prawie 94% stanowiły lokale mieszkalne przeznaczone na sprzedaż lub wynajem. Przekazane do użytku w 2018 roku mieszkania usytuowane w nowych budynkach jednorodzinnych były w niemal 79% budowane przez inwestorów indywidualnych.

Wykres 4. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce w latach 2014-2018 w nowych budynkach mieszkalnych według rodzajów budynków i form budownictwa

Chart 4. Structure of dwellings completed in Poland in 2014-2018 in new residential buildings by types of buildings and forms of construction

Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa

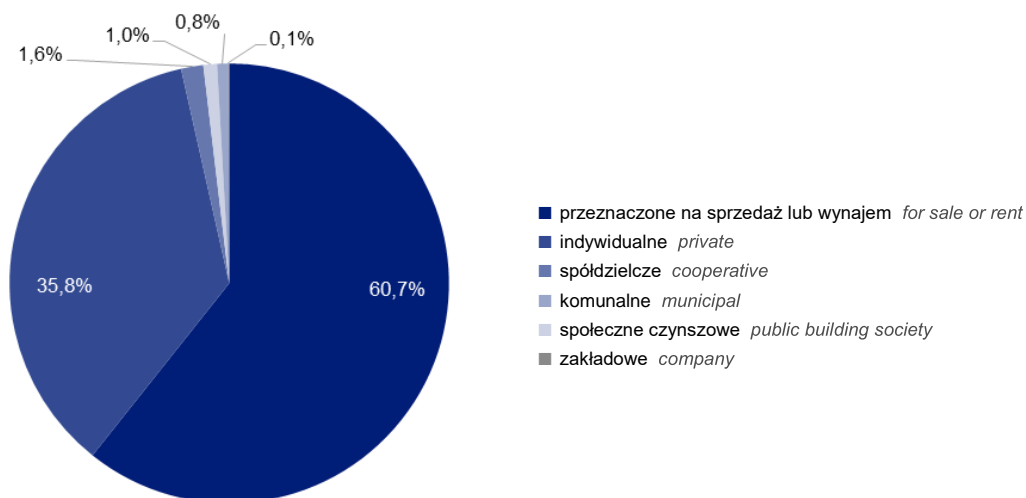
Dwellings completed by forms of construction

Dominujący udział w efektach rzeczowych budownictwa mieszkaniowego w Polsce miały mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem. W 2018 roku przekazano ich do użytkowania 112 317, tj. o 7 290 (6,9%) więcej niż w roku poprzednim. Ich udział w wartości ogółem ukształtował się na poziomie 60,7%, co oznaczało wzrost w stosunku do 2017 roku o 1,8 p.proc.

Drugą dominującą formą było budownictwo indywidualne, w ramach którego w 2018 roku oddano do użytkowania 66 220 mieszkań – o 1 437 (2,1%) mniej niż rok wcześniej. Mieszkania indywidualne stanowiły 35,8% wszystkich oddanych do użytkowania mieszkań; udział ten zmniejszył się w stosunku do 2017 roku o 2,1 p.proc.

W budownictwie spółdzielczym oddano do użytkowania 3 024 mieszkania tj. o 713 (30,9%) więcej niż rok wcześniej, a ich udział w ogólnej liczbie mieszkań nowo wybudowanych wyniósł 1,6%. Pozostałe formy budownictwa miały jeszcze mniejsze udziały w efektach rzeczowych budownictwa mieszkaniowego i w 2018 r. wyniosły: 1,0% w przypadku budownictwa komunalnego (1 863 mieszkania), 0,8% dla budownictwa społecznego czynszowego (1 510 mieszkań) oraz 0,1% dla zakładowego (129 mieszkań).

Wykres 5. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce w 2018 roku według form budownictwa
 Chart 5. Structure of dwellings completed in Poland in 2018 by forms of construction

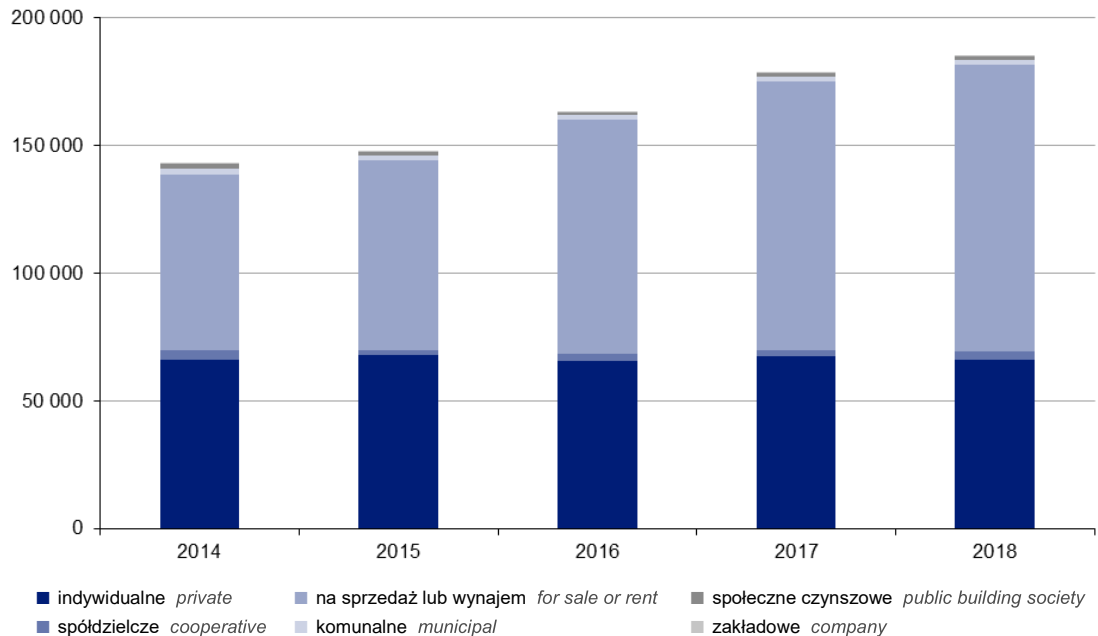

Analizując lata 2014-2018 należy podkreślić, iż rokrocznie najwięcej mieszkań przekazywali do eksploatacji deweloperzy, a liczba mieszkań oddawanych do użytku przez tego typu inwestorów stale rosła, od 68 928 (48,1% wszystkich mieszkań) w 2014 roku do 112 317 w 2018 roku (60,7% udziału). W budownictwie indywidualnym liczba mieszkań przekazywanych do eksploatacji charakteryzowała się stabilnością (najwięcej takich mieszkań oddano do użytku w 2015 r. – 67 753, najmniej zaś w 2016 r. – 65 706), udział tej formy budownictwa w analizowanym okresie systematycznie spadał – od 46,3% w 2014 roku do 35,8% w 2018 roku.

W minionym pięcioleciu udział budownictwa spółdzielczego kształtował się na niskim poziomie i podlegał niewielkim wahaniom, bez wyraźnej tendencji w kierunku wzrostów lub spadków. Najwięcej mieszkań, tj. 3 490 przekazano do eksploatacji w roku 2014, natomiast najmniej rok później (2 115 mieszkań), a udziały kształtowały się na poziomie od 2,4% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania w roku 2014 do 1,3% w roku 2017.

W pozostałych formach budownictwa oddawano znacząco mniej lokali mieszkalnych. Łącznie w budownictwie komunalnym, społecznym czynszowym i zakładowym przekazywano do eksploatacji od 4 482 mieszkań (w 2014 roku) do 3 347 (2017 rok), a udziały kształtowały się na poziomie od 3,1% (2014 rok) do 1,9% (lata 2017-2018).

Wykres 6. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2014-2018 według form budownictwa
 Chart 6. Dwellings completed in 2014-2018 by forms of construction

Przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytku w 2018 r. wyniosła 90,3 m², czyli o 2,4 m² mniej niż w roku poprzednim.

W roku 2018, podobnie jak w latach ubiegłych, największą średnią powierzchnią charakteryzowały się mieszkania indywidualne (144,3 m²). W budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem przekazano do eksploatacji mieszkania o przeciętnej powierzchni 60,8 m². Mieszkania spółdzielcze miały przeciętnie 55,6 m², społeczne czynszowe 49,2 m² a zakładowe 77,4 m². Najmniejszą średnią powierzchnią charakteryzowały się mieszkania komunalne (40,7 m²).

Na przestrzeni analizowanych pięciu lat przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań oddawanych do użytkowania systematycznie zmniejszała się. W roku 2018 spadek ten wyniósł 10,6 m² w porównaniu do roku 2014. Podobna tendencja zauważalna jest również dla przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w poszczególnych formach budownictwa. Największy spadek (o 3,4 m² porównując rok 2014 z 2018) odnotowano w budownictwie indywidualnym. Przeciętna powierzchnia mieszkań przekazywanych do eksploatacji przez deweloperów zmniejszyła się w analizowanym okresie pięcioletnim o 0,6 m² (z 61,4 m² do 60,8 m²). Mieszkania spółdzielcze zmniejszyły swój metraż o 1,4 m² (z 57,0 m² do 55,6 m²), komunalne o 2,7 m² (z 43,4 m² do 40,7 m²) a społeczne czynszowe o 1,4 m² (z 50,6 m² do 49,2 m²). Wyjątkiem jest budownictwo zakładowe, charakteryzujące się największą zmiennością opisywanego wskaźnika, w którym oddane w 2014 roku mieszkanie miało przeciętnie 61,4 m² powierzchni, a w 2018 roku – 77,4 m².

Zróznicowanie terytorialne i natężenie budownictwa mieszkaniowego

Territorial diversity and intensity of residential construction

W 2018 roku najwięcej mieszkań oddano do użytkowania w województwach: mazowieckim (41 078 mieszkań, co stanowiło 22,2% ogółu nowo powstałych lokali mieszkalnych w Polsce), wielkopolskim (19 883 mieszkania, 10,7% udziału) oraz dolnośląskim (18 518 mieszkań, 10,0% udziału).

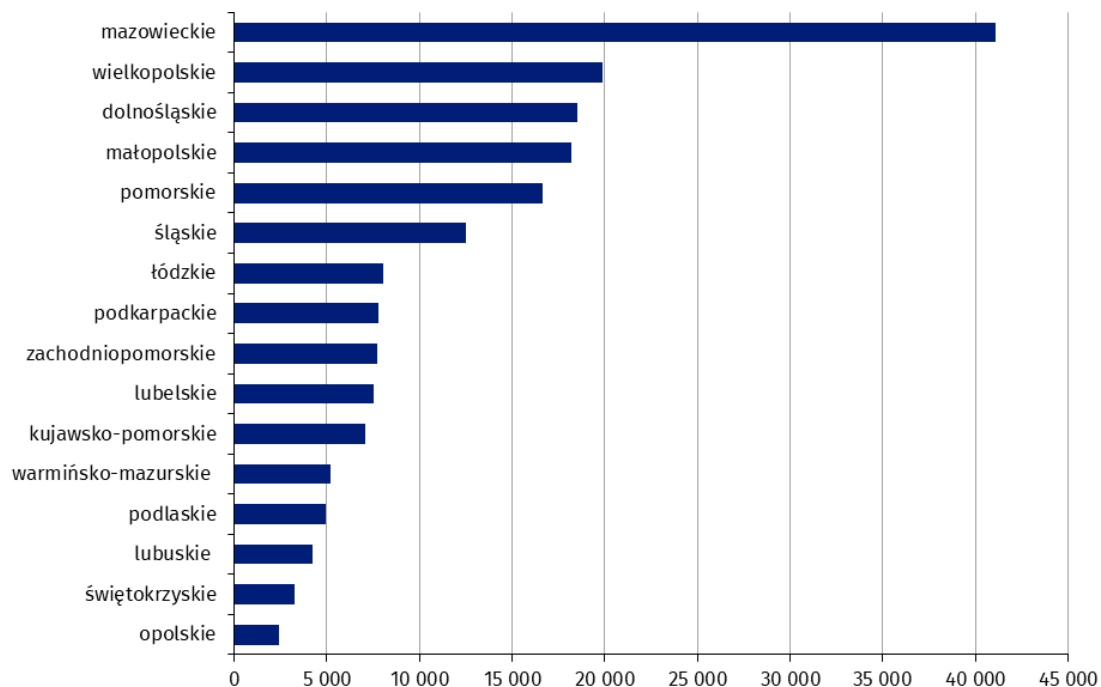
Najmniejszą liczbę mieszkań wybudowano w województwie opolskim (2 388, udział w wartości ogółem – 1,3%), świętokrzyskim (3 257 mieszkań; udział – 1,8%) i lubuskim (4 257 lokali mieszkalnych stanowiących 2,3% ogółu).

Wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania w 2018 r. osiągnął najwyższą wartość w województwach: mazowieckim (3 804 mieszkania więcej niż rok wcześniej), dolnośląskim (1 453 mieszkania) oraz wielkopolskim (1 024 mieszkania). Największą dynamikę liczby przekazanych do eksploatacji mieszkań, w stosunku do poprzedniego roku, zaobserwowano w województwie opolskim (119,3%) oraz mazowieckim (110,2%).

Spadek liczby oddanych do użytku mieszkań dotyczył w omawianym roku czterech województw, a największy miał miejsce w województwie małopolskim, w którym oddano do użytkowania 1 743 mieszkania mniej niż w roku 2017 (spadek o 8,7% r/r). Pozostałymi województwami, w których odnotowano zmniejszenie liczby mieszkań były: kujawsko-pomorskie (-8,4%; 651 mieszkań mniej); podkarpackie (-4,4%; spadek o 358 lokali mieszkalnych) oraz podlaskie (-1,4%; mniej o 71 mieszkań).

Wykres 7. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w 2018 roku według województw

Chart 7. Number of dwellings completed in 2014-2018 by voivodships

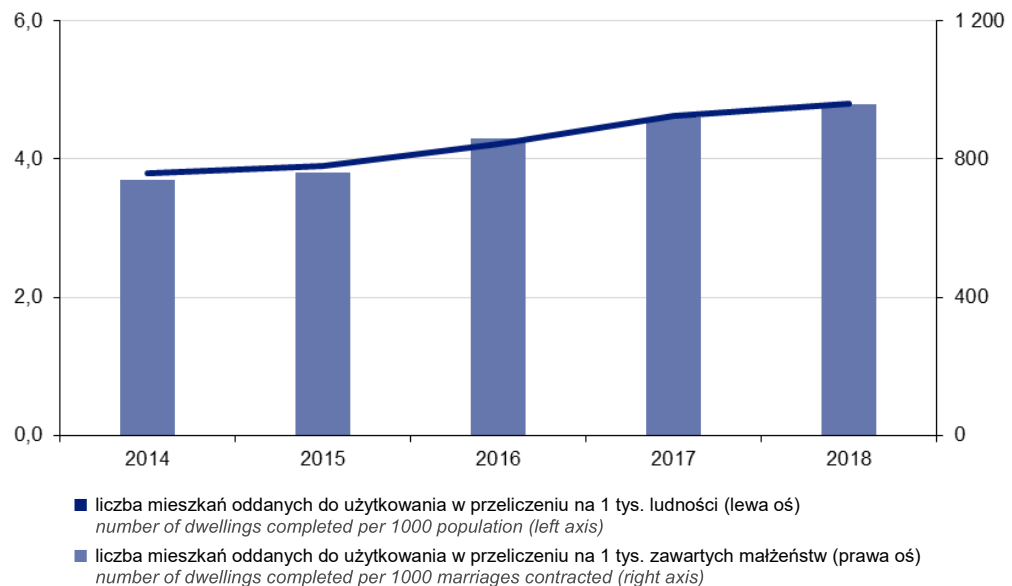
Ważnym aspektem badania efektów rzeczowych budownictwa mieszkaniowego, nakierowanego na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych ludności, jest analiza wskaźników mierzących jego natężenie. Badanie ich dynamiki, wynikającej zarówno z wahań liczby mieszkań oddawanych do użytkowania jak i zmian demograficznych, pozwala na śledzenie w skali kraju i województw postępów w zaspokajaniu wyżej wymienionych potrzeb.

Wskaźnik nasilenia budownictwa mieszkaniowego, będący wynikiem przeliczenia liczby oddanych do użytkowania mieszkań na 1 tys. ludności, ukształtował się w 2018 roku na poziomie 4,8 i był nieco większy (o 0,2) niż rok wcześniej. Miara zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych (stosunek liczby mieszkań przekazanych do eksploatacji do 1 tys. zawartych małżeństw) wyniosła 962 mieszkania (o 36 więcej niż w roku poprzednim). Wyższe wartości analizowanych wskaźników odnotowano w mieście (odpowiednio 5,4 oraz 1 081), niż na wsi (4,0 i 786).

Zestawiając dane dotyczące wskaźników natężenia budownictwa mieszkaniowego na poziomie województw, można stwierdzić, że najwięcej mieszkań przypadających zarówno na 1 tys. ludności jak i na 1 tys. zawartych małżeństw odnotowano w 2018 r. w województwie mazowieckim (odpowiednio 7,6 i 1 509) oraz pomorskim (7,2 oraz 1 336); najmniejsze wartości tych wskaźników zaobserwowano w opolskim (2,4 i 507) i świętokrzyskim (2,6 i 552).

Wykres 8. Wskaźniki natężenia budownictwa mieszkaniowego w Polsce w latach 2014-2018

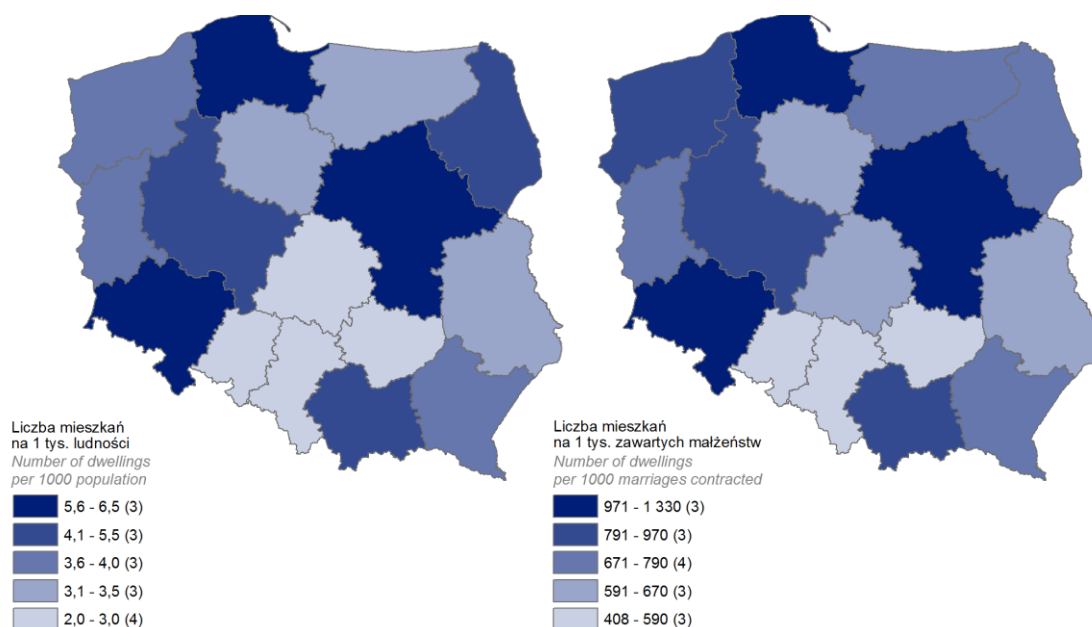
Chart 8. Indexes of intensity of residential construction in Poland in 2014-2018

Analizując wartości wskaźników natężenia budownictwa mieszkaniowego w Polsce w ostatnich pięciu latach, odnotowywano roczne wzrosty. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1 tys. ludności wzrosła od 3,7 w 2014 roku do 4,8 pięć lat później, osiągając największy wzrost r/r w 2016 r. Z kolei liczba mieszkań przypadających na 1 tys. zawartych małżeństw zwiększyła się w tym czasie z 760 do 962.

Mapa 2. Przeciętne wskaźniki natężenia budownictwa mieszkaniowego w latach 2014-2018 według województw

Map 2. Average indexes of intensity of residential construction in 2014-2018 by voivodships

W latach 2014-2018 zarówno wskaźnik natężenia budownictwa mieszkaniowego, jak i wskaźnik zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych przyjął najwyższą wartość w województwach: mazowieckim, pomorskim i dolnośląskim (odpowiednio: 6,5; 6,0 oraz 5,5 mieszkania na 1 tys. ludności, a także 1 323, 1 147 i 1 166 mieszkań na 1 tys. zawartych małżeństw); najmniejszą w: opolskim (2,0; 408), śląskim (2,4; 493) oraz świętokrzyskim (2,6; 551).

Wyposażenie mieszkań oddanych do użytkowania w urządzenia sanitarno-techniczne

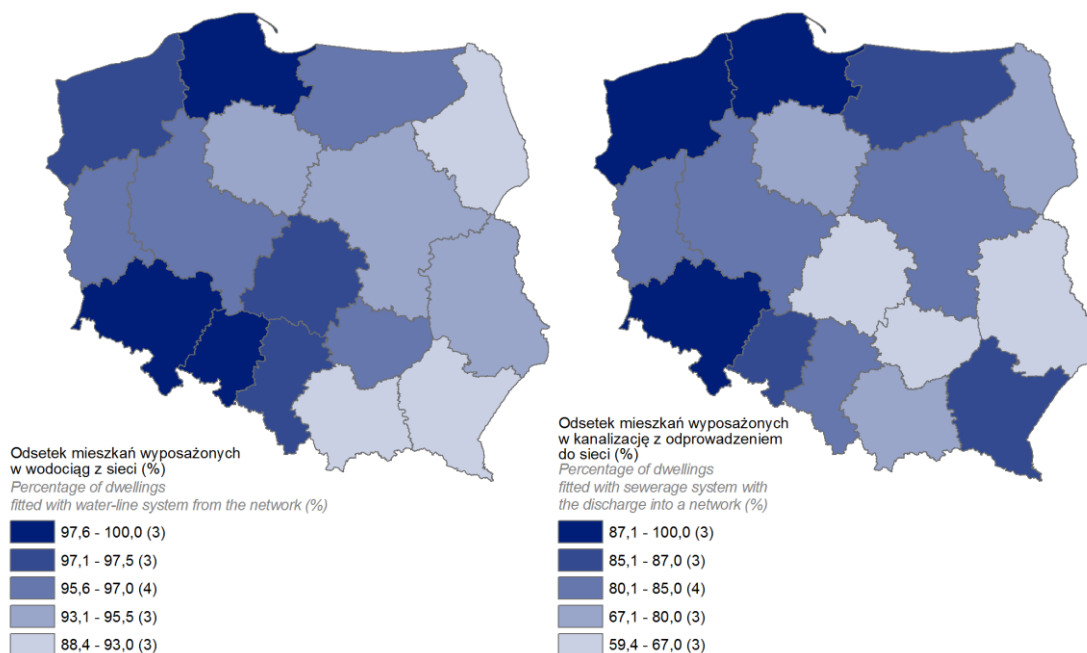
Dwellings completed fitted with technical and sanitary infrastructure

W 2018 roku wszystkie mieszkania oddane do eksploatacji na terenie kraju wyposażone były w lokalne lub sieciowe instalacje techniczno-sanitarne, tj. wodociąg, kanalizację oraz centralne ogrzewanie.

Prawie 96% (miasto – 99,0%; wieś – 89,6%) nowych mieszkań posiadało podłączenie do sieci wodociągowej, była to najwyższa wartość tego wskaźnika dla lat 2014-2018.

Mapa 3. Wyposażenie mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w wodociąg z sieci i kanalizację z odprowadzeniem do sieci według województw

Map 3. Dwellings completed in 2014-2018 fitted with water-line system from the network and sewerage system with the discharge into a network by voivodships

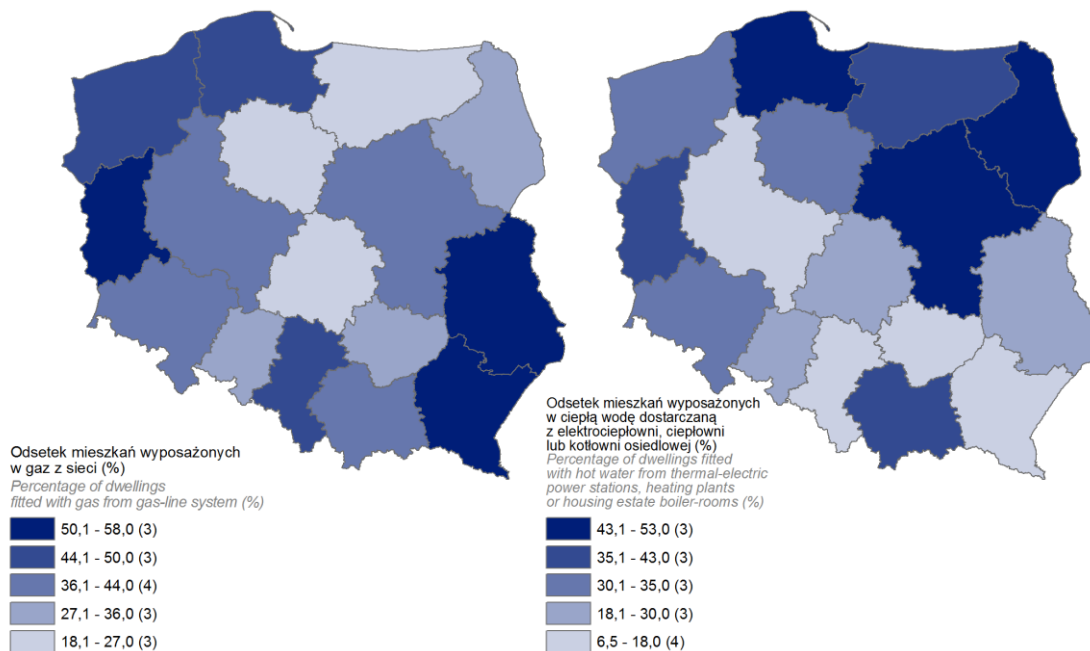

Niemal 82% mieszkań oddanych do użytkowania w 2018 r. wyposażonych było w kanalizację z odprowadzeniem do sieci. Zestawiając wartości omawianego wskaźnika dla województw, największy udział odnotowano w: zachodniopomorskim (91,1% udziału), dolnośląskim (90,5%) i pomorskim (89,5%), natomiast najniższy w: świętokrzyskim (64,0%), łódzkim (65,4%) i kujawsko-pomorskim (66,6%). Warto zwrócić uwagę na znaczne różnice w wartości tego wskaźnika między miastem i wsią (odpowiednio: 95,9% i 53,1%) wskazujące na utrzymywanie się dysproporcji w zakresie dostępu do tego medium.

Niespełna 40% mieszkań oddawanych do użytkowania w 2018 roku w kraju posiadało dostęp do gazu sieciowego. Była to najmniejsza wartość tego wskaźnika w omawianym pięcioletnim okresie. W zestawieniu województw, największe udziały odnotowano w: podkarpackim (63,4%), lubuskim (58,0%), lubelskim (52,5%) i wielkopolskim (52,4%), najmniejsze zaś – w łódzkim (15,9%), warmińsko-mazurskim (19,0%) i świętokrzyskim (23,3%). W przypadku tego wskaźnika różnice wartości dla miasta i wsi były znacznie mniejsze niż dla dwóch wcześniej omawianych, tj. wodociągu z sieci oraz kanalizacji sieciowej (odpowiednio: 39,6% i 35,9%).

Mapa 4. Wyposażenie mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w gaz z sieci oraz w ciepłą wodę dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej według województw

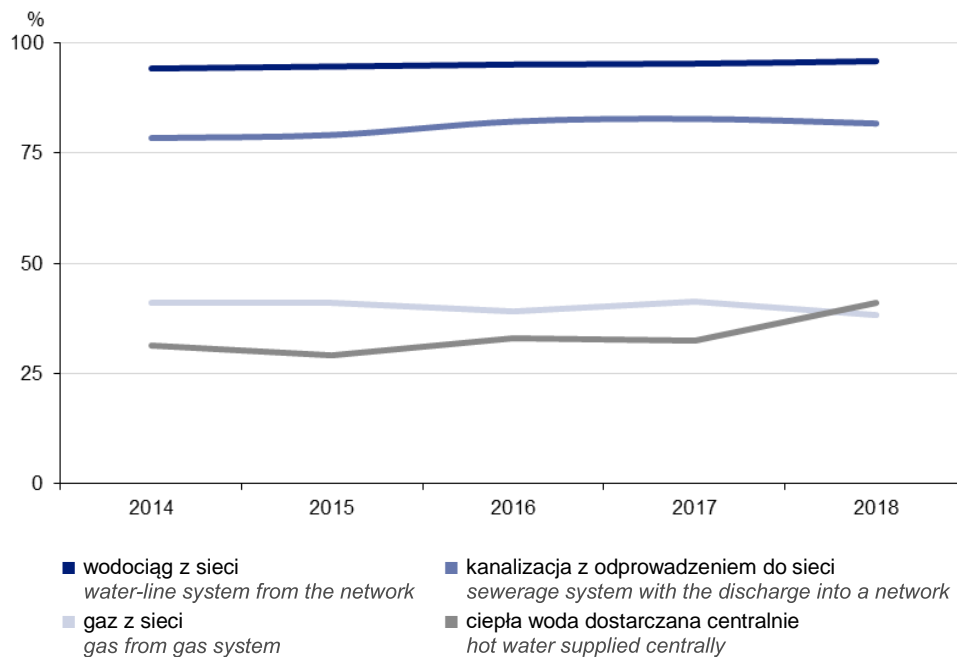
Map 4. Dwellings completed in 2014-2018 fitted with gas from gas-line system and hot water from thermal-electric power stations, heating plants or housing estate boiler-rooms by voivodships

W 2018 roku przekazano do użytkowania w Polsce 41% mieszkań, które posiadały ciepłą wodę dostarczaną centralnie, tj. z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej; najwięcej w minionym okresie pięcioletnim. Największe udziały rozpatrywanego wyposażenia mieszkań odnotowano w województwach: mazowieckim (58,6%), pomorskim (54,8%), warmińsko-mazurskim (51,1%) i podlaskim (50,5%), zaś najmniejsze w: podkarpackim (9,6%), wielkopolskim (17,7%) i śląskim (18,2%). W związku z tym, że jest to medium charakterystyczne dla budownictwa wielorodzinnego, różnica wartości tego wskaźnika dla miasta i wsi była największa spośród wszystkich instalacji, dla których zbierane są dane. Wyniosła ona ponad 55 p.proc. (miasta – 59,6%, wieś – 3,5%).

Wykres 9. Odsetek mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce wyposażonych w wybrane instalacje sanitarno-techniczne w latach 2014-2018

Chart 9. Percentage of dwellings completed in Poland in 2014-2018 fitted with selected technical and sanitary infrastructure

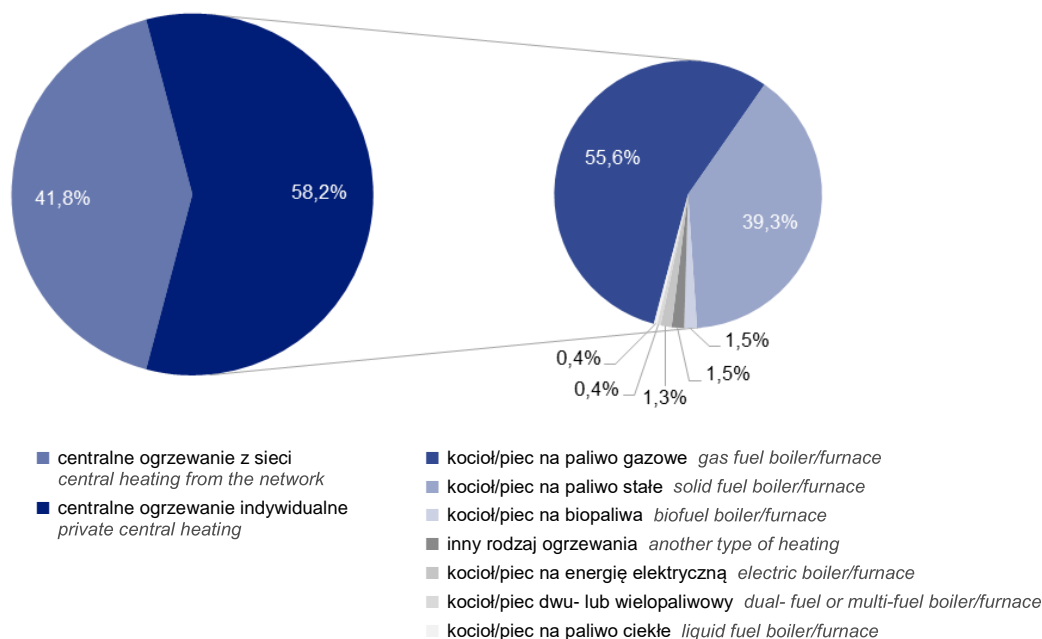

Ponad 40% mieszkań oddanych do użytkowania w 2018 roku miało centralne ogrzewanie z sieci, pozostałe posiadały indywidualne ogrzewanie. Spośród województw, największy udział mieszkań z centralnym ogrzewaniem sieciowym odnotowano w 2018 roku w: mazowieckim (58,6%), pomorskim (55,7%) oraz warmińsko-mazurskim (51,1%). Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie indywidualne, w największym procencie wystąpiły w województwach: podkarpackim (90,4%), wielkopolskim (82,3%) oraz śląskim (81,6%).

Spośród mieszkań oddanych do użytkowania w ubiegłym roku wyposażonych w ogrzewanie indywidualne, najczęściej posiadały kotły/piece na paliwo gazowe (57,7%) lub na paliwo stałe (37,2%).

Wykres 10. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania w Polsce w latach 2014-2018 wyposażonych w centralne ogrzewanie indywidualne według rodzaju ogrzewania i rodzaju kotła/pieca

Chart 10. Structure of dwellings completed in Poland in 2014-2018 fitted with private central heating system by type of heating and type of boiler/furnace

Największy odsetek mieszkań oddanych do użytkowania i wyposażonych w kocioł/piec na paliwo gazowe został odnotowany w dolnośląskim (73,0% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania z centralnym ogrzewaniem indywidualnym w województwie), zachodniopomorskim (70,0%) i mazowieckim (67,6%), a na paliwo stałe w łódzkim i świętokrzyskim (po 68,2% ogółu mieszkań oddanych do użytkowania z centralnym ogrzewaniem indywidualnym w danym województwie) oraz kujawsko-pomorskim (60,5%).

W miastach, wśród mieszkań oddanych do użytkowania i wyposażonych w centralne ogrzewanie indywidualne, największy udział, równy 80,8%, odnotowano dla wyposażenia w kotły/piece na paliwo gazowe, przy poziomie 38,1% tego wskaźnika na wsi. Dla mieszkań posiadających kocioł/piec na paliwo stałe wyższy wskaźnik został odnotowany na wsi (55,0%), aniżeli na obszarach miejskich (16,2%).

Nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania¹

New residential buildings completed

W 2018 roku oddano do użytkowania w Polsce 79 291 nowych budynków mieszkalnych (o 0,7% więcej niż rok wcześniej), z czego 96,6% stanowiły budynki jednorodzinne.

Łączna kubatura nowych budynków oddanych do użytku w 2018 r. wyniosła 80 306,6 tys. m³ (o 0,4% więcej w porównaniu do roku poprzedniego). Usytuowano w nich łącznie 181 612 mieszkań o powierzchni

¹ Ilekroć w publikacji jest mowa o liczbie nowych budynków mieszkalnych, dane odnoszą się do budynków oddanych w całości lub jako pierwsza część. W przypadku kubatury oraz przeciętnego czasu budowy nowych budynków mieszkalnych, a także liczby i powierzchni użytkowej znajdujących się w nich mieszkań, ujęto również dane dotyczące budynków oddanych jako kolejna lub ostatnia część.

16 408,9 tys. m² (wzrost odpowiednio o 4,4% i 1,5% r/r), a średnia powierzchnia lokalu mieszkalnego wyniosła 90,4 m². W budynkach jednorodzinnych znajdowało się 81 631 mieszkań (44,9% ogółu mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych) o przeciętnej powierzchni użytkowej wynoszącej 136,1 m² i średniej liczbie izb w mieszkaniu równej 5,3. Przeciętna powierzchnia mieszkania w nowym budynku wielorodzinnym wyniosła 53,0 m² i przypadało na nie średnio 2,7 izby.

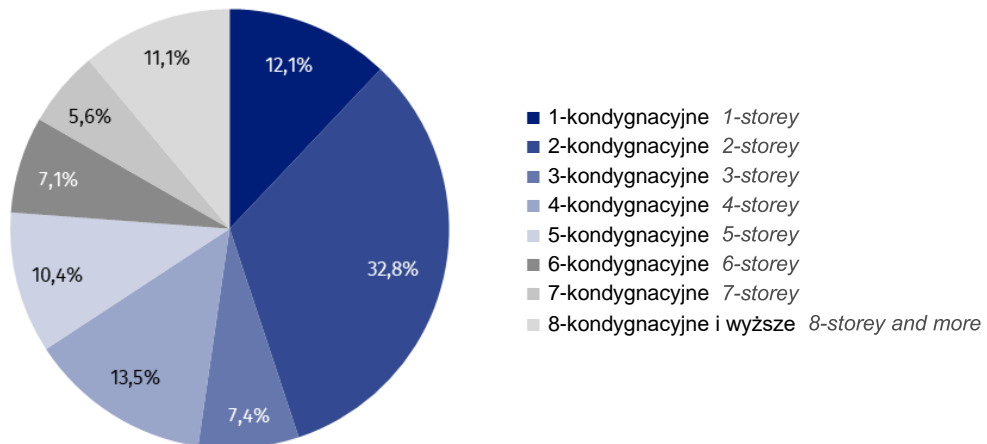
Największe udziały mieszkań znajdujących się w budynkach jednorodzinnych odnotowano w minionym roku w województwach: świętokrzyskim (73,3%), śląskim (69,5%) i podkarpackim (68,1%), natomiast największy odsetek mieszkań w budynkach wielorodzinnych w: mazowieckim (71,7%), dolnośląskim (64,5%) i zachodniopomorskim (65,2%) .

W 2018 r., podobnie jak w latach poprzednich, zdecydowana większość nowych budynków mieszkalnych (98,5%) została wzniesiona za pomocą metody tradycyjnej udoskonalonej. Technologia ta była wiodącą niezależnie od rodzaju budynku. Metoda konstrukcji drewnianych była wykorzystana wyłącznie w budownictwie jednorodzinnym.

W strukturze, uwzględniającej liczbę kondygnacji, dominowały budynki 2-kondygnacyjne (67,7% ogółu) i 1-kondygnacyjne (27,0%), w których znalazło się odpowiednio 32,8% i 12,1% mieszkań zlokalizowanych w nowych budynkach mieszkalnych. Z kolei w budynkach 3-, 4- i 5-kondygnacyjnych (4,7% nowych budynków mieszkalnych) usytuowanych zostało 31,3% mieszkań, w budynkach wyższych (tj. 6 i więcej kondygnacji), stanowiących 0,7% nowo powstałych budynków, znajdowało się 23,8% mieszkań.

Wykres 11. Struktura mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych oddanych do użytkowania w 2018 roku według liczby kondygnacji

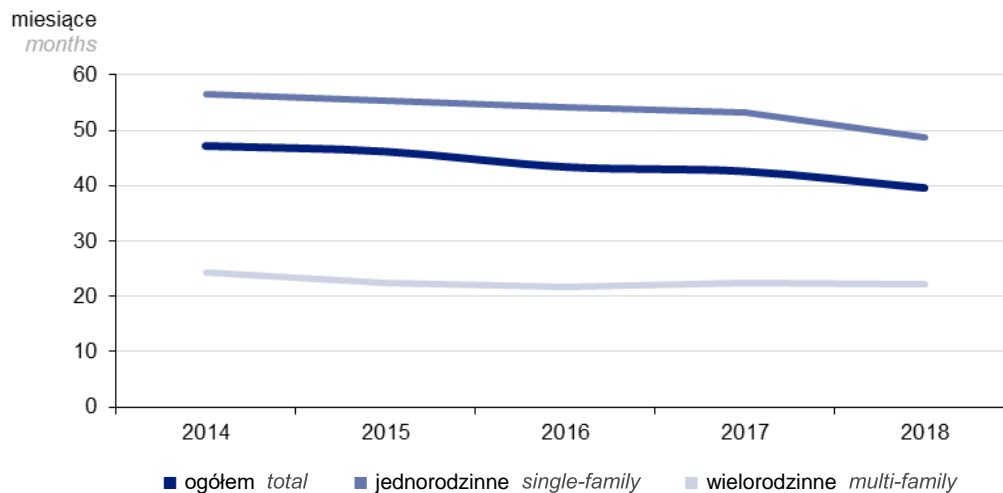
Chart 11. Structure of dwellings in new residential buildings completed in 2018 by number of storeys

Przeciętny czas trwania budowy nowego budynku mieszkalnego, liczony od daty jej rozpoczęcia do terminu oddania do użytkowania, wyniósł w 2018 roku 39,6 miesiąca i był o 3 miesiące krótszy od wykazanego rok wcześniej. Ponad dwukrotnie dłużej budowano budynki jednorodzinne (średnio 48,7 miesiąca) niż wielorodzinne (22,2 miesiąca). Na przestrzeni ostatnich pięciu lat widoczna jest tendencja skracania się czasu budowy, co ma związek z rosnącym udziałem budownictwa wielorodzinnego (które jest realizowane w krótszym czasie niż budownictwo jednorodzinne) w ogólnych efektach budownictwa mieszkaniowego. W porównaniu z rokiem 2014 przeciętny czas budowy skrócił się o prawie 8 miesięcy.

Wykres 12. Przeciętny czas budowy nowych budynków mieszkalnych w latach 2014-2018 według rodzaju budynku

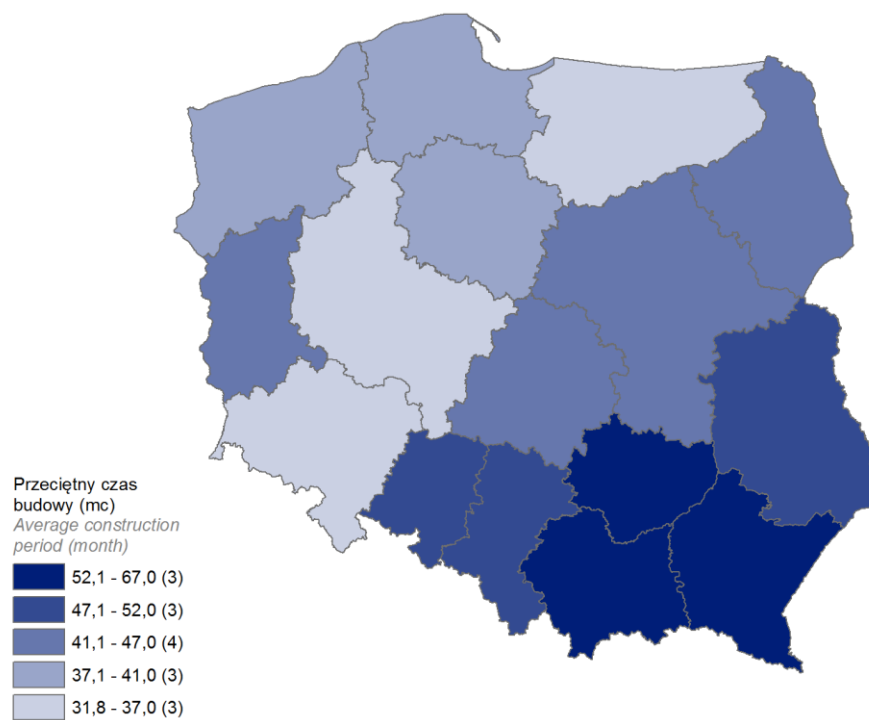
Chart 12. Average construction period of new residential buildings in 2014-2018 by types of buildings

W 2018 roku najkrótszy średni czas budowy odnotowano w województwie wielkopolskim (29,3 miesiąca), pomorskim (30,6) i dolnośląskim (30,8), a miało to związek z wysokim udziałem w tych województwach budownictwa wielorodzinnego.

Mapa 5. Przeciętny czas budowy nowych budynków mieszkalnych w latach 2014-2018 według województw

Map 5. Average construction period of new residential buildings in 2014-2018 by voivodships

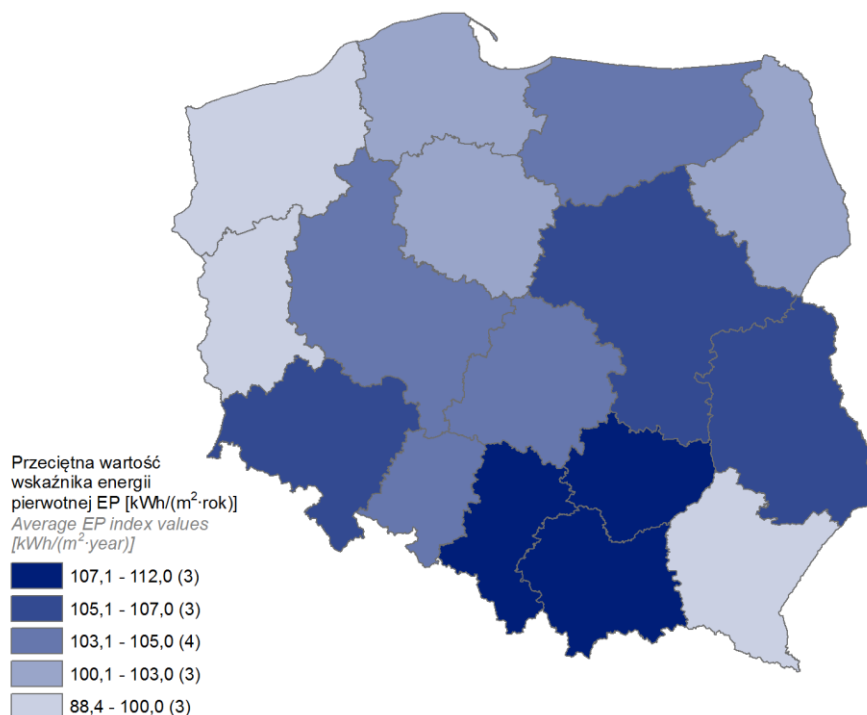
W latach 2014-2018 r. najkrótszy przeciętny czas budowy nowego budynku mieszkalnego zanotowano w województwie dolnośląskim (31,8 miesiąca), wielkopolskim (33,6) oraz warmińsko-mazurskim(36,3), najdłuższy - w województwach: świętokrzyskim (66,4), podkarpackim (60,3) i małopolskim (52,7).

Wyniki realizowanego od 2016 roku badania efektywności energetycznej nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania wskazują na poprawę wskaźnika energii pierwotnej oraz współczynników przenikania ciepła.

W latach 2016-2018 nastąpiło obniżenie wartości wskaźnika energii pierwotnej EP określającego roczne zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną do ogrzewania, wentylacji, chłodzenia oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej dla nowych budynków mieszkalnych, ze 109 do 99 kWh/(m²·rok); w budownictwie jednorodinnym przeciętna wartość wskaźnika energii pierwotnej zmniejszyła się ze 105 do 100 kWh/(m²·rok), a dla budynków wielorodzinnych – ze 109 do 94 kWh/(m²·rok).

Mapa 6. Przeciętne wartości wskaźnika energii pierwotnej EP dla nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2016-2018 według województw

Map 6. Average EP index values of new residential buildings completed in 2016-2018 – by voivodships

Współczynniki przenikania ciepła U_c określające izolacyjność cieplną badano w odniesieniu do przegród budowlanych (przy temperaturze równej lub większej niż 16°C), zanotowane wielkości zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tablica 1. Współczynniki przenikania ciepła w nowych budynkach mieszkalnych oddanych do użytkowania w 2018 r.

Table 1. Heat transfer coefficient in new residential buildings completed in 2018

Wyszczególnienie Specification	Średni współczynnik przenikania ciepła U_c w $W/(m^2 \cdot K)$ Average value of heat transfer coefficient U_c in $W/(m^2 \cdot K)$				
	ścian zewnętrznych przy $t_i \geq 16^\circ C$ exterior walls $t_i \geq 16^\circ C$	dachu/stropodachu/stropu pod nieogrzewanymi poddaszami lub nad przejazdami przy $t_i \geq 16^\circ C$ roof, flat roof, ceiling under unheated attics or above passages $t_i \geq 16^\circ C$	podłogi na gruncie w pomieszczeniu ogrzewanym przy $t_i \geq 16^\circ C$ floors on the ground in a heated room $t_i \geq 16^\circ C$	okien (z wyjątkiem okien połaciowych), drzwi balkonowych przy $t_i \geq 16^\circ C$ windows (except roof windows), balcony doors $t_i \geq 16^\circ C$	drzwi w przegrodach zewnętrznych lub w przegrodach między pomieszczeniami ogrzewanymi i nieogrzewanymi doors within exterior partitions or in partitions between heated and unheated premises
Ogółem mieszkalne Residential buildings in total	0,21	0,19	0,25	1,13	1,51
Jednorodzinne Single-family buildings	0,21	0,19	0,25	1,13	1,50
Wielorodzinne Multi-family buildings	0,22	0,18	0,26	1,18	1,56

W porównaniu z rokiem 2016 dla wszystkich współczynników odnotowano nieznaczne zmniejszenie się ich przeciętnych wartości.

Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz rozpoczęte budowy mieszkań

Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project and dwellings in which construction began

Informacja o liczbie mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz dane dotyczące mieszkań, których budowę rozpoczęto zwiastują tendencje w budownictwie mieszkaniowym, dając możliwość prognozowania jego efektów w perspektywie kilkuletniej.

Podobnie jak dla efektów rzeczowych budownictwa mieszkaniowego – w przypadku mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto rok 2018 był okresem wzrostu, a tendencja taka utrzymywała się od 2014 roku.

Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym

Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project

W roku 2018 wydano w Polsce pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 257 568 mieszkań, co stanowiło wartość o 2,7% większą w porównaniu do roku ubiegłego. Województwami, charakteryzującymi się największą liczbą lokali mieszkalnych objętych wydanymi w 2018 r. pozwoleniami lub dokonanymi zgłoszeniami z projektem budowlanym, były: mazowieckie (50,7 tys. mieszkań – 19,7% udziału w ilości krajowej), wielkopolskie (31,2 tys. mieszkań – 12,1% udziału) i małopolskie (23,5 tys. mieszkań – 9,1% udziału).

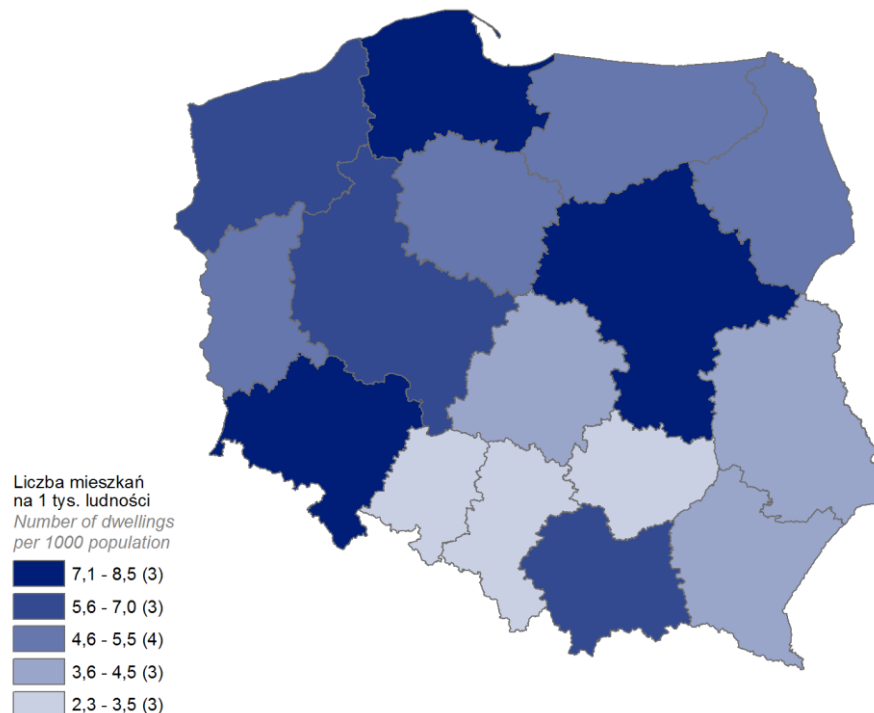
Biorąc pod uwagę miarę uwzględniającą demografię, czyli liczbę mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w przeliczeniu na 1 tys. ludności, zaobserwowano, że w 2018 r. wskaźnik ten utrzymywał się na poziomie 6,7 mieszkania na 1 tys. ludności. Najwyższe wartości tego wskaźnika notowano w województwach: pomorskim (9,6), mazowieckim (9,4) i wielkopolskim (8,9).

Stosunkowo najmniej mieszkań objętych wydanymi pozwoleniami lub dokonanymi zgłoszeniami z projektem budowlanym w 2018 r. będzie zlokalizowanych na terenie województw: opolskiego (3,2 tys. – 1,2% udziału w łącznej liczbie takich mieszkań w kraju), świętokrzyskiego (5,4 tys. – 2,1% udziału w kraju) i lubuskiego (6,0 tys. – 2,3% udziału). Województwa opolskie i świętokrzyskie lokowały się najniżej również pod względem wskaźnika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w przeliczeniu na 1 tys. ludności, było to odpowiednio: 3,2 i 4,3 mieszkania na 1 tys. ludności; dla lubuskiego wskaźnik wyniósł 5,9.

Przeważająca większość (97,5%) mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w 2018 r. na terenie Polski, powstanie w nowych budynkach mieszkalnych. W wyniku rozbudowy istniejących budynków mieszkalnych ma powstać 1,2% mieszkań i tyle samo w wyniku adaptacji na mieszkania pomieszczeń niemieszkalnych. Zaledwie 0,1% mieszkań będzie usytuowanych w nowych budynkach niemieszkalnych lub zbiorowego zamieszkania.

Mapa 7. Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w przeliczeniu na 1 tys. ludności w latach 2014-2018 według województw

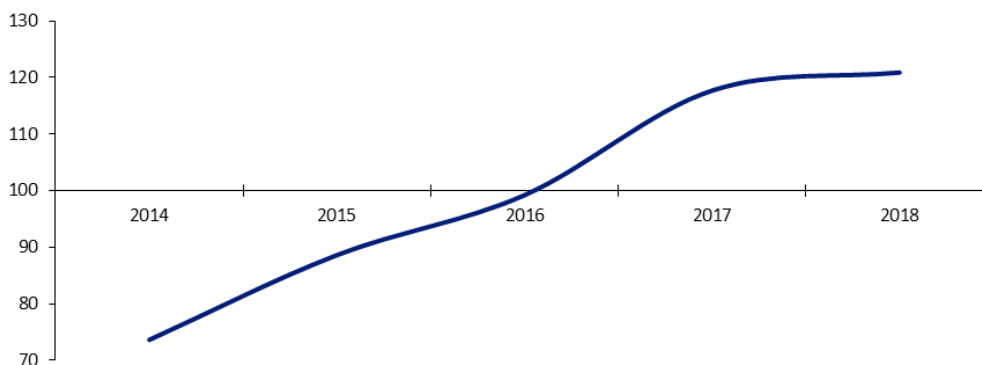
Map 7. Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1000 population in 2014-2018 – by voivodships

Spośród około 251 tys. mieszkań, których budowę planowano w nowych budynkach mieszkalnych, w oparciu o wydane w 2018 r. pozwolenia i dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym, większość (53,1%) będzie zlokalizowana w budynkach wielorodzinnych. Planowana przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań, które mają powstać w nowych budynkach wielorodzinnych wyniosła – 55,1 m², a jednorodzinnych 136,7 m².

Wykres 13. Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w Polsce w latach 2014-2018; średnia lat 2014-2018 = 100

Chart 13. Indices of number of dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project in Poland in 2014-2018; average of 2014-2018 = 100

Biorąc pod uwagę okres pięcioletni, największą liczbę mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym odnotowano w roku 2018, a najwyższy wzrost (w porównaniu do roku poprzedniego) tej liczby, odnotowano w 2017 r.

Do podobnych wniosków, jak analiza ilości bezwzględnych, prowadzi analiza dynamiki liczby mieszkań objętych wydawanymi w latach 2014-2018 pozwoleniami i zgłoszeniami na budowę, liczonej w stosunku do uśrednionej bazy dla lat 2014-2018. Dynamika ta w roku 2018 była w skali Polski najwyższą w okresie pięcioletnim. Warto przy tym zauważyć, że – poczynając od 2014 r. – tak liczona dynamika rokrocznie rośnie.

Analizując strukturę według form budownictwa, zaobserwowano że około 62% mieszkań, które powstaną na terenie Polski w oparciu o wydane pozwolenia i dokonane zgłoszenia w 2018 r. ma być realizowane przez deweloperów w ramach formy budownictwa „przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”. Inwestorzy indywidualni mają wybudować ok. 36% mieszkań, a pozostałe 2% budownictwo społeczne czynszowe, spółdzielcze, komunalne i zakładowe.

Wykres 14. Struktura mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w 2018 roku według form budownictwa

Chart 14. Structure of dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project in 2018 by forms of construction

Mieszkania, których budowę rozpoczęto

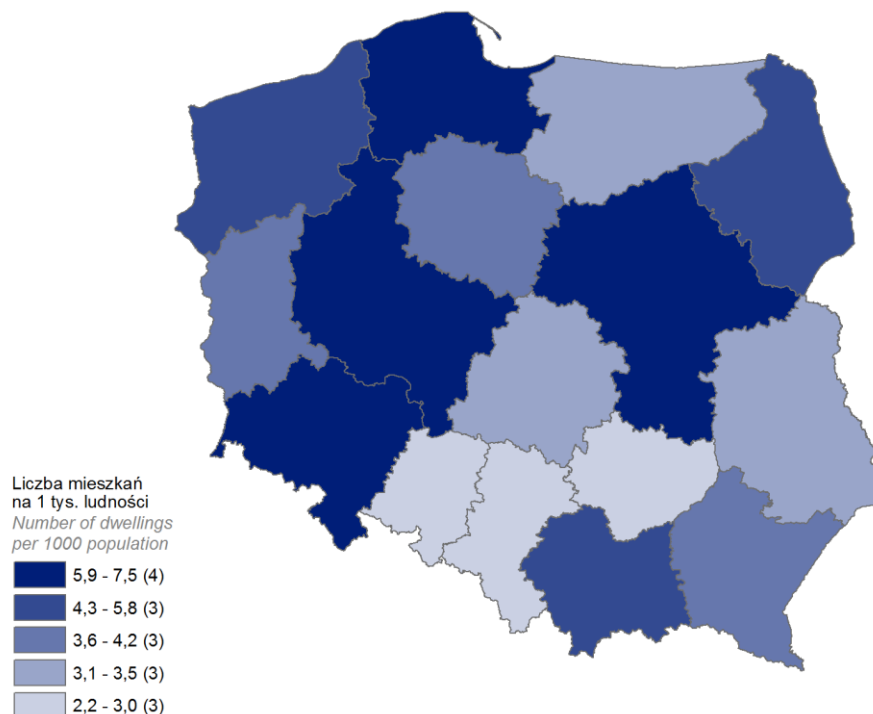
Dwellings in which construction began

W 2018 roku liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wyniosła 221 907, tj. o 15 917 (o 7,7%) więcej niż w 2017 r. Wśród województw, największe ilości mieszkań, których budowę rozpoczęto, odnotowano w województwie mazowieckim (46,5 tys. mieszkań – 21,0% udziału w kraju), wielkopolskim (23,2 tys. – 10,4% udziału) oraz małopolskim i dolnośląskim (po 21,0 tys. i 9,5% udziału). Najmniejsze wartości dla mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano natomiast w województwie opolskim (2,9 tys. mieszkań – 1,3% udziału), świętokrzyskim (4,8 tys. – 2,2% udziału), lubuskim (5,1 tys. – 2,3% udziału) i warmińsko-mazurskim (5,6 tys. – 2,5% udziału).

Wskaźnik nasilenia budownictwa mieszkaniowego, liczony jako liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto w przeliczeniu na 1 tys. ludności, wyniósł w 2018 roku 5,8 w skali kraju. Stosunkowo najwięcej rozpoczętych budów mieszkań przypadało na 1 tys. ludności w województwie mazowieckim (8,6), pomorskim (8,2) i dolnośląskim (7,2). Najniższe wartości wskaźnika nasilenia odnotowano dla województwa opolskiego (2,9 mieszkania przypadało na 1 tys. ludności) oraz świętokrzyskiego, łódzkiego i warmińsko-mazurskiego (po 3,9).

Mapa 8. Mieszkania, których budowę rozpoczęto w przeliczeniu na 1 tys. ludności w latach 2014-2018 według województw

Map 8. Dwellings in which construction began per 1000 population in 2014-2018 by voivodships

W strukturze mieszkań, których budowę rozpoczęto w 2018 r. według form budownictwa, dominuje budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (131,6 tys. mieszkań i udział 59,3%) oraz budownictwo indywidualne (85,3 tys. mieszkań i udział 38,4%). W budownictwie spółdzielczym, społecznym czynszowym, komunalnym i zakładowym w 2018 r. rozpoczęto budowę łącznie 5,0 tys. mieszkań, tj. 2,2% ogółu.

Wykres 15. Struktura mieszkań, których budowę rozpoczęto w 2018 roku według form budownictwa
 Chart 15. Structure of dwellings in which construction began in 2018 by forms of construction

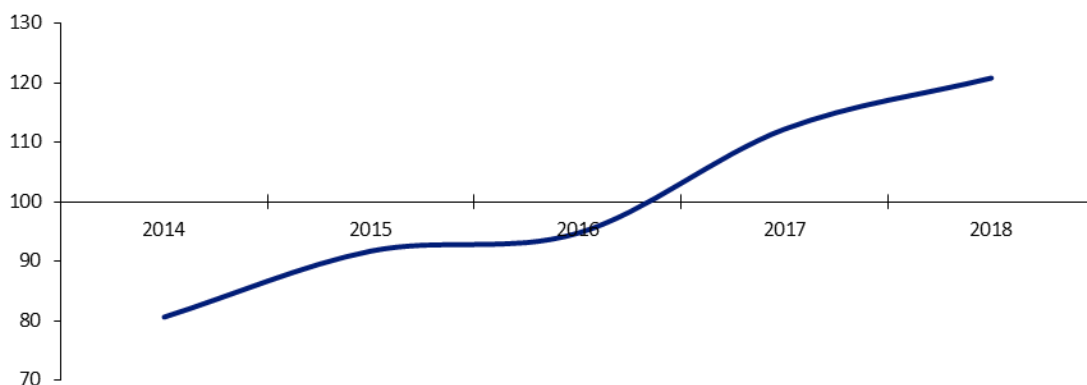
Największym udziałem budownictwa realizowanego w 2018 r. przez deweloperów charakteryzowały się województwa: mazowieckie (72,9%), dolnośląskie (70,0%), pomorskie (66,2%) oraz zachodniopomorskie (65,4%). Budownictwo indywidualne dominowało natomiast w: podkarpackim (udział 61,6%), świętokrzyskim (57,9%) i opolskim (55,3%).

W okresie pięcioletnim – dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto w ujęciu „rok do roku poprzedniego”, była w każdym z analizowanych lat dodatnia. Najwyższą jej wartość odnotowano w roku 2017; wysokie dynamiki charakteryzowały również lata 2014-2015, przy czym dla wartości bezwzględnych - to w roku 2018 rozpoczęto budowę największej ilości mieszkań.

Przyjmując natomiast dynamikę zmian, liczoną jako liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto w stosunku do stałej bazy, tj. średniej liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto w latach 2014-2018 (183,7 tys. mieszkań), podobnie jak przy analizie wartości bezwzględnych, najwyższą wartość osiągnięto w 2018 roku (dynamika 120,8%).

Wykres 16. Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto w Polsce w latach 2014-2018; średnia lat 2014-2018 = 100

Chart 16. Indices of number of dwellings in which construction began in Poland in 2014-2018; average of 2014-2018 = 100

W 2018 roku wśród województw, najwyższe wartości dynamiki liczonej do stałej bazy (średniej pięcioletniej), odnotowano w: śląskim (144,1%), zachodniopomorskim (138,3%) i podlaskim (135,3%).

Rozdział 2

Chapter 2

Budownictwo niemieszkalne

Non-residential construction

W 2018 roku odnotowano w Polsce niewielki spadek liczby i powierzchni użytkowej budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania względem wysokiej bazy 2017 r. Warto jednak podkreślić, że powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych wybudowanych w roku 2017 przyjęła wartość najwyższą w ostatnim pięcioleciu, a powierzchnia oddana w 2018 r. osiągnęła poziom wyższy od średniej dla minionego okresu pięciu lat.

Korzystne tendencje zaobserwowano również w przypadku przyszłych efektów rzeczowych budownictwa niemieszkalnego, prognozowanych na podstawie wydanych w 2018 r. pozwoleń na budowę – pomimo spadku liczby pozwoleń i liczby wykazanych na nich budynków do wartości najniższych spośród odnotowanych w latach 2014-2018, zwiększyła się ich powierzchnia użytkowa. W 2018 roku wzrosła także liczba wydanych pozwoleń na budowę i dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym budowy nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, co stanowiło kontynuację wzrostu zapoczątkowanego w 2017 r.

W dalszej części pracy szczegółowo opisano rozmiary i strukturę budownictwa budynków niemieszkalnych oddanych do eksploatacji w Polsce w 2018 r. na tle ostatniego pięciolecia. Poddano również analizie różnicowanie omawianych zagadnień na poziomie województw. Wyniki analizy mogą być przydatne w formułowaniu wniosków dotyczących kierunków i dynamiki rozwoju budownictwa niemieszkalnego w Polsce i w poszczególnych województwach.

Zaprezentowano także dane dotyczące wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń z projektem budowlanym budowy nowych budynków niemieszkalnych oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej, mające istotną wartość ze względu na przewidywanie efektów rzeczowych budownictwa niemieszkalnego w najbliższych latach.

Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania w ujęciu ogółem

Non-residential buildings completed in total

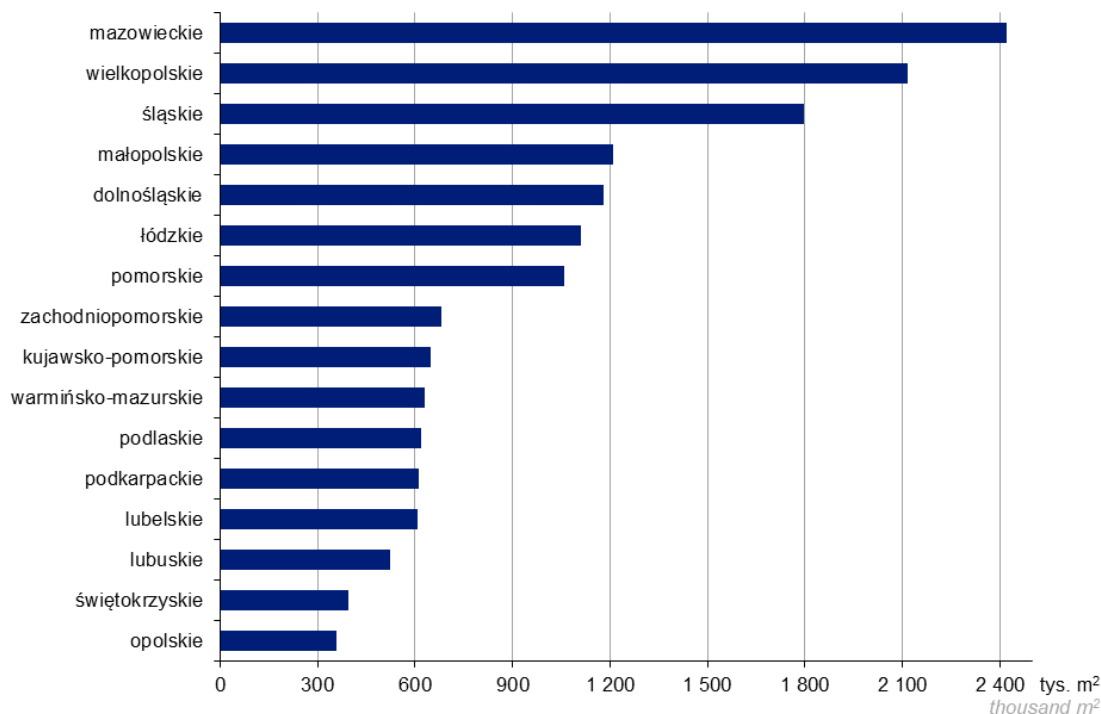
W Polsce oddano do użytkowania w 2018 roku 22 917 nowych oraz 3 698 rozbudowanych budynków niemieszkalnych, co oznaczało spadek odpowiednio o 2,2% i 3,8% względem poprzedniego roku. Powierzchnia użytkowa ogółem nowych i rozbudowanych budynków niemieszkalnych wyniosła 15 964,2 tys. m² (spadek o 0,7% w stosunku do 2017 r.), natomiast ich kubatura – prawie 116,2 mln m³ (spadek o 1,9% r/r).

Biorąc pod uwagę przekrój „miasto-wieś”, na obszarach wiejskich Polski oddano 63,7% nowych budynków niemieszkalnych, natomiast udział powierzchni użytkowej² oddanej na wsi w stosunku do ogółu powierzchni wyniósł 47,6%. Najwyższy odsetek nowych budynków na terenach wiejskich przekazano do eksploatacji w województwie lubelskim (74,4% wartości wojewódzkiej), a łącznej powierzchni – w województwie wielkopolskim (68,8%). Województwo śląskie cechowało się najwyższymi udziałami efektów budownictwa niemieszkalnego oddanego na terenie miast (odpowiednio 73,5% budynków i 84,8% powierzchni). Należy jednak podkreślić, że jest to województwo, w którym udział terenów miejskich wynosi 30,7% terenu województwa ogółem (analogiczna wartość dla pozostałych województw wynosi 6,1%).

² Ilekcioć w opracowaniu jest mowa o powierzchni użytkowej budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania należy przez to rozumieć sumę powierzchni budynków nowych oraz nowo powstałych części budynków rozbudowanych.

Wykres 17. Powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych (nowych i rozbudowanych) oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw

Chart 17. Useful floor area of non-residential buildings (new and expanded) completed in 2018 by voivodships

Wśród województw największą liczbę nowych budynków niemieszkalnych przekazano do eksploatacji w roku 2018 w: wielkopolskim (3 050 budynków), mazowieckim (2 580) i śląskim (2 413), najmniejszą – w opolskim (515), lubuskim (581) oraz świętokrzyskim (868). Największą powierzchnią użytkową budynków tego rodzaju oddano w tym czasie, podobnie jak w poprzednich latach, na terenie województw: mazowieckiego, wielkopolskiego i śląskiego (odpowiednio 2 418,5 tys. m², 2 115,4 tys. m² oraz 1 795,4 tys. m²), których łączny udział w wartości krajowej wyniósł niemal 40%. Najmniejszą łączną powierzchnią użytkową budynków niemieszkalnych oddanych do użytku w 2018 r. cechowały się natomiast województwa: opolskie (356,5 tys. m²), świętokrzyskie (395,0 tys. m²) i lubuskie (524,2 tys. m²).

W roku 2018 największe zmiany procentowe powierzchni, liczone względem poprzedzającego 2017 r., nastąpiły głównie w województwach, których udziały w wartości krajowej nie są znaczne. Największe wzrosty odnotowano dla: świętokrzyskiego (o 41,9%), lubuskiego (o 38,0%), pomorskiego (o 30,9%) i warmińsko-mazurskiego (o 29,9%), zaś największe spadki w tym zakresie dotyczyły województwa zachodniopomorskiego (o 24,3%) i lubelskiego (o 22,8%). W ujęciu bezwzględny największy wzrost oddanej powierzchni budynków niemieszkalnych zanotowano w województwach: śląskim (przyrost o 257,4 tys. m², co stanowiło wzrost o 16,7% w stosunku do roku 2017) oraz wspomnianym już, pomorskim (wzrost o 249,5 tys. m²). Największy, prawie 10%, spadek niemieszkalnej powierzchni oddanej do użytku odnotowano w województwie mazowieckim (o 244,9 tys. m²).

Pod względem nasilenia budownictwa niemieszkalnego, mierzonego powierzchnią użytkową budynków niemieszkalnych oddanych do eksploatacji w 2018 r., przypadającą na 1 km² powierzchni geodezyjnej (dla kraju - 51,1 m²), wyróżniały się z kolei województwa: śląskie, małopolskie i wielkopolskie (odpowiednio - 145,6 m², 79,7 m² oraz 70,9 m²). Najmniejsze wartości wskaźnik ten przyjął w województwach: lubelskim (24,2 m²), warmińsko-mazurskim (26,0 m²) i zachodniopomorskim (29,8 m²).

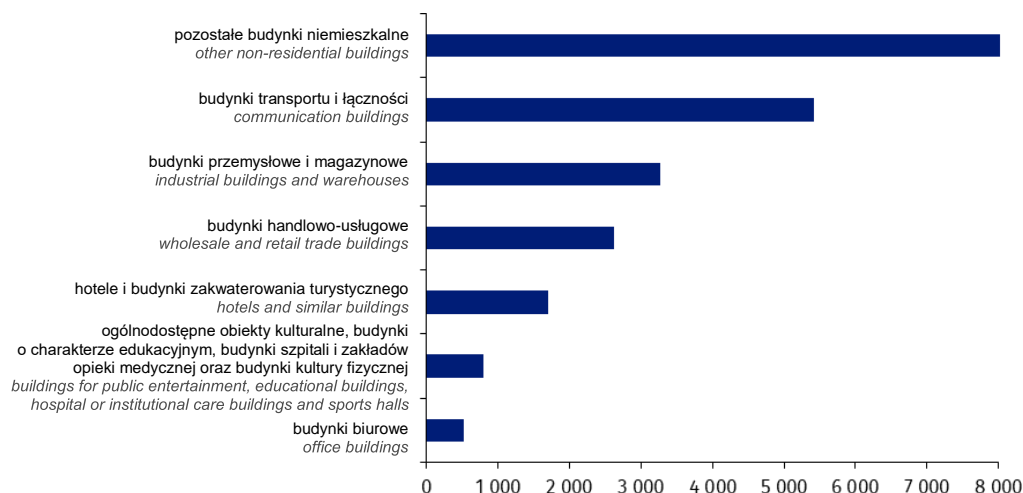
Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania w przekroju grup Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych

Non-residential buildings completed by groups of the Polish Classification of Types of Construction

Budynki niemieszkalne stanowią niejednorodną kategorię obiektów budowlanych, stąd w celu uzupełnienia ogólnego opisu, poniżej przedstawiono charakterystykę wybranych grup i klas budynków wg Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

Pod względem liczby nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w Polsce w 2018 roku dominowała grupa „Pozostałe budynki niemieszkalne” (37,5% ogółu), w której największy udział przypadł klasie „Budynki gospodarstw rolnych”. Dalsze pozycje zajmowały „Budynki transportu i łączności” (23,6%, z dominacją „Budynków garaży”), „Budynki przemysłowe i magazynowe” (14,2%) oraz grupa „Budynki handlowo-usługowe” (11,5%).

Wykres 18. Liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w 2018 r. według grup PKOB
Chart 18. Number of new non-residential buildings completed in 2018 by groups of PKOB

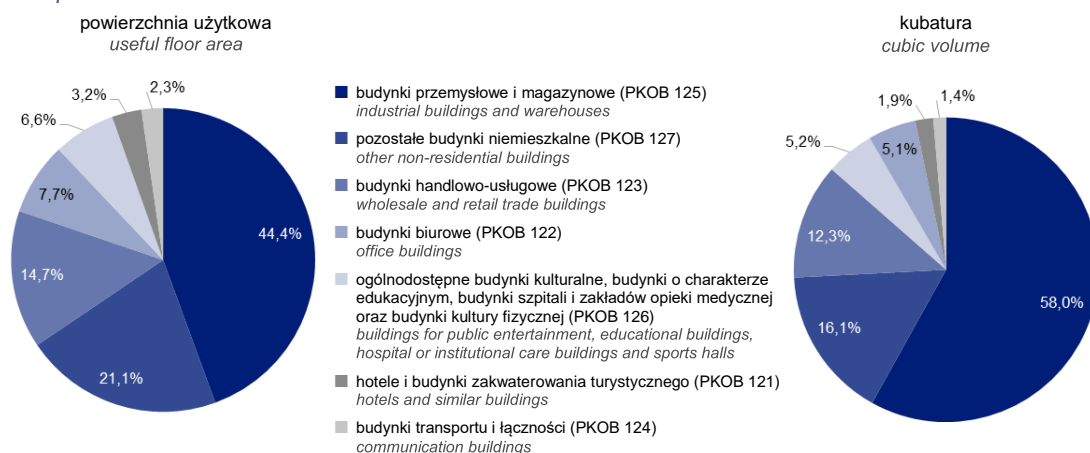

Analiza udziałów poszczególnych grup budynków w strukturze efektów rzeczowych budownictwa niemieszkalnego w Polsce według oddanej do eksploatacji w 2018 r. łącznej powierzchni użytkowej wskazuje, że największa powierzchnia przypadła na „Budynki przemysłowe i magazynowe” (44,4%), „Pozostałe budynki niemieszkalne” (21,1%) oraz „Budynki handlowo-usługowe” (14,7%). Udział pierwszej z wyżej wymienionych grup w łącznej kubaturze był największy i wyniósł 58,0%, a więc odznaczał się wartością o 13,6 p. proc. większą niż w przypadku powierzchni użytkowej oddanych budynków tego typu. Wynika to z zaklasyfikowania do tej grupy PKOB obiektów takich jak zbiorniki i silosy, charakteryzujących się niewielką w stosunku do ich objętości powierzchnią zabudowy. Jednocześnie, udział „Pozostałych budynków niemieszkalnych” w łącznej kubaturze był o 5,0 p. proc. mniejszy niż w powierzchni użytkowej i cechował się wartością 16,1%.

Wzrost przekazanej do użytku łącznej powierzchni budynków niemieszkalnych, względem roku 2017, odnotowano w 2018 r. w przypadku budynków biurowych (288,9 tys. m², o 30,6% więcej niż przed rokiem), hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego (116,4 tys. m², co stanowiło 30,0% więcej), budynków handlowo-usługowych (więcej o 100,0 tys. m², tj. o 4,5%) oraz w grupie „Ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej” (21,6 tys. m², tj. o 2,1%).

Wykres 19. Struktura powierzchni użytkowej i kubatury budynków niemieszkalnych (nowych i rozbudowanych) oddanych do użytkowania w 2018 r.

Chart 19. Structure of useful floor area and cubic volume of non-residential buildings (new and expanded) completed in 2018

Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego

Hotels and similar buildings

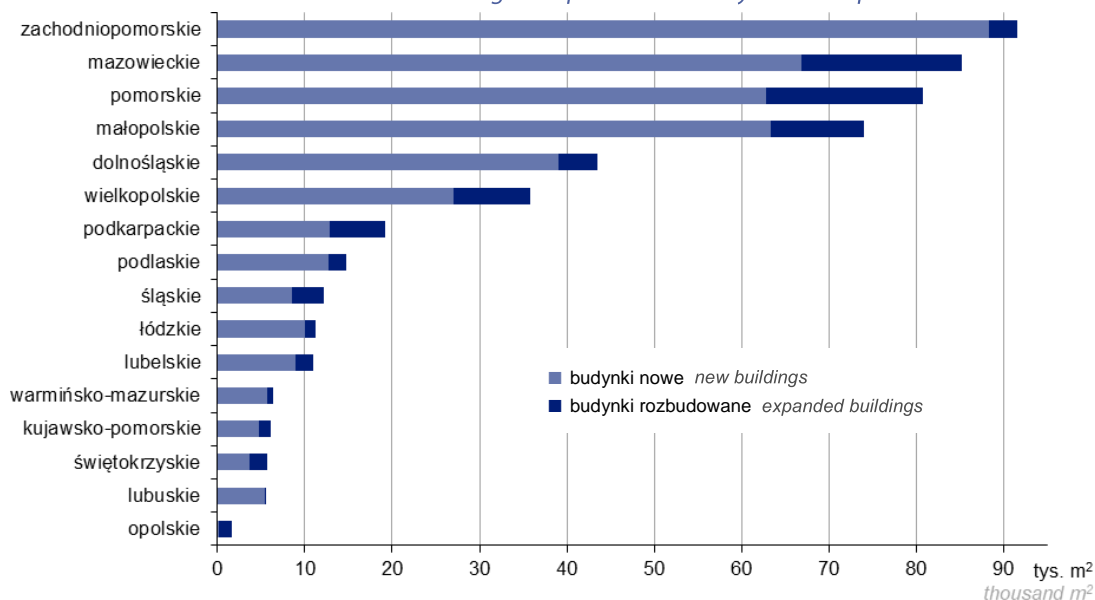
Do grupy „Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego” należą dwie klasy budynków (wg PKOB):

- „Budynki hoteli” – tzn. hotele, motele, gospody, pensjonaty i podobne budynki oferujące zakwaterowanie (z restauracjami lub bez) oraz samodzielne restauracje, bary i stołówki;
- „Budynki zakwaterowania turystycznego pozostałe” – tj. schroniska młodzieżowe, schroniska górskie, domki kempingowe, domy wypoczynkowe oraz pozostałe budynki zakwaterowania turystycznego.

W roku 2018 w Polsce oddano do użytkowania 1 704 nowe oraz 157 rozbudowanych hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego (odpowiednio spadek o 3,0% i wzrost o 18,9% r/r). Ich łączna powierzchnia użytkowa wyniosła 504,6 tys. m², co oznaczało wzrost względem poprzedniego roku o 30,0%.

Wykres 20. Powierzchnia użytkowa hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw

Chart 20. Useful floor area of hotels and similar buildings completed in 2018 by voivodships

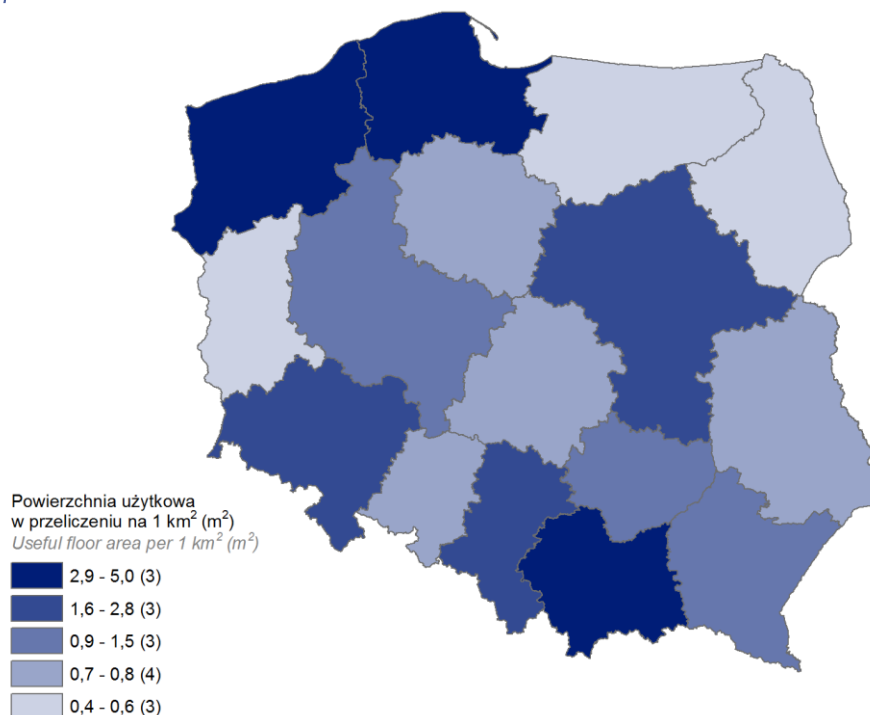
Na wsi oddano do użytkowania w 2018 r. 1 384 nowe budynki hoteli i zakwaterowania turystycznego, co stanowiło 81,2% wszystkich budynków tego rodzaju w Polsce. Łączna powierzchnia nowych i rozbudowanych budynków z tej grupy przekazana do eksploatacji na terenach wiejskich stanowiła natomiast 46,0% ogółu.

Najwyższe wartości pod względem oddanej do eksploatacji powierzchni użytkowej hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego odnotowano dla województw: zachodniopomorskiego (18,2% udziału w kraju), mazowieckiego (16,9%), pomorskiego (16,0%) i małopolskiego (14,7%).

Największym natężeniem budownictwa w opisywanej grupie PKOB, mierzonym oddaną w latach 2014-2018 powierzchnią użytkową hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego przypadającą na 1 km² powierzchni województwa, charakteryzowały się: małopolskie (4,6 m²), zachodniopomorskie (4,1 m²) oraz pomorskie (2,9 m²), przy średniej krajowej – 1,6 m².

Mapa 9. Powierzchnia użytkowa hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km² powierzchni geodezyjnej według województw

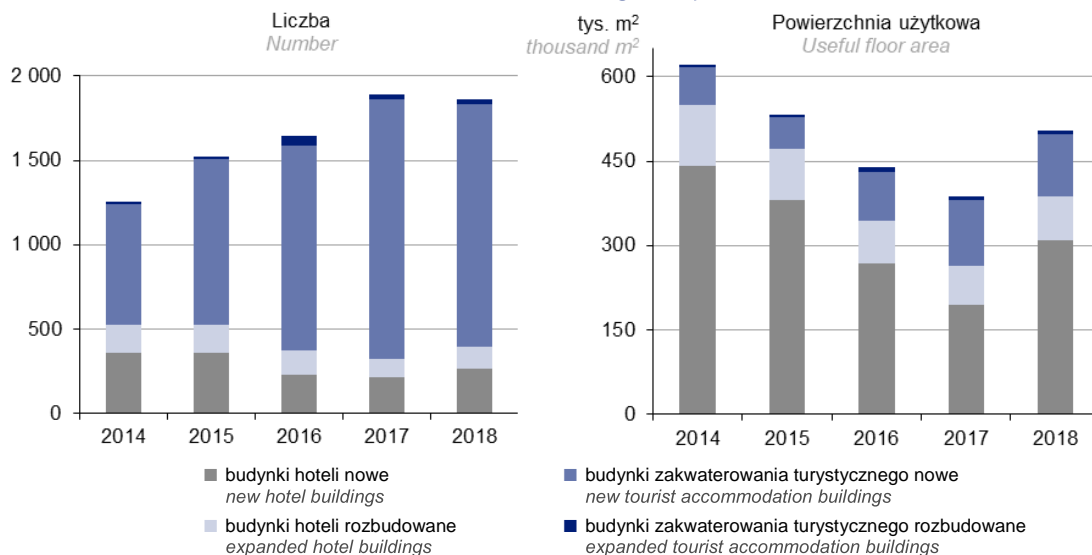
Map 9. Useful floor area of hotels and similar buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships

Średnia powierzchnia użytkowa nowo oddanych w 2018 roku do użytkowania hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego wyniosła 246,6 m² i była większa od analogicznej wartości z 2017 roku o prawie 70 m². Należy zauważyć, że w minionym roku przekazano do użytkowania 264 nowe hotele ze średnią powierzchnią 1 171,1 m² oraz 1 440 nowych budynków zakwaterowania turystycznego o przeciętnym metrażu – 77,1 m².

Wykres 21. Liczba oraz powierzchnia użytkowa hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

Chart 21. Number and useful floor area of hotels and similar buildings completed in 2014-2018

Wzrost powierzchni ogółem hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego w 2018 r. stanowił odwrócenie tendencji spadkowej obserwowanej we wcześniejszych latach. Szczególny wkład miało tu powstanie nowych budynków hotelowych, których liczba i powierzchnia użytkowa znacząco wzrosła (odpowiednio o 23,9% i 59,1%) względem roku 2017. Niewiele mniejszą dynamiką odznaczały się zmiany dotyczące rozbudów tego typu budynków – wzrost w zakresie ich liczby wynosił 21,5% r/r, a w odniesieniu do powierzchni - 13,1% r/r.

Budynki biurowe

Office buildings

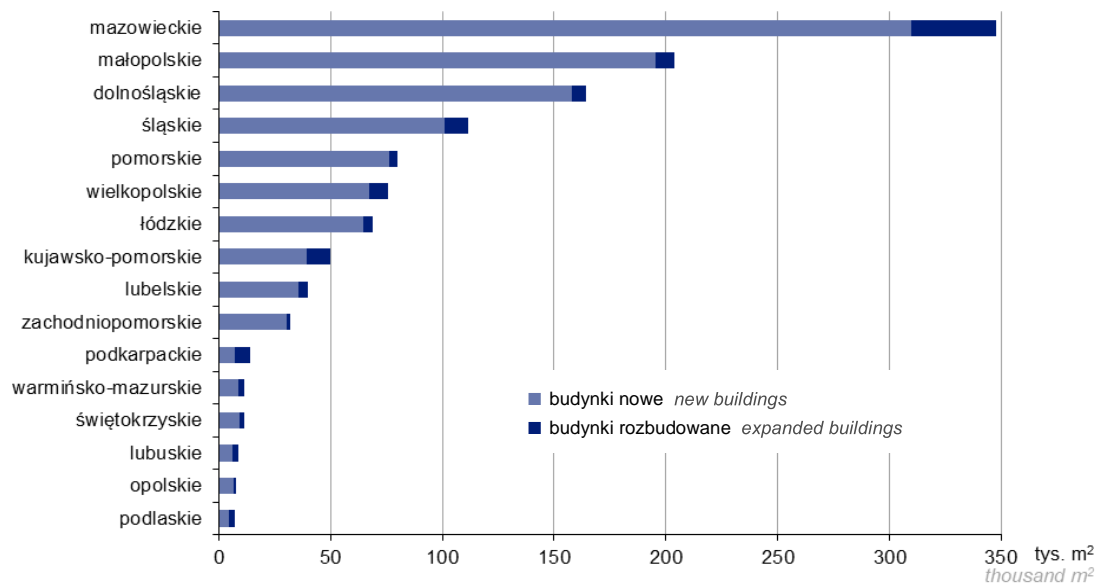
Grupa PKOB „Budynki biurowe” obejmuje jedną klasę budynków, do której należą obiekty wykorzystywane jako miejsce pracy dla działalności biura, sekretariatu lub zajmowane przez inne lokale o charakterze administracyjnym (np. budynki banków, urzędów pocztowych, urzędów miejskich, gminnych, samorządowych, ministerstw), a także budynki centrów konferencyjnych i kongresów oraz sądów i parlamentów.

W 2018 roku w Polsce oddano do użytkowania 520 nowych budynków biurowych (wzrost na poziomie 15,3% względem poprzedniego roku) oraz dokonano rozbudowy 174 budynków z analizowanej grupy (spadek o 7,0%). Łączna powierzchnia użytkowa tych budynków wyniosła 1 234,3 tys. m² (wzrost o 30,6% r/r).

Koncentracja powierzchni biurowej oddanej do eksploatacji w Polsce dotyczy dużych miast, gdzie powstaje większość wielkopowierzchniowych biurowców. W 2018 r. w trzech miastach wojewódzkich, tj. w Warszawie (25,8%), Krakowie (14,7%) i Wrocławiu (11,6%), przekazano do eksploatacji 68,6% krajowej powierzchni biurowej. Łącznie w 18 miastach wojewódzkich oddano do użytkowania 76,0% ogółu powierzchni użytkowej budynków biurowych w Polsce.

Wykres 22. Powierzchnia użytkowa budynków biurowych oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw

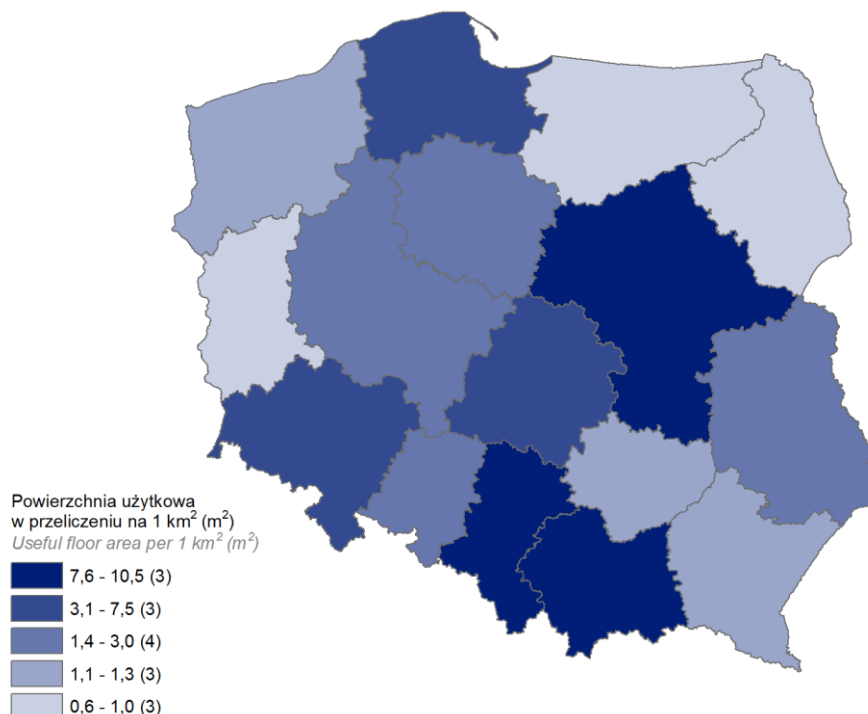
Chart 22. Useful floor area of office buildings completed in 2018 by voivodships

W 2018 r., podobnie jak w poprzednich latach, województwo mazowieckie zajęło 1. miejsce w zakresie budownictwa biurowego (28,2% powierzchni oddanej do użytkowania w Polsce). Na kolejnych miejscach uplasowały się województwa: małopolskie (16,5%) oraz dolnośląskie (13,3%).

Mapa 10. Powierzchnia użytkowa budynków biurowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km² powierzchni geodezyjnej według województw

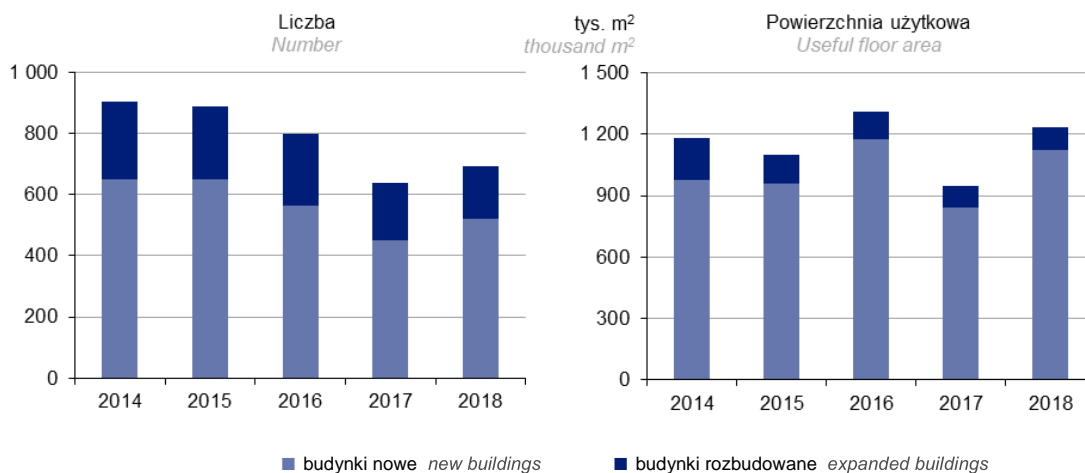
Map 10. Useful floor area of office buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships

Największym natężeniem budownictwa w opisywanej grupie PKOB w okresie od 2014 do 2018 r., wyrażonym oddaną powierzchnią użytkową budynków biurowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa, charakteryzowały się: małopolskie (10,3 m²), mazowieckie (10,2 m²), śląskie (7,8 m²) i dolnośląskie (7,1 m²), a średnia krajowa wyniosła 3,7 m².

Wykres 23. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków biurowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

Chart 23. Number and useful floor area of office buildings completed in 2014-2018

Wolumen biurowej powierzchni użytkowej oddanej do eksploatacji w 2018 r. w Polsce był większy o 6,9% od średniej z ostatnich pięciu lat. Warto także zwrócić uwagę, że przeciętna powierzchnia użytkowa nowego budynku biurowego oddanego do eksploatacji w Polsce w roku 2018 cechowała się najwyższą wartością wśród zaobserwowanych w latach 2014-2018 i wyniosła 2 156,0 m².

Budynki handlowo-usługowe

Wholesale and retail trade buildings

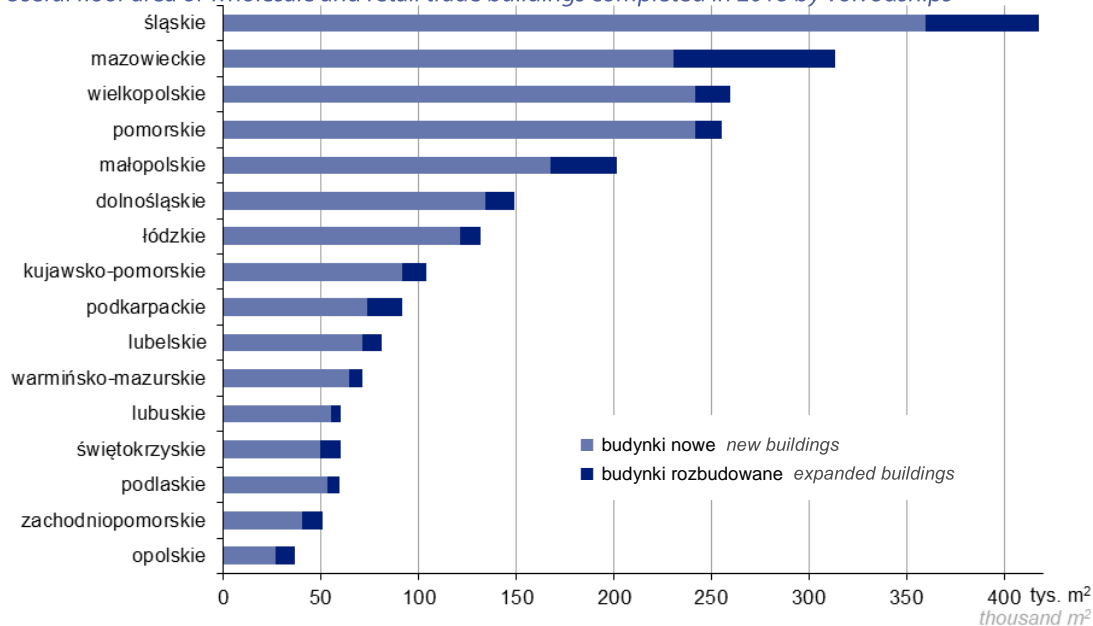
Do kategorii budynków handlowo-usługowych zaliczamy: centra handlowe, domy towarowe, samodzielne sklepy i butik, hale używane do targów, aukcji i wystaw, targowiska pod dachem, stacje paliw, stacje obsługi, apteki itp.

Na terenie Polski w 2018 roku oddano do użytkowania 2 624 nowe budynki handlowo-usługowe (spadek wobec poprzedniego roku o 2,7%) oraz 748 budynków rozbudowanych (spadek o 11,7% r/r). Łączna powierzchnia użytkowa tych budynków wyniosła 2 343,9 tys. m² i była większa o 4,5% niż przed rokiem.

W roku 2018 większość efektów rzeczowych budownictwa handlowo-usługowego zlokalizowano w miastach, gdzie przekazano do użytkowania 76,9% powierzchni użytkowej budynków tego rodzaju.

Wykres 24. Powierzchnia użytkowa budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw

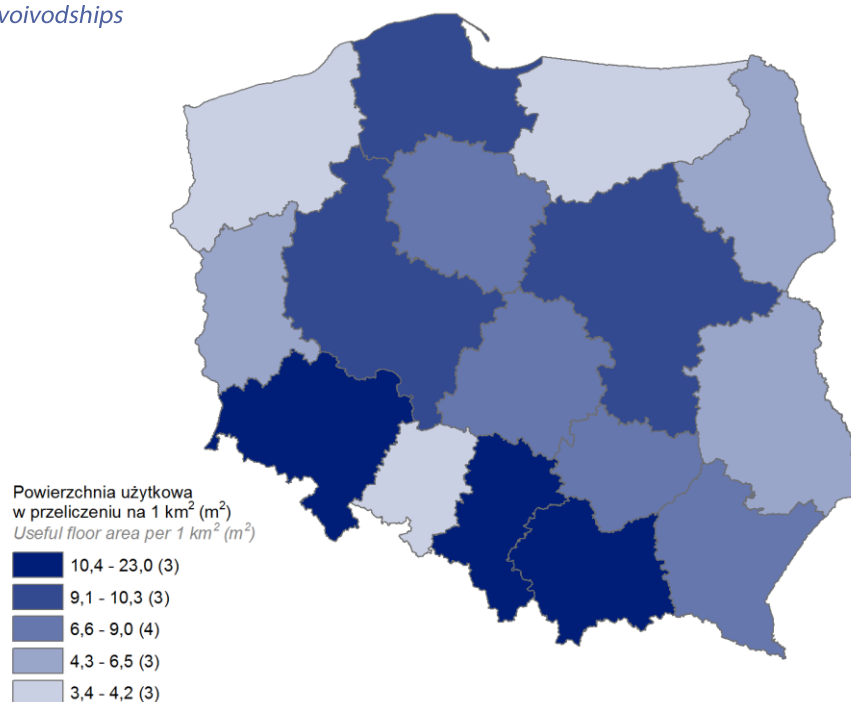
Chart 24. Useful floor area of wholesale and retail trade buildings completed in 2018 by voivodships

Największe udziały pod względem oddanej w 2018 r. do eksploatacji powierzchni użytkowej budynków z charakterystycznej grupy miały województwa: śląskie (17,8%), mazowieckie (13,4%), wielkopolskie (11,1%) oraz pomorskie (10,9%).

Mapa 11. Powierzchnia użytkowa budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km² powierzchni geodezyjnej według województw

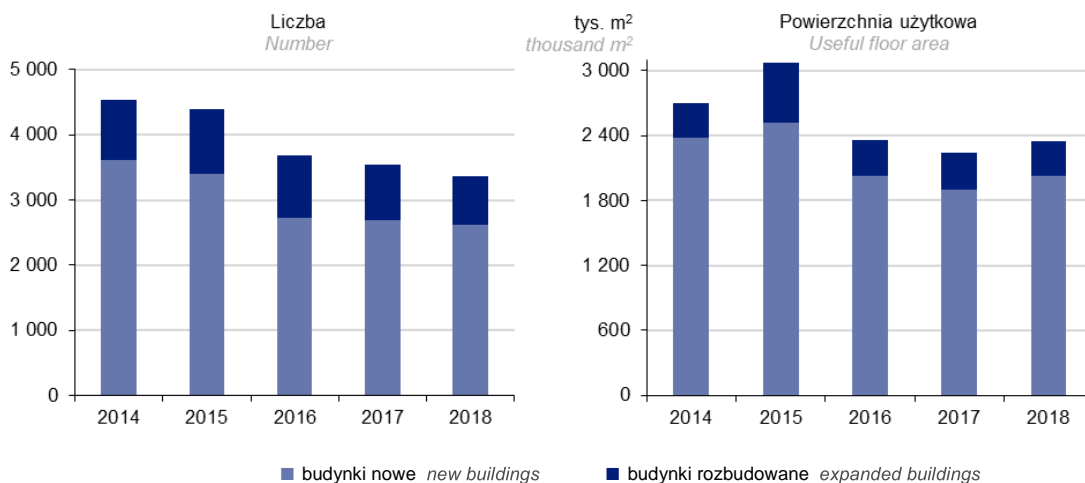
Map 11. Useful floor area of wholesale and retail trade buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships

Pod względem wartości wskaźnika oddanej w latach 2014-2018 powierzchni budynków handlowo-usługowych w przeliczeniu na 1 km², wyróżniły się województwa: śląskie, małopolskie i dolnośląskie, w których jego wartość wynosiła odpowiednio: 22,5 m², 15,2 m² oraz 10,3 m² (przeciętna dla Polski - 8,1 m²).

Wykres 25. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

Chart 25. Number and useful floor area of wholesale and retail trade buildings completed in 2014-2018

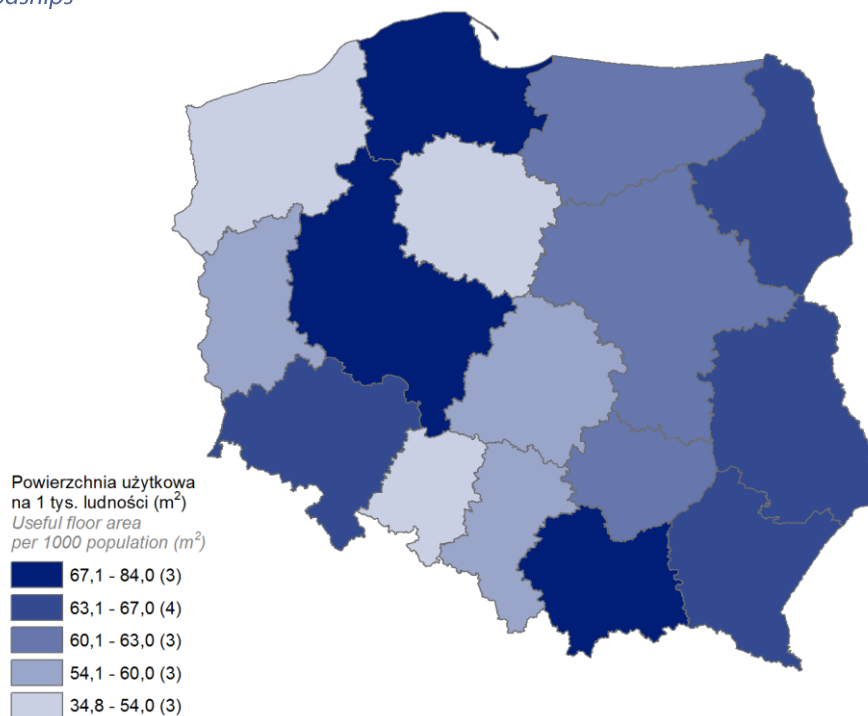

Analiza efektów rzeczowych budownictwa handlowo-usługowego w retrospekcji od 2014 r. wskazuje, że rekordowy pod względem wielkości nowo wybudowanej powierzchni był rok 2015. Przez ostatnie trzy lata wartość oddanej do użytkowania powierzchni handlowo-usługowej nie uległa większym wahanom i kształtowała się na poziomie około 2 300 tys. m² rocznie.

Informację o budownictwie handlowo-usługowym służącym zaspokajaniu głównie potrzeb mieszkańców, odzwierciedla wskaźnik pokazujący relację efektów tego budownictwa w odniesieniu do liczby ludności. W okresie od 2014 do 2018 r. w kraju średniorocznie na 1 tys. mieszkańców przypadało 65,7 m² powierzchni handlowo-usługowej. Województwami o największych wartościach tego wskaźnika były: wielkopolskie (83,2 m²), pomorskie (78,0 m²) i małopolskie (68,0 m²).

Mapa 12. Powierzchnia użytkowa budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 tys. ludności według województw

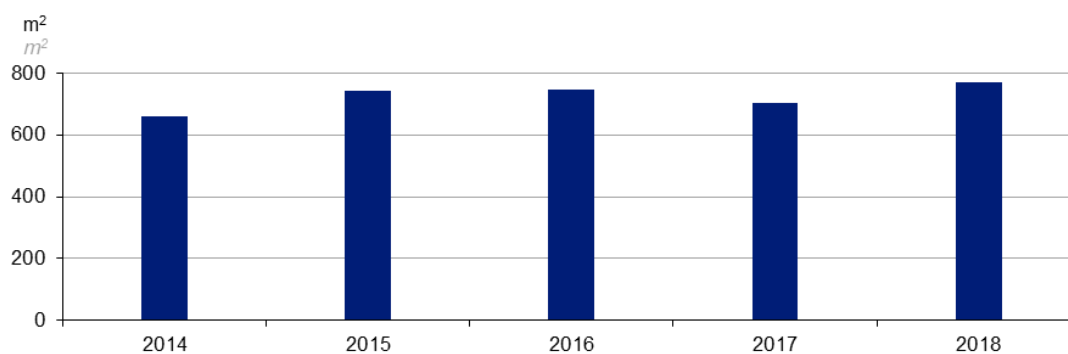
Map 12. *Useful floor area of wholesale and retail trade buildings completed in 2014-2018 per 1000 population by voivodships*

W 2018 r. średnia powierzchnia użytkowa nowego budynku handlowo-usługowego oddanego do eksploatacji na terenie Polski wyniosła 771,4 m² i była najwyższą dla całego analizowanego okresu pięcioletniego.

Wykres 26. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowych budynków handlowo-usługowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

Chart 26. *Average useful floor area of new wholesale and retail trade buildings completed in 2014-2018*

Budynki transportu i łączności

Traffic and communication buildings

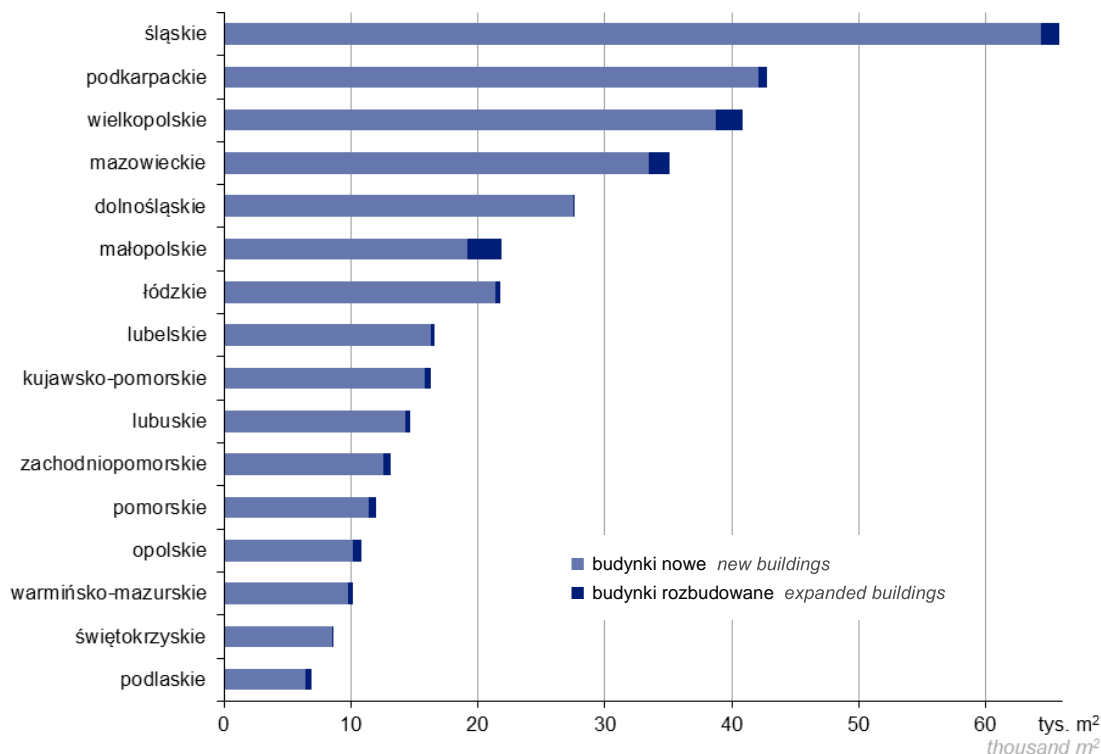
Grupa PKOB „Budynki transportu i łączności” obejmuje dwie klasy budynków niemieszkalnych, tj. „Budynki łączności, dworców i terminali” oraz „Budynki garaży”. Do klasy „Budynki łączności, dworców i terminali” należą: budynki lotnisk, dworców kolejowych, dworców autobusowych i terminali portowych, stacji kolejek górskich i wyciągów krzeselkowych, budynki stacji nadawczych radia i telewizji, central telefonicznych, centra telekomunikacyjne itp., hangary lotnicze, budynki nastawni kolejowych, zajezdnie dla lokomotyw i wagonów, budki telefoniczne, budynki latarni morskich i kontroli ruchu powietrznego. Klasa „Budynki garaży” obejmuje natomiast garaże i zadaszone parkingi oraz budynki do przechowywania rowerów.

W roku 2018 oddano do użytkowania w Polsce 5 411 nowych budynków transportu i łączności (spadek o 13,6% r/r), a 154 budynki rozbudowano (spadek o 27,4%). Łączna powierzchnia przekazanych do eksploatacji budynków tego rodzaju wyniosła 364,7 tys. m² i była mniejsza o 7,6% od wartości z 2017 r. Składała się na nią 28,0 tys. m² w budynkach łączności, dworców i terminali oraz 336,7 tys. m² powierzchni garaży.

W rozpatrywanym okresie 55,4% oddanej powierzchni użytkowej budynków transportu i łączności przypadało na miasta.

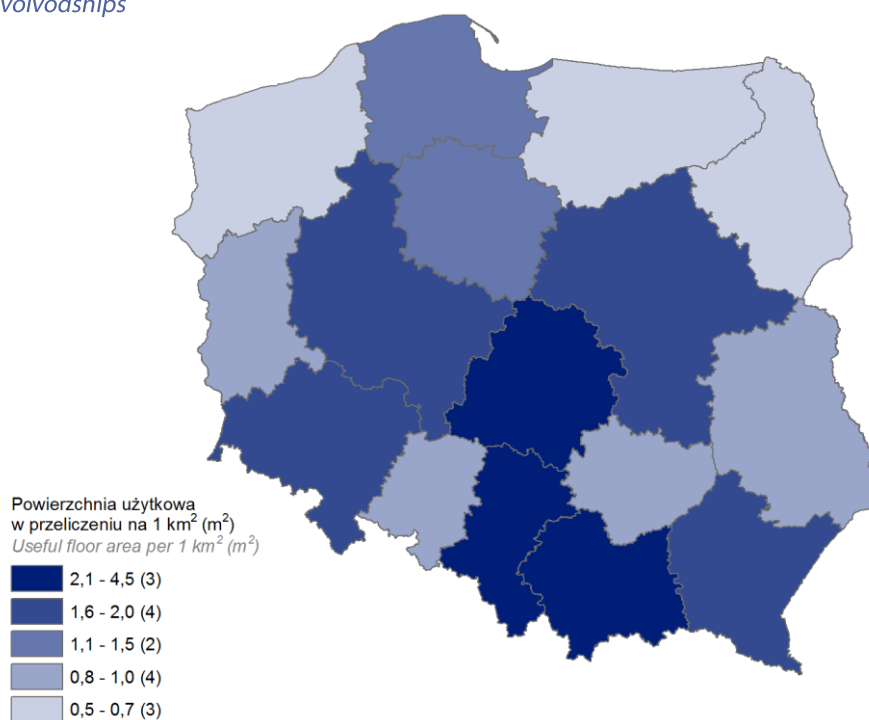
Wykres 27. Powierzchnia użytkowa budynków transportu i łączności oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw

Chart 27. Useful floor area of traffic and communication buildings completed in 2018 by voivodships

Mapa 13. Powierzchnia użytkowa budynków transportu i łączności oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km² powierzchni geodezyjnej według województw

Map 13. Useful floor area of traffic and communication buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships

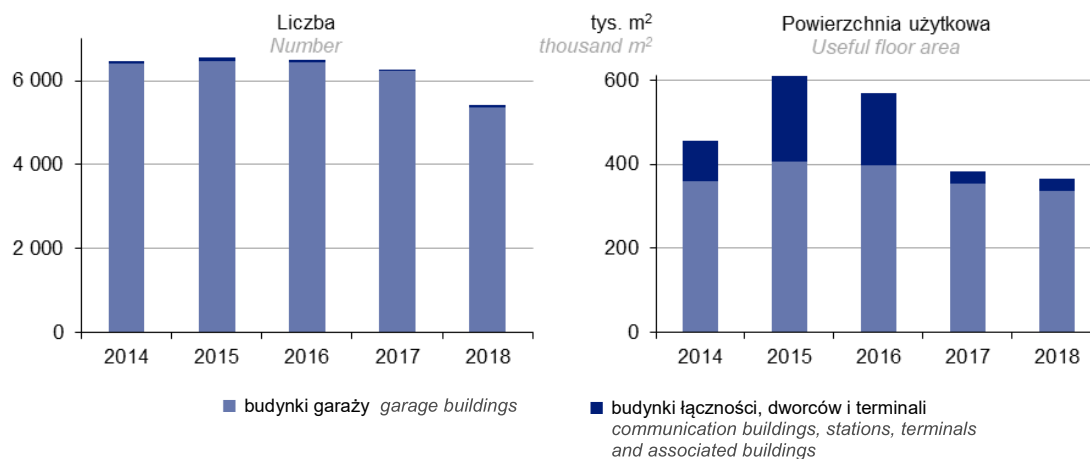

Pod względem przekazanej do użytku w 2018 r. łącznej powierzchni budynków transportu i łączności wyróżniły się województwa: śląskie (18,0% udziału w kraju), podkarpackie (11,7%) i wielkopolskie (11,2%).

Największym natężeniem budownictwa, mierzonym oddaną powierzchnią użytkową budynków z charakterystycznej grupy PKOB przypadającą na 1 km² powierzchni, cechowały się w okresie od 2014 do 2018 r. województwa: śląskie (4,5 m²), małopolskie (3,2 m²) oraz łódzkie (2,5 m²), przy średniej krajowej – 1,5 m².

Wykres 28. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków transportu i łączności oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

Chart 28. Number and useful floor area of traffic and communication buildings completed in 2014-2018

Można zauważyć, że w 2018 r. nie uległa istotnej zmianie struktura omawianej grupy obiektów według klas budynków. W efektach rzeczowych tego rodzaju budownictwa stale dominowało budownictwo obiektów zaliczanych do klasy „Budynki garaży”, których powierzchnia stanowiła 92,3% łącznej powierzchni dla grupy. W stosunku do roku 2017 odnotowano zmniejszenie powierzchni użytkowej budynków łączności, dworców i terminali o 1,2% oraz spadek powierzchni garaży o 4,9%. Lata 2014-2016 cechowały się znacznym zwiększeniem oddanej do użytkowania powierzchni budynków łączności, dworców i terminali, do których należą między innymi budynki związane z transportem lotniczym, kolejowym i autobusowym. W przypadku garaży nie odnotowano w analizowanym okresie istotnych zmian w zakresie oddanej do użytkowania powierzchni.

Budynki przemysłowe i magazynowe

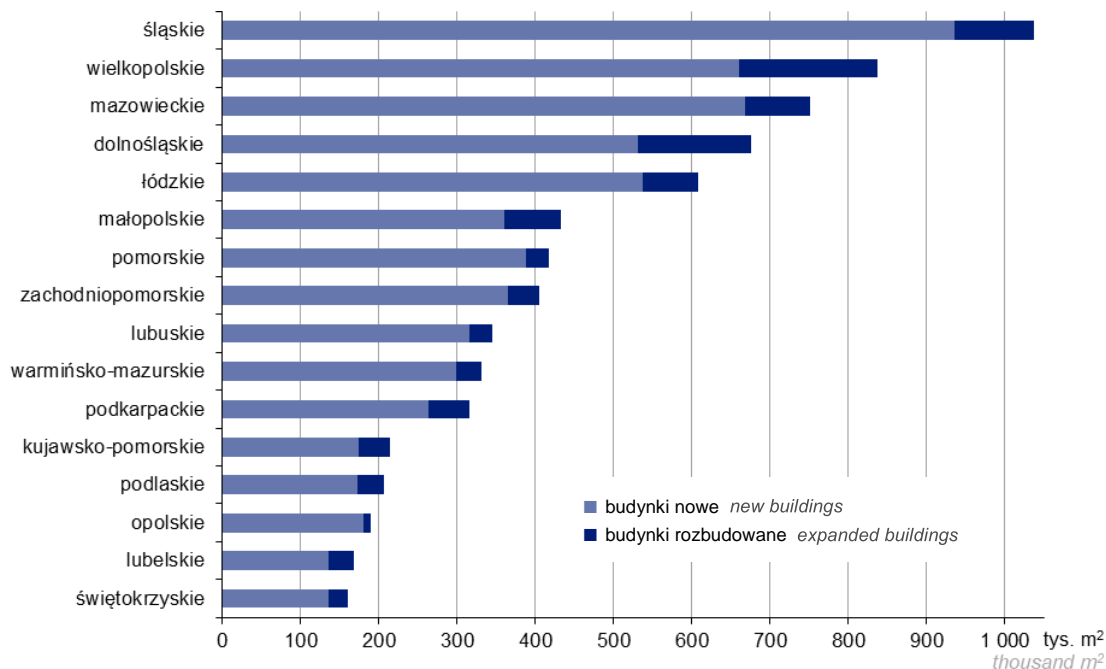
Industrial buildings and warehouses

Według klasyfikacji PKOB grupę „Budynki przemysłowe i magazynowe” tworzą dwie klasy budynków: „Budynki przemysłowe” obejmujące budynki przeznaczone na produkcję (np. fabryki, wytwórnie filmowe, montownie, warsztaty, rzeźnie, browary itp.) oraz „Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe”, do której należą zbiorniki na ciecze lub gazy, silosy na towary sypkie, chłodnie i specjalizowane budynki składowe oraz powierzchnie magazynowe.

W roku 2018 oddano do użytkowania w Polsce 3 265 nowych budynków przemysłowych i magazynowych (spadek o 0,4% r/r), a 867 budynków rozbudowano (spadek o 7,3%). Łączna powierzchnia przekazanych do eksploatacji budynków tego rodzaju wyniosła 7 096,2 tys. m² i była mniejsza o 482,7 tys. m² od wartości z 2017 r., co stanowiło spadek o 6,4%. Powierzchnia budynków przemysłowych wyniosła 3 033,2 tys. m², natomiast zbiorników, silosów i budynków magazynowych – 4 063,0 tys. m².

Wykres 29. Powierzchnia użytkowa budynków przemysłowych i magazynowych oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw

Chart 29. Useful floor area of industrial buildings and warehouses completed in 2018 by voivodships

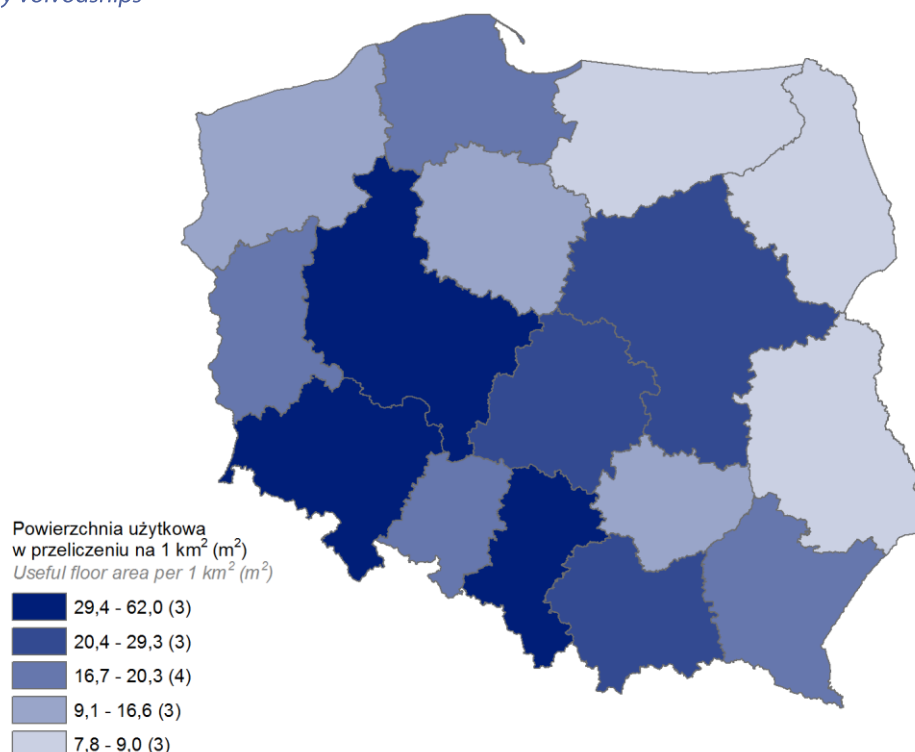

Na obszarach miejskich Polski przekazano do eksploatacji 57,4% łącznej powierzchni budynków przemysłowych i magazynowych.

Największą powierzchnię użytkową budynków tego typu oddano do eksploatacji w 2018 r. w województwach: śląskim (14,6% udziału w kraju), wielkopolskim (11,8%) i mazowieckim (10,6%).

Mapa 14. Powierzchnia użytkowa budynków przemysłowych i magazynowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km² powierzchni geodezyjnej według województw

Map 14. *Useful floor area of industrial buildings and warehouses completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships*

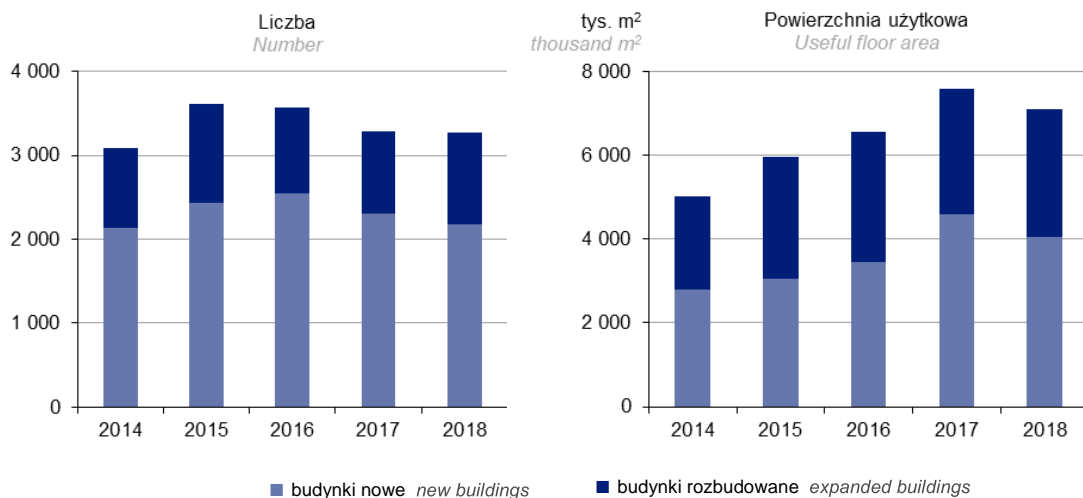

Najwyższym natężeniem budownictwa w opisywanej grupie PKOB, mierzonym oddaną od 2014 do 2018 r. powierzchnią użytkową budynków przemysłowych i magazynowych przypadającą na 1 km² powierzchni województwa, charakteryzowały się: śląskie (62,0 m²), wielkopolskie (33,8 m²) i dolnośląskie (29,6 m²), podczas gdy średnia krajowa wyniosła w tym okresie 20,6 m².

Zarówno liczba nowych budynków przemysłowych i magazynowych oddanych do użytku w roku 2018, jak i struktura rodzajowa omawianej grupy, nie zmieniła się zasadniczo w stosunku do poprzedzającego roku. Pomimo spadku łącznej powierzchni użytkowej względem 2017 r. (rekordowego w ciągu ostatniego pięciolecia), wartość odnotowana w 2018 r. była nadal większa o 13,1% od średniej z lat 2014-2018.

Wykres 30. Liczba oraz powierzchnia użytkowa budynków przemysłowych i magazynowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

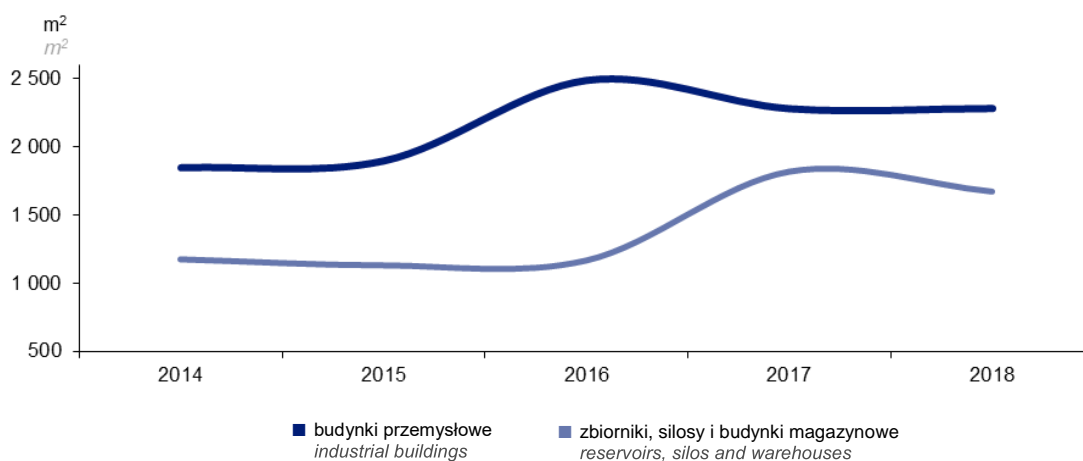
Chart 30. Number and useful floor area of industrial buildings and warehouses completed in 2014-2018

Przeciętna powierzchnia użytkowa nowych budynków przemysłowych (2 280,8 m²) nieco wzrosła w roku 2018 względem 2017 r., spadła natomiast o 8,1% (do wartości 1 674,0 m²) średnia powierzchnia nowych zbiorników, silosów i budynków magazynowych. Pomimo tego, lata 2017-2018 odznaczały się nadal najwyższymi przeciętnymi powierzchniami budynków z wymienionej klasy PKOB w okresie minionego pięcioletnia, a w przypadku budynków przemysłowych wartość zarejestrowana w 2018 r. ustępowała jedynie zanotowanej w 2016 r.

Wykres 31. Przeciętna powierzchnia użytkowa nowych budynków przemysłowych i magazynowych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

Chart 31. Average useful floor area of new industrial buildings and warehouses completed in 2014-2018

Ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej

Buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls

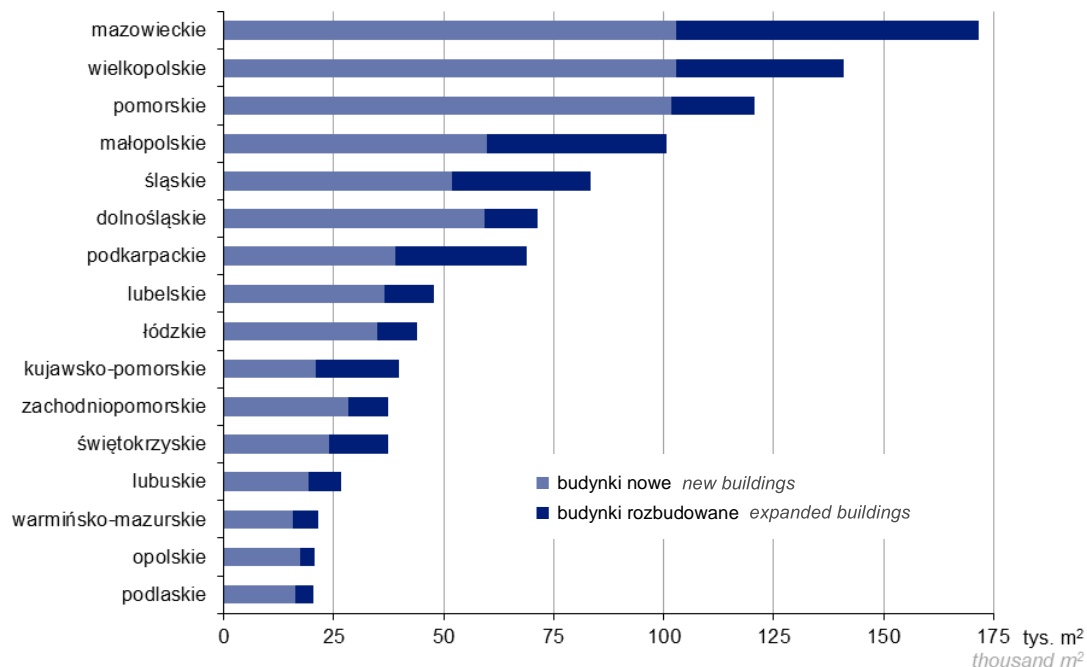
Najbardziej zróżnicowaną grupą PKOB są „Ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej”. Stanowi ją pięć klas budynków:

- a) „Ogólnodostępne obiekty kulturalne”, do których zalicza się: kina, sale koncertowe, opery, teatry itp., sale kongresowe, domy kultury i wielozadaniowe sale wykorzystywane głównie do celów rozrywkowych, kasy, cyrki, teatry muzyczne, sale taneczne i dyskoteki, estrady itp., budynki schronisk dla zwierząt, budynki ogrodów zoologicznych i botanicznych;
- b) „Budynki muzeów i bibliotek” – klasa obejmuje: muzea, galerie sztuki, biblioteki i centra informacyjne oraz budynki archiwów;
- c) „Budynki szkół i instytucji badawczych” – tzn.: budynki szkolnictwa przedszkolnego, podstawowego i ponadpodstawowego (np. przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie, licea ogólnokształcące, licea techniczne itp.), budynki szkół zawodowych lub kształcenia specjalistycznego, budynki szkół wyższych i placówki badawcze, laboratoria badawcze, specjalne szkoły dla dzieci niepełnosprawnych, ośrodki kształcenia ustawicznego, stacje meteorologiczne i hydrologiczne, budynki obserwatoriów;
- d) „Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej”, na które składają się: budynki instytucji świadczących usługi medyczne i chirurgiczne oraz pielęgnacyjne dla ludzi, sanatoria, szpitale długoterminowego leczenia, szpitale psychiatryczne, przychodnie, poradnie, żłobki, ośrodki pomocy społecznej dla matki i dziecka, szpitale kliniczne, szpitale więzienne i wojskowe, budynki przeznaczone do termoterapii, wodolecznictwa, rehabilitacji, stacje krwiodawstwa, laktaria, kliniki weterynaryjne itp., budynki instytucji ochrony zdrowia świadczące usługi zakwaterowania z opieką lekarską i pielęgnarską dla ludzi starszych, niepełnosprawnych itp.;
- e) „Budynki kultury fizycznej” – tj.: budynki przeznaczone na imprezy sportowe w halach (boiska do koszykówki, korty tenisowe, kryte baseny, hale gimnastyczne, sztuczne lodowiska itp.) wyposażone w stanowiska, tarasy itp. przeznaczone dla widzów oraz w prysznic, szatnie itp. dla uczestników, zadaszone trybuny do oglądania sportów na świeżym powietrzu.

W 2018 roku w Polsce oddano do użytkowania 802 nowe budynki zaliczane do tej grupy oraz rozbudowano 550 kolejnych. Powierzchnia użytkowa ogółem budynków tego typu wyniosła 1 052,7 tys. m², co oznaczało wzrost o 2,1% względem poprzedniego roku. W 2018 r. udział budynków rozbudowanych w krajowej powierzchni wyniósł 30,6% i był największy spośród wszystkich analizowanych grup PKOB.

Wykres 32. Powierzchnia użytkowa obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw

Chart 32. Useful floor area of buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls completed in 2018 by voivodships

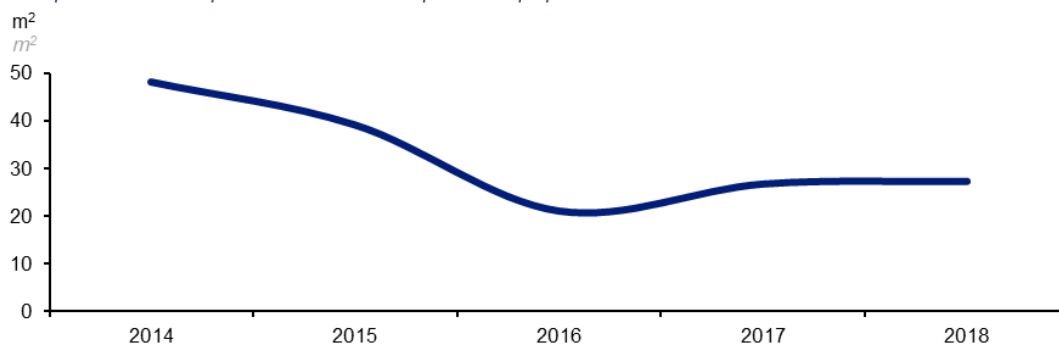

Prawie 63% powierzchni z grupy "Ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej" zostało oddane do użytkowania w 2018 r. na obszarach miejskich.

Największa przekazana do eksploatacji powierzchnia przypadła w roku 2018 na województwa: mazowieckie (16,3% udziału w kraju), wielkopolskie (13,4%) i pomorskie (11,5%).

Wykres 33. Powierzchnia użytkowa obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 tys. ludności

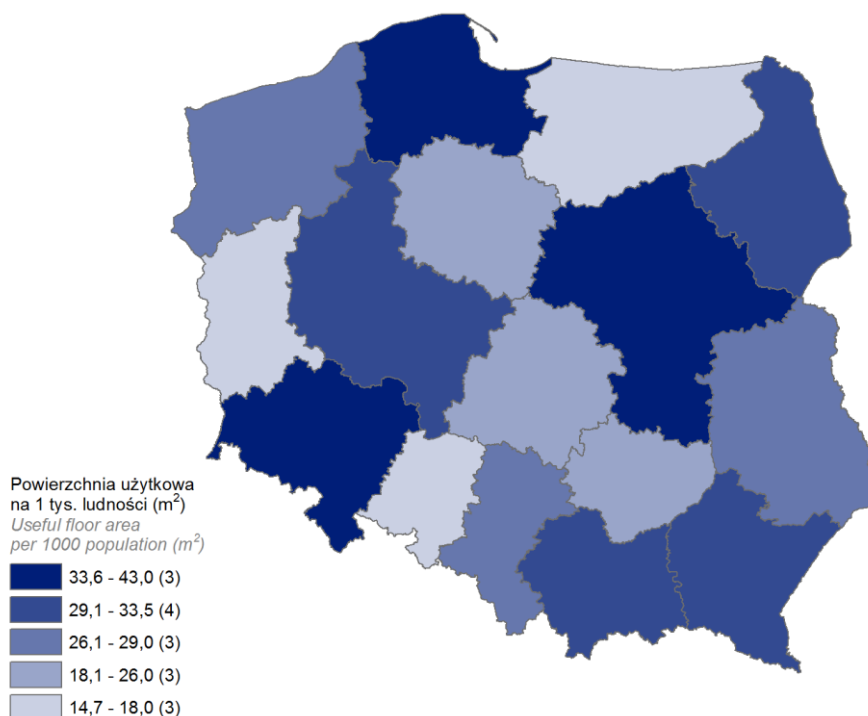
Chart 33. Useful floor area of buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls completed in 2014-2018 per 1000 population

Uwzględnienie kontekstu demograficznego, istotnego z perspektywy zaspokajania potrzeb ludności przez budynki omawianego typu, wskazuje, że w roku 2018 oddana powierzchnia użytkowa opisywanych budynków w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wyniosła w Polsce 27,4 m² i była niższa od średniej wartości z analizowanego okresu pięcioletniego o 3,8 m². Najwyższymi wartościami w analizowanym okresie charakteryzowały województwa: mazowieckie (42,1 m²), dolnośląskie (36,5 m²) oraz pomorskie (33,9 m²).

Mapa 15. Powierzchnia użytkowa obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 tys. ludności według województw

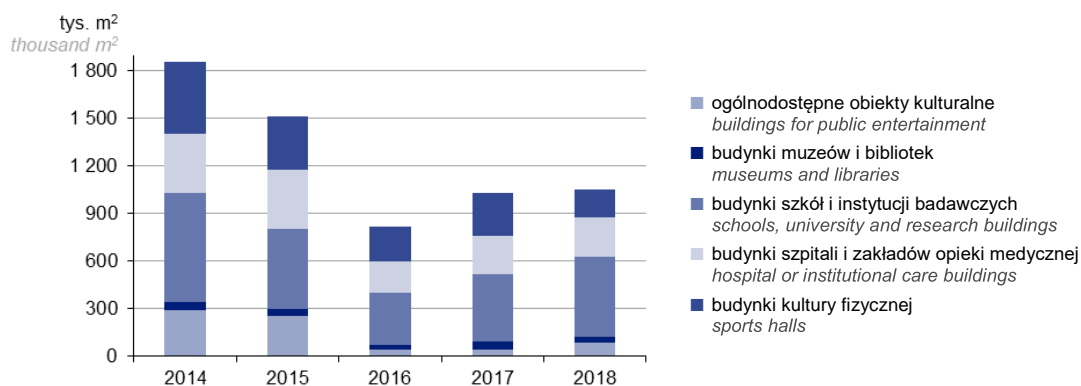
Map 15. Useful floor area of buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls completed in 2014-2018 per 1000 population by voivodships

W strukturze powierzchni użytkowej charakteryzowanych budynków dominowały w 2018 r. budynki szkół i instytucji badawczych, na które przypadało 47,8% oddanej powierzchni tej grupy. Udziały pozostałych klas budynków grupy, były znacznie mniejsze i wyniosły 23,6% dla budynków szpitali i zakładów opieki medycznej, 16,9% dla budynków kultury fizycznej i 8,2% w przypadku ogólnodostępnych obiektów kulturalnych.

Wykres 34. Powierzchnia użytkowa obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

Chart 34. Useful floor area of buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls completed in 2014-2018

Rekordowymi pod względem efektów rzeczowych dla omawianej grupy budynków były lata 2014-2015; odnotowano wtedy znaczne zwiększenie oddanej powierzchni we wszystkich klasach budynków. Prawie 40% oddanej powierzchni w analizowanym pięcioletnim okresie dotyczyło budynków szkół i instytucji badawczych.

Pozostałe budynki niemieszkalne

Other non-residential buildings

Na grupę PKOB „Pozostałe budynki niemieszkalne” składają się cztery klasy budynków:

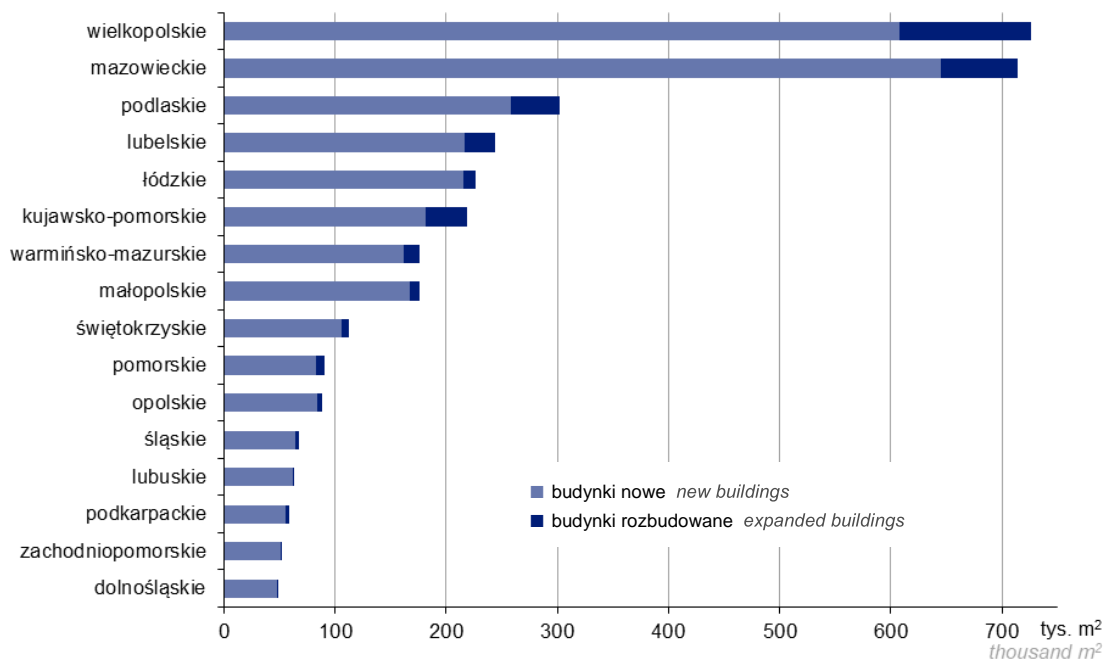
- „Budynki gospodarstw rolnych”, do których zalicza się: budynki gospodarstw rolnych i budynki magazynowe dla działalności rolniczej np. obory, stajnie, budynki inwentarskie dla trzody chlewnej, owczarnie, stadniny koni, przemysłowe ферmy drobiu, stodoły, pomieszczenia do przechowywania sprzętu, szopy rolnicze, spiżarnie, piwnice do przechowywania wina, szklarnie, silosy rolnicze itp.;
- „Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych” – klasa obejmuje: kościoły, kaplice, cerkwie, meczety, synagogi itp., a także: cmentarze i obiekty z nimi związane, domy pogrzebowe i krematoria;
- „Obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków i objęte indywidualną ochroną konserwatorską oraz nieruchome, archeologiczne dobra kultury” tj. wszelkie obiekty budowlane bez względu na stan zachowania, ale niewykorzystywane do innych celów oraz nieruchome, archeologiczne dobra kultury);
- „Pozostałe budynki niemieszkalne, gdzie indziej nie wymienione” tj.: zakłady karne i poprawcze, areszty śledcze, schroniska dla nieletnich, zabudowania koszarowe oraz obiekty miejskiej użyteczności publicznej, takie jak wiaty autobusowe, toalety publiczne, łaźnie itp.

W 2018 roku w Polsce oddano do użytkowania 8 591 budynków nowych (wzrost o 2,2% r/r) oraz 1 048 rozbudowanych (spadek o 3,6% r/r), zaliczanych do grupy „Pozostałe budynki niemieszkalne”. Ogólna powierzchnia użytkowa budynków z tej grupy PKOB oddana do eksploatacji w kraju w tym okresie wyniosła 3 367,9 m² (spadek o 4,1% względem ubiegłego roku).

Ponad 93% oddanej w 2018 r. w kraju powierzchni użytkowej pozostałych budynków niemieszkalnych przypadła na tereny wiejskie, na co wpływ miała dominacja w tej grupie budynków gospodarstw rolnych.

Wykres 35. Powierzchnia użytkowa pozostałych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w 2018 r. według województw

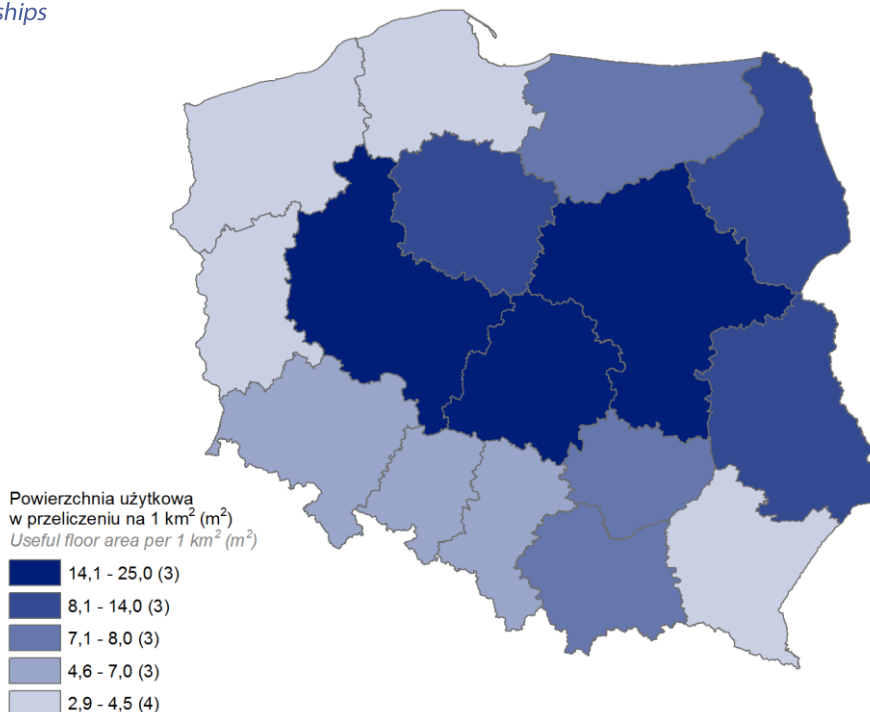
Chart 35. Useful floor area of other non-residential buildings completed in 2018 by voivodships

Największy udział w łącznej powierzchni miały województwa: wielkopolskie i mazowieckie - wyniósł on odpowiednio 21,6% oraz 21,2%.

Mapa 16. Powierzchnia użytkowa pozostałych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018 w przeliczeniu na 1 km² powierzchni geodezyjnej według województw

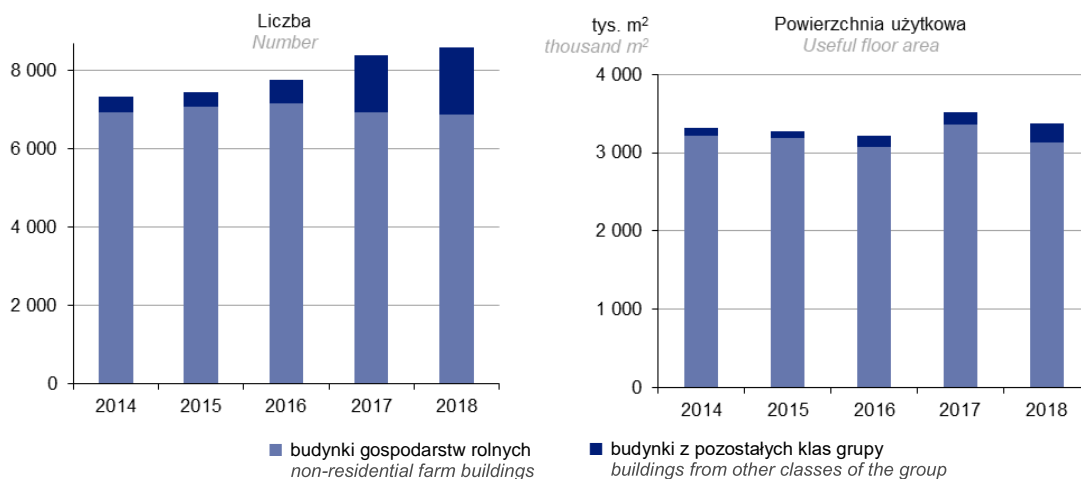
Mapa 16. *Useful floor area of other non-residential buildings completed in 2014-2018 per 1 km² of geodetic area by voivodships*

Największym natężeniem budownictwa w okresie od 2014 do 2018 r. w grupie PKOB „Pozostałe budynki niemieszkalne”, wyrażającym powierzchnię użytkową tego rodzaju budynków przypadającą na 1 km² powierzchni geodezyjnej, cechowały się województwa: wielkopolskie (24,4 m²), mazowieckie (21,8 m²) i łódzkie (14,4 m²). Wartość analogiczna dla kraju wyniosła 10,7 m².

Wykres 36. Liczba oraz powierzchnia użytkowa pozostałych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2014-2018

Chart 36. *Number and useful floor area of other non-residential buildings completed in 2014-2018*

Wśród efektów rzeczowych budownictwa grupy „Pozostałych budynków niemieszkalnych” od lat niezmiennie dominują budynki gospodarstw rolnych – w 2018 roku w Polsce, dla powierzchni użytkowej, ich udział wyniósł 93,1%.

W latach 2014-2018 w kraju rokrocznie zwiększała się liczba oddawanych do eksploatacji obiektów z grupy „Pozostałych budynków niemieszkalnych”, natomiast największą łączną powierzchnią użytkową posiadały one w roku 2017 – ponad 3,5 mln m² (wzrost o 9,4% w stosunku do poprzedzającego roku). Wielkość ta w 2018 r., mimo spadku, utrzymała się na poziomie wyższym o 0,9% od średniej pięcioletniej.

Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych budynków niemieszkalnych oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej

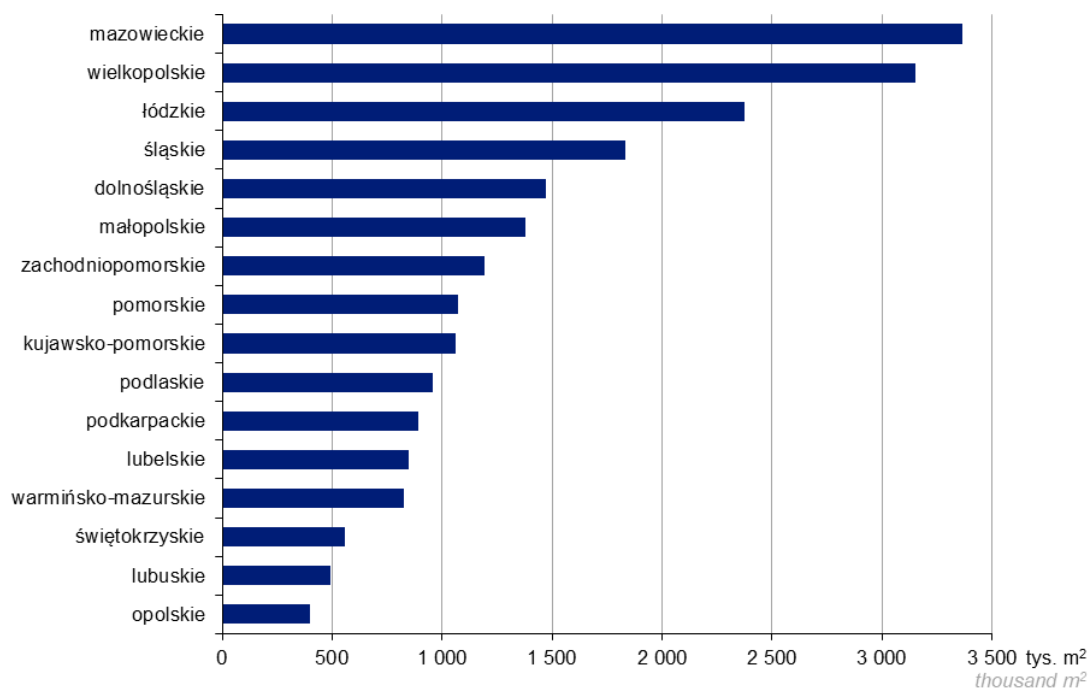
Building permits and registrations with a construction project granted for new non-residential buildings and civil engineering works

Dane dotyczące wydanych pozwoleń na budowę i dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym budowy nowych budynków niemieszkalnych oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej dostarczają informacji prognostycznych o przyszłych inwestycjach w budownictwie. Ich analiza, wraz z danymi o efektach rzeczowych budownictwa, wspomaga proces monitorowania rozwoju budownictwa niemieszkalnego. Podobnie, jak w przypadku już zrealizowanych budynków niemieszkalnych, przeprowadzono ją z uwzględnieniem aspektu terytorialnego i czasowego badanych zjawisk, jak również zróżnicowania budownictwa tego rodzaju według grup PKOB.

W Polsce w 2018 roku wydano pozwolenia na budowę 35 873 nowych budynków niemieszkalnych o łącznej powierzchni 21 882,5 tys. m², co oznaczało spadek odpowiednio o 4,7% i wzrost o 6,4% r/r.

Wykres 37. Powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia w 2018 r. według województw

Chart 37. Useful floor area of non-residential buildings for which permits were granted in 2018 by voivodships

Najkorzystniejsze prognozy dla budownictwa niemieszkalnego oparte o wolumen powierzchni użytkowej nowych budynków, dla których w 2018 roku wydano pozwolenia na budowę, dotyczyły województw: mazowieckiego (15,4% udziału w powierzchni krajowej) oraz wielkopolskiego (14,4%).

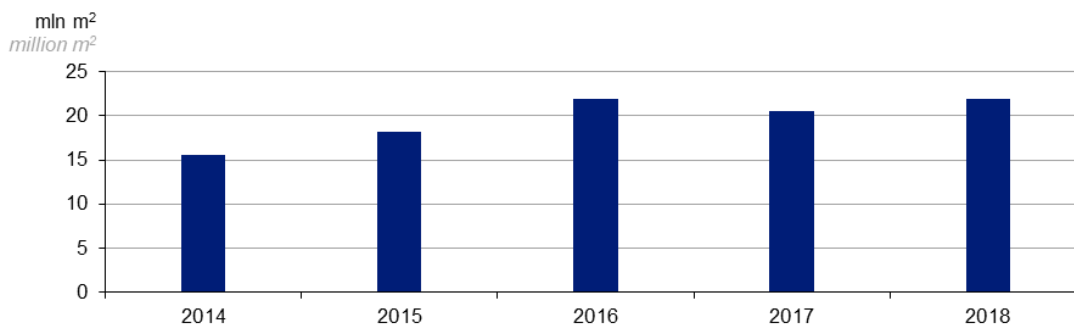
Największy wzrost planowanej do wybudowania powierzchni w stosunku do roku poprzedniego odnotowano dla województw: łódzkiego (692,0 tys. m²) i wielkopolskiego (401,5 tys. m²), natomiast największą dynamikę powierzchni dla: świętokrzyskiego (144,9%), łódzkiego (141,1%) oraz podlaskiego (138,9%). Największe wartości wskaźnika łącznej powierzchni użytkowej planowanych do realizacji, w związku z wydanymi w 2018 roku pozwoleniami na budowę, budynków niemieszkalnych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni geodezyjnej zanotowano w województwach: śląskim (148,9 m²) i łódzkim (130,4 m²).

Podobnie jak w ostatnich latach, w strukturze powierzchni użytkowej nowych budynków, na budowę których wydano pozwolenia, dominowały budynki przemysłowe i magazynowe (45,9%). Grupa „Pozostałe budynki niemieszkalne” cechowała się udziałem na poziomie 22,1%, a budynki handlowo-usługowe – 12,7%. W roku 2018 udział budynków przemysłowych i magazynowych zwiększył się o 3,1 p. proc. w stosunku do 2017 r.; przyrost wystąpił również w przypadku grupy „Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego” (o 2,4 p. proc.).

Wzrost względem roku 2017 planowanej do wybudowania powierzchni użytkowej nowych budynków niemieszkalnych odnotowano w 2018 r. w przypadku budynków przemysłowo-magazynowych (1 205,7 tys. m², tj. o 14,2% więcej), hoteli i budynków zakwaterowania turystycznego (580,5 tys. m², tj. o 76,5% więcej niż w 2017 r.), budynków przemysłowo-magazynowych (o 14,2%) oraz handlowo-usługowych (161,0 tys. m², tj. o 6,1%).

Wykres 38. Powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia w latach 2014-2018

Chart 38. Useful floor area of non-residential buildings for which permits were granted in 2014-2018

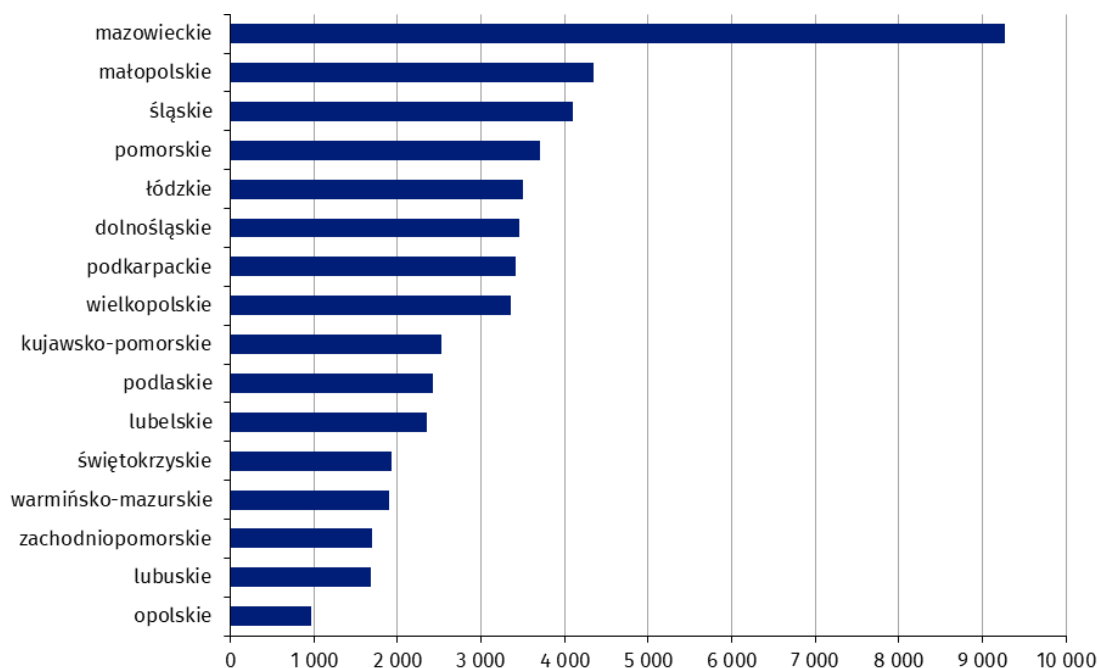
W ciągu minionego pięcioletnia łączna powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych, na budowę których wydano pozwolenia, ulegała niewielkim zmianom, osiągając przez ostatnie trzy lata wartości powyżej 20 mln m².

Prognozę dotyczącą przyszłych efektów budownictwa niemieszkalnego uzupełnia omówienie danych dotyczących wszystkich obiektów budowlanych nie sklasyfikowanych jako budynki – zaliczonych do sekcji PKOB „Obiekty inżynierii lądowej i wodnej”. Statystyka publiczna gromadzi dane o ogólnej liczbie wydanych na ich budowę pozwoleń i zgłoszeń z projektem budowlanym. W Polsce w 2018 roku wydano ich łącznie 50 595, czyli o 5,1% więcej niż w poprzednim roku.

Największą liczbę wydanych pozwoleń na budowę i dokonanych zgłoszeń z projektem budowlanym budowy nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej odnotowano w roku 2018 w województwie mazowieckim (18,3% udziału w kraju); na kolejnych pozycjach znalazły się województwa: małopolskie (8,6%) i śląskie (8,1%).

Wykres 39. Wydane pozwolenia na budowę i dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej w 2018 r. według województw

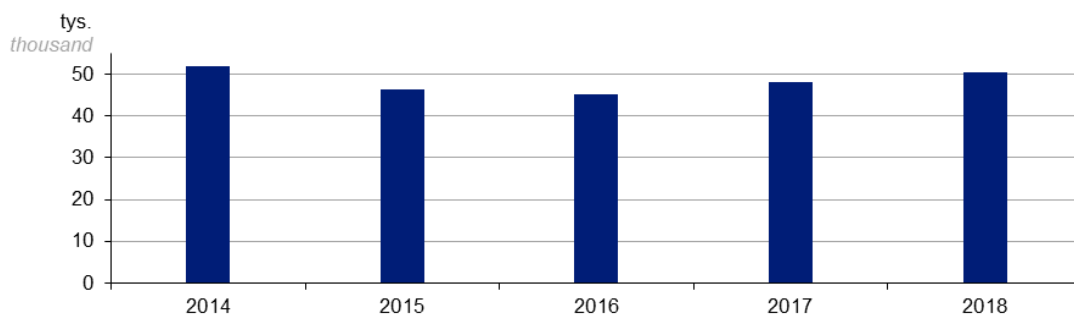
Chart 39. *Permits and registrations with a construction project granted for civil engineering works in 2018 by voivodships*

Lata 2017-2018 były okresem liczonych rok do roku wzrostów w zakresie liczby wydanych pozwoleń i dokonanych zgłoszeń budowy nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Odnotowana w 2016 r. wartość była o 13,1% niższa od najwyższego poziomu, który odnotowano w roku 2014. Wynik z 2018 r. potwierdził kontynuację pozytywnych tendencji zaobserwowanych w rozwoju tego typu budownictwa w Polsce i był równocześnie jedynie o 2,6% niższy od najwyższej wartości minionego pięciolecia.

Wykres 40. Wydane pozwolenia na budowę i dokonane zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej w latach 2014-2018

Chart 40. *Permits and registrations with a construction project granted for civil engineering works in 2014-2018*

Wielowymiarowa analiza porównawcza rozwoju budownictwa na terenie województw w latach 2014–2018

Multivariate comparative analysis of construction development in individual voivodships in 2014-2018

W niniejszej części publikacji zaprezentowano wyniki porównania województw pod względem rozwoju budownictwa. Zostały tutaj wykorzystane metody statystycznej wielowymiarowej analizy porównawczej, które umożliwiają dokonywanie porównań w sytuacjach, gdy badane zjawisko ma charakter wieloaspektowy. Głównym celem prezentowanej analizy była identyfikacja i charakterystyka grup skupiających województwa o podobnym przebiegu rozwoju budownictwa w latach 2014-2018. Charakterystykę zidentyfikowanych skupień uzupełniono graficzną ilustracją przebiegu procesu ich wyodrębniania oraz zaprezentowano średnie wartości zmiennych diagnostycznych w wyodrębnionych skupieniach.

Metody i etapy analizy

Analysis methods and stages

Analiza statystyczna została przeprowadzona w kilku etapach. Pierwszym z nich było ustalenie okresów oraz wstępny wybór zmiennych stanowiących podstawę do porównań. Celem ukazania zmian w rozwoju budownictwa na badanych obszarach, zdecydowano o poddaniu analizie danych z pięcioletniego okresu, ponieważ w przypadku budownictwa obserwacja w dłuższej perspektywie czasowej umożliwia bardziej efektywne wnioskowanie. Inicjalnego wyboru zmiennych dokonano spośród zmiennych z obszarów budownictwa mieszkaniowego oraz niemieszkalnego. Wybór wskaźników z tych dwóch grup podyktowany był przede wszystkim względami merytorycznymi, czyli bezpośrednim powiązaniem z rozwojem budownictwa. W celu zapewnienia porównywalności zróżnicowanych pod względem wielkości i potencjału społeczno-gospodarczego obszarów, analizę oparto wyłącznie na zmiennych o charakterze wskaźnikowym.

Drugim etapem analizy był dobór finalnego zestawu zmiennych diagnostycznych. W pierwszym kroku dla poszczególnych wskaźników został obliczony współczynnik zmienności. Z analizy wyłączono te zmienne, dla których wartość bezwzględna tego wskaźnika była mniejsza od 10%. Zostały one uznane za cechy, które nie wnoszą znaczących informacji o badanym zjawisku i posiadają zbyt niską zdolność dyskryminacyjną.

W kolejnym kroku, dokonano analizy potencjału informacyjnego wybranych do porównań zmiennych (tj. weryfikacji stopnia skorelowania z innymi zmiennymi), w wyniku czego ze zbioru cech diagnostycznych zostały wykluczone wskaźniki zbyt silnie ze sobą skorelowane, jako że w dużym stopniu powielają one te same informacje o badanej zbiorowości. Jako wartość progową współczynnika korelacji liniowej Pearsona przyjęto $|r_{xy}| = 0,7$. Współczynnik korelacji powyżej tej wartości oznacza bardzo wysoką zależność między zmiennymi³. Następnie została obliczona macierz korelacji pomiędzy wszystkimi wskaźnikami, które zostały wybrane jako potencjalne zmienne diagnostyczne. Cecha, dla której suma bezwzględnych wartości wyszczególnionych w macierzy współczynników korelacji była największa została uznana za pierwszą cechę diagnostyczną, a zmienne, dla których współczynnik korelacji liniowej Pearsona z tą cechą był większy od wartości progowej zostały uznane za jej zmienne satelitarne. Postępowanie takie było powtarzane do momentu wyznaczenia ostatecznego zbioru cech diagnostycznych (tj. oznaczenia każdej zmiennej ze zbioru wstępnego jako cechy diagnostycznej lub satelitarnej).

³ Andrzej Stanisław, Przystępny kurs statystyki z zastosowaniem STATISTICA.PL na przykładach z medycyny, Tom 1. Statystyki podstawowe, StatSoft, Kraków 2007, str. 293.

Następnie został określony charakter wybranych cech diagnostycznych (tj. podzielono je na stymulanty i destymulanty⁴) oraz dokonano normalizacji tych cech, tak aby ich wartości były jednolite pod względem zakresu i miana (wartości tak przekształconych zmiennych zawierają się w przedziale [0,1]). Do normalizacji zastosowano metodę unitaryzacji zerowanej, która polega na przekształceniu zmiennych według poniższych wzorów:

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - x_{i \min}}{x_{i \max} - x_{i \min}} \quad (\text{przekształcenie stymulanty})$$

$$z_{ij} = \frac{x_{i \max} - x_{ij}}{x_{i \max} - x_{i \min}} \quad (\text{przekształcenie destymulanty})$$

gdzie:

z_{ij} – wartość i-tej zmiennej znormalizowanej dla j-tego obiektu,

x_{ij} – wartość i-tego wskaźnika (przed normalizacją) dla j-tego obiektu,

$x_{i \min}$ – minimalna wartość i-tego wskaźnika (przed normalizacją) w badanej zbiorowości,

$x_{i \max}$ – maksymalna wartość i-tego wskaźnika (przed normalizacją) w badanej zbiorowości.

Ostatnim etapem analizy było utworzenie grupowań województw. W tej części została przeprowadzona analiza skupień z wykorzystaniem aglomeracyjnej metody Warda z odległością euklidesową jako miarą odległości. Identyfikacja liczby skupień opierała się w dużej mierze na analizie wykresu przebiegu aglomeracji. Wykres ten obrazuje odległości pomiędzy skupieniami w momencie łączenia, punkty spłaszczenia wykresu (dłuższa linia pozioma) należy rozpatrywać jako potencjalne miejsca podziału na grupy⁵. Analizę uzupełniono graficzną ilustracją skupień oraz wykresem średnich zmiennych diagnostycznych dla poszczególnych skupień. Analiza statystyczna została wykonana w pakiecie STATISTICA 9.

Przebieg analizy

Analytical process

Wyjściowy zbiór zmiennych diagnostycznych do wykonania analizy rozwoju budownictwa na obszarach województw stanowiło łącznie dwadzieścia siedem wskaźników⁶, z których:

- piętnaście dotyczyło obszaru budownictwa mieszkaniowego:
 - udział województwa w liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w kraju;
 - udział województwa w powierzchni użytkowej mieszkań oddanych do użytkowania w kraju;
 - powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem;
 - udział mieszkań w nowych budynkach wielorodzinnych w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych;

⁴ Podział ten w pewnym stopniu jest uznaniowy. Nie ma pewności, że destymulanta ma jednoznacznie negatywny wpływ na badane zjawisko i czy w rzeczywistości (lub w przyszłości) nie okaże się ona stymulantą i odwrotnie. Podejście takie wynika z faktu, że wiele uwarunkowań jest niemożliwych do jednoznacznego określenia. W analizach przez stymulanty rozwoju rozumie się zazwyczaj takie zmienne, których duża wartość wskazuje na wysoki poziom badanego zjawiska, odwrotnie jest w przypadku destymulant – ich niskie wartości świadczą o braku negatywnego wpływu na badane zjawisko.

⁵ Andrzej Stanisławski, Przystępny kurs statystyki z zastosowaniem STATISTICA.PL na przykładach z medycyny, Tom 3. Analizy wielowymiarowe, StatSoft, Kraków 2007, str. 141-149.

⁶ Raport końcowy z pracy badawczej pt. „Opracowanie i wdrożenie metodologii pogłębionych badań ruchu budowlanego na poziomie gmin oraz na obszarach funkcjonalnych objętych ZIT”, GUS, Warszawa 2018, str. 168-169.

- liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1 tys. ludności;
- udział budownictwa indywidualnego w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania;
- udział budownictwa na sprzedaż lub wynajem i budownictwa spółdzielczego w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania;
- udział budownictwa komunalnego i społecznego czynszowego w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania;
- przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania;
- udział województwa w krajowej liczbie mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym;
- udział województwa w krajowej powierzchni użytkowej mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym;
- powierzchnia użytkowa mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym, na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem;
- udział mieszkań w nowych budynkach wielorodzinnych w łącznej liczbie mieszkań, w nowych budynkach mieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym;
- liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym, na 1 tys. ludności;
- udział budownictwa indywidualnego w łącznej liczbie mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym;
- dwanaście dotyczyło budownictwa budynków niemieszkalnych:
 - udział województwa w powierzchni użytkowej budynków niemieszkalnych (nowych i rozbudowanych) oddanej do użytkowania w kraju;
 - powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych (nowych i rozbudowanych) oddana do użytkowania na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem;
 - udział województwa w powierzchni użytkowej budynków handlowo-usługowych i ogólnodostępnych obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej (nowych i rozbudowanych; Grupy PKOB 123 i 126) oddanej do użytkowania w kraju;
 - powierzchnia użytkowa budynków handlowo-usługowych i ogólnodostępnych obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej (nowych i rozbudowanych; Grupy PKOB 123 i 126) oddana do użytkowania na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem;
 - udział województwa w powierzchni użytkowej budynków biurowych oraz przemysłowych i magazynowych (nowych i rozbudowanych; Grupy PKOB 122 i 125) oddanej do użytkowania w kraju;
 - powierzchnia użytkowa budynków biurowych oraz przemysłowych i magazynowych (nowych i rozbudowanych; Grupy PKOB 122 i 125) oddana do użytkowania na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem;
 - udział województwa w powierzchni użytkowej budynków gospodarstw rolnych (nowych i rozbudowanych; Klasa PKOB 1271) oddanej do użytkowania w kraju;
 - powierzchnia użytkowa budynków gospodarstw rolnych (nowych i rozbudowanych; Klasa PKOB 1271) oddana do użytkowania na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem;
 - udział województwa w powierzchni użytkowej nowych budynków niemieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenie w kraju;
 - powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenie na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem;

- udział województwa w krajowej powierzchni użytkowej nowych budynków handlowo-usługowych i ogólnodostępnych obiektów kulturalnych, budynków o charakterze edukacyjnym, budynków szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynków kultury fizycznej (Grupy PKOB 123 i 126), na których budowę wydano pozwolenie;
- udział województwa w krajowej powierzchni użytkowej nowych budynków biurowych oraz przemysłowych i magazynowych (Grupy PKOB 122 i 125), na których budowę wydano pozwolenie.

Wartości powyższych wskaźników zostały obliczone jako średnia pięcioletnia dla każdego z województw. W wyniku przeprowadzonej analizy zmienności i potencjału informacyjnego, spośród tych dwudziestu siedmiu zmiennych, które stanowiły inicjalny zbiór cech diagnostycznych, dokonano wyboru finalnego zestawu zmiennych diagnostycznych. Zestaw ten stanowiło pięć wskaźników, z których trzy charakteryzowało budownictwo mieszkaniowe, a dwa – budownictwo budynków niemieszkalnych. Były to następujące wskaźniki:

- udział budownictwa komunalnego i społecznego czynszowego w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania (wskaźnik 1);
- udział województwa w krajowej powierzchni użytkowej mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (wskaźnik 2);
- udział budownictwa indywidualnego w łącznej liczbie mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (wskaźnik 3);
- powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych (nowych i rozbudowanych) oddana do użytkowania na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem (wskaźnik 4);
- udział województwa w powierzchni użytkowej budynków gospodarstw rolnych (nowych i rozbudowanych; Klasa PKOB 1271) oddanej do użytkowania w kraju (wskaźnik 5).

Wszystkie wybrane cechy uznano za stymulanty. Następnie zmienne te zostały znormalizowane. Po przeprowadzeniu procedury wyboru i normalizacji cech diagnostycznych, został wykonany zasadniczy etap analizy, którym była identyfikacja grupowań województw. Jako metodę grupowania zastosowano statystyczną analizę skupień, z wykorzystaniem aglomeracyjnej metody Warda z odległością euklidesową (jako miarą podobieństwa między grupowanymi obiektami). W wyniku przeprowadzonej analizy, zidentyfikowano skupienia województw, które w latach 2014-2018 wykazywały podobne cechy związane z rozwojem budownictwa na ich terenie.

W wyniku grupowania wykonanego w oparciu o wartości przyjętych za cechy diagnostyczne wskaźników wyodrębniono pięć skupień województw:

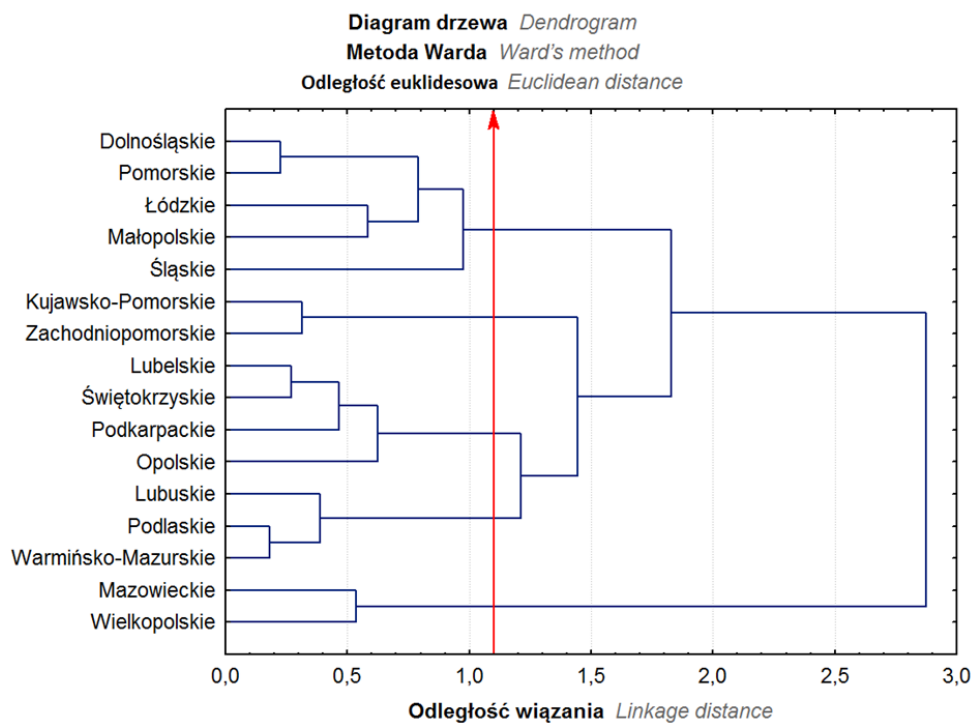
- **pierwsze skupienie (I)** – obejmujące pięć województw: dolnośląskie, łódzkie, małopolskie, pomorskie oraz śląskie;
- **drugie skupienie (II)** – obejmujące województwa: kujawsko-pomorskie i zachodniopomorskie;
- **trzecie skupienie (III)** – obejmujące cztery województwa: lubelskie, opolskie, podkarpackie i świętokrzyskie;
- **czwarte skupienie (IV)** – obejmujące województwa: lubuskie, podlaskie i warmińsko-mazurskie;
- **piąte skupienie (V)** – obejmujące dwa województwa: wielkopolskie oraz mazowieckie.

Zamieszczony na wykresie 41 dendrogram stanowi graficzną ilustrację procesu wyodrębniania skupień województw w oparciu o wartości cech diagnostycznych.

Na potrzeby opisu charakteryzującego wyodrębnione grupy województw dokonano przyporządkowania wartości cech diagnostycznych do trzech poziomów: wysokiego, niskiego i średniego, przy czym klasyfikację tę oparto o jedną z miar położenia obserwacji – kwartyle. Za wartości wysokie wskaźników uznano te przyjmujące wartość większą od trzeciego kwartyla (jest to średnia miara pozycyjna, powyżej której położona jest ¼ obserwacji), niskie to natomiast te, które są mniejsze od pierwszego kwartyla (miara, poniżej której położona jest ¼ obserwacji). Wartości wskaźników mieszczące się w rozstępie kwartylowym (różnica między trzecim i pierwszym kwartylem) zostały uznane za średnie (przeciętne).

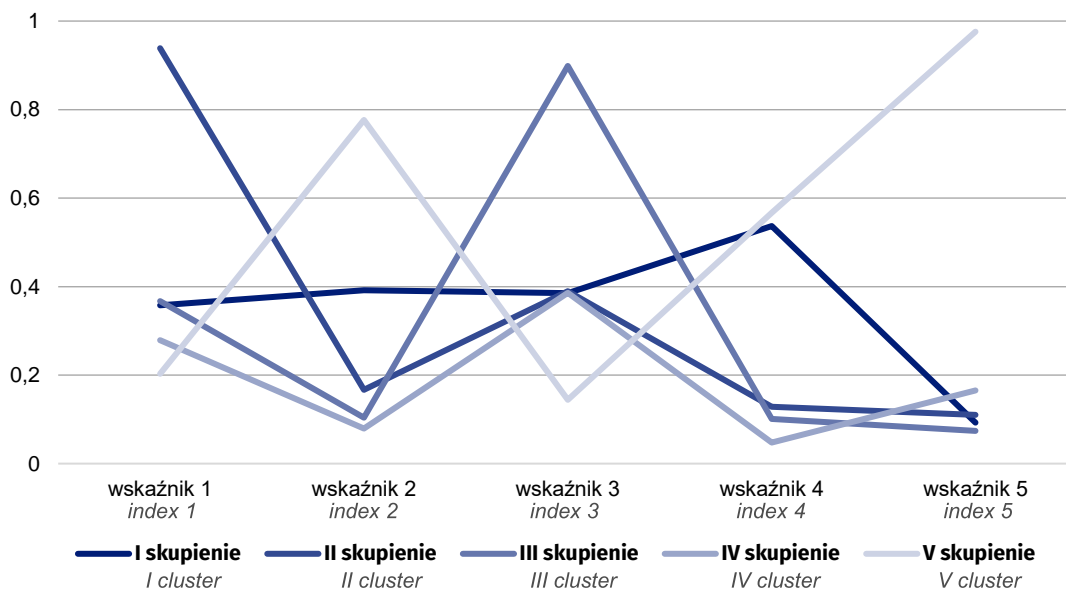
Wykres 41. Wyodrębnione grupy województw - dendrogram

Chart 41. Selected groups of voivodships - dendrogram

Wykres 42. Wyodrębnione grupy województw – wykres średnich dla skupień

Chart 42. Selected groups of voivodships – chart of averages in clusters

Pierwsze skupienie (województwa: dolnośląskie, łódzkie, małopolskie, pomorskie oraz śląskie) charakteryzowało się przeciętnymi wartościami wszystkich cech diagnostycznych. Należy przy tym zauważyć, że

w porównaniu ze skupieniami drugim, trzecim i czwartym, to skupienie wyróżniało się stosunkowo wysokimi wartościami wskaźników drugiego oraz czwartego (tj. udziałem województwa w krajowej powierzchni użytkowej mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz powierzchnią użytkową budynków niemieszkalnych (nowych i rozbudowanych) oddaną do użytkowania na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem.

Drugie skupienie (województwa kujawsko-pomorskie i zachodniopomorskie) wyróżniał zdecydowanie największy udział budownictwa komunalnego⁷ i społecznego czynszowego⁸ w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania (wskaźnik 1). Pozostałe wskaźniki notowały średni poziom, dodatkowo bardzo zbliżony do wartości cech diagnostycznych obliczonych dla województw ze skupienia czwartego.

Dla **trzeciego skupienia** (województwa: lubelskie, opolskie, podkarpackie i świętokrzyskie) odnotowano zdecydowanie największy udział budownictwa indywidualnego w łącznej liczbie mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (wskaźnik 3) oraz niski poziom wskaźnika piątego tj. udziału województwa w powierzchni użytkowej budynków gospodarstw rolnych (nowych i rozbudowanych; Klasa PKOB 1271) oddanej do użytkowania w kraju.

Czwarte skupienie (województwa: lubuskie, podlaskie i warmińsko-mazurskie) charakteryzowało się niskim poziomem wartości dwóch wskaźników diagnostycznych, a mianowicie udziału województwa w planowanej do wybudowania w kraju powierzchni użytkowej mieszkań (w związku wydanymi pozwoleniami na budowę lub dokonanymi zgłoszeniami z projektem budowlanym) oraz powierzchni użytkowej budynków niemieszkalnych (nowych i rozbudowanych) oddanych do użytkowania na 1 km² powierzchni geodezyjnej ogółem.

Piąte skupienie (województwa mazowieckie i wielkopolskie) cechowały:

- zdecydowanie największe wartości wskaźników udziału województwa w krajowej powierzchni użytkowej dla mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz dla oddanych do użytkowania budynków gospodarstw rolnych (nowych i rozbudowanych; Klasa PKOB 1271);
- największe natężenie efektów budownictwa niemieszkalnego w przeliczeniu na powierzchnię geodezyjną (wskaźnik 4);
- najniższy poziom wskaźników: udział budownictwa komunalnego i społecznego czynszowego w łącznej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania oraz udział budownictwa indywidualnego w łącznej liczbie mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym⁹.

⁷ Budownictwo głównie o charakterze socjalnym, interwencyjnym lub zaspokajającym potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach – realizowane w całości ze środków gmin.

⁸ Budownictwo realizowane przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non-profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego.

⁹ Niski udział w województwie budownictwa realizowanego na własne potrzeby inwestora tzw. budownictwo indywidualne, przekłada się na wysoki udział budownictwa realizowanego w celu osiągnięcia zysku przez różnych inwestorów; określanego także terminem „budownictwo deweloperskie” lub „budownictwo realizowane na sprzedaż lub wynajem”.

Uwagi metodologiczne

1. W publikacji zaprezentowano dane statystyczne pochodzące z badań realizowanych przez Główny Urząd Statystyczny. Są to dane dotyczące:
 - a) efektów rzeczowych budownictwa – w szczególności:
 - budynków i mieszkań oddanych do użytkowania (w tym: liczba budynków i mieszkań, kubatura i rodzaj budynków, powierzchnia użytkowa budynków oraz mieszkań, forma budownictwa, czas budowy i technologia wznoszenia budynków mieszkalnych, wyposażenie mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne);
 - mieszkań, których budowa została rozpoczęta (liczba – według form budownictwa).
 - b) pozwoleń wydanych na budowę oraz zgłoszeń z projektem budowlanym (w tym: liczba pozwoleń i zgłoszeń z projektem budowlanym wg rodzajów obiektów budowlanych, liczba i powierzchnia użytkowa budynków oraz mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym; dla budownictwa mieszkaniowego – także według form budownictwa);
2. Dane podane w publikacji są danymi ostatecznymi.
3. Stosowane w polskiej statystyce budownictwa definicje pojęć są oparte o ustawę Prawo budowlane i Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB); definicje stosowane w polskiej statystyce publicznej są dostępne na stronie internetowej GUS: <http://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/>.
4. PKOB to klasyfikacja wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 112, poz. 1316) wraz ze zmianami z 2002 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 18, poz. 170), opracowana na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), zgodnej z zaleceniami Narodów Zjednoczonych.
5. Przez ustawę Prawo budowlane należy rozumieć ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst ujednolicony Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.).
6. Podziału rzeczowych efektów działalności budowlanej dokonano zgodnie z lokalizacją obiektów budowlanych.
7. Do przeliczeń efektów budownictwa mieszkaniowego na 1 tys. ludności wykorzystano dane o liczbie ludności według stanu w dniu 30 czerwca, natomiast przy przeliczaniu efektów budownictwa mieszkaniowego na 1 tys. zawartych małżeństw – dane demograficzne według stanu w dniu 31 grudnia.
8. Budową jest wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowa, rozbudowa i nadbudowa obiektu budowlanego.
9. Pozwolenie na budowę jest to decyzja administracyjna zezwalająca na rozpoczęcie i prowadzenie budowy lub wykonywanie robót budowlanych innych niż budowa obiektu budowlanego. Na podstawie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 443) w zakresie określonych inwestycji inwestorzy mogą dokonać zgłoszenia z projektem budowlanym zamiast wystąpienia z wnioskiem o pozwolenie na budowę.
10. Przez obiekty budowlane rozumie się konstrukcje połączone z gruntem w sposób trwały, wykonane z materiałów budowlanych i elementów składowych, będące wynikiem prac budowlanych.
11. Obiekty inżynierii lądowej i wodnej to wszystkie obiekty budowlane nie klasyfikowane jako budynki, tj.: autostrady, drogi ekspresowe, ulice, drogi kolejowe, drogi lotniskowe, mosty, wiadukty i estakady, tunele oraz przejścia nadziemne i podziemne, budowle wodne, rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne dalekiego zasięgu, rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze, kompleksowe budowle na terenach przemysłowych, budowle sportowe i rekreacyjne oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe, gdzie indziej nie sklasyfikowane.

12. Budynek jest obiektem budowlanym trwale związanym z gruntem, posiadającym fundamenty, wydzielonym z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych (tj. ścian i przykryć) – wraz z wbudowanymi instalacjami wodociągowymi, kanalizacyjnymi, ogrzewczymi, elektrycznymi, gazowymi itp., a także wbudowanymi meblami, stanowiącymi normalne wyposażenie budynku. Za odrębny budynek przyjęto budynek oddzielony od innych wolną przestrzenią, a w przypadku bezpośredniego przylegania do innego budynku w zabudowie zwartej lub do innych zabudowań (np. przy budynkach zespolonych pod jednym dachem, lecz spełniających różne funkcje gospodarcze) – budynek oddzielony ścianami szczytowymi. W budynkach mieszkalnych bliźniaczych i szeregowych za odrębny budynek należy uważać każdy segment zawierający odrębne wyjście na działkę, ulicę lub ogród.
13. Budynek mieszkalny to taki, którego co najmniej połowa całkowitej powierzchni jest przeznaczona do celów mieszkalnych (z wyjątkiem budynków mieszkalno-inwentarskich lub mieszkalno-gospodarskich, które zawsze zaliczane są do budynków mieszkalnych).
14. Budynek mieszkalny jednorodzinny to budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych, albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nie przekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.
15. Budynek niemieszkalny jest to obiekt budowlany, którego co najmniej połowa całkowitej powierzchni użytkowej jest przeznaczona na cele niemieszkalne (np. na szkołę, biuro, sklep, magazyn, przychodnię lekarską itp.).
16. Powierzchnia użytkowa budynku to powierzchnia wszystkich pomieszczeń w budynku w świetle konstrukcji nośnych i nienośnych – służących do zaspokajania potrzeb bezpośrednio związanych z przeznaczeniem budynku (w przypadku budynku spełniającego kilka funkcji – suma powierzchni wszystkich wydzielonych części).
17. Kubatura budynku to jego objętość mierzona w m³, liczona jako iloczyn powierzchni zabudowy i wysokości (wysokość budynku jest mierzona od podłogi piwnic do podłogi strychu); jeśli na poddaszu budynku znajdują się pomieszczenia użytkowe – kubaturę tych pomieszczeń dolicza się do kubatury budynku.
W przypadku rozbudowy budynku lub przekazania do eksploatacji tylko jego części – podaje się kubaturę tylko części rozbudowanej lub oddanej do eksploatacji.
18. Budynki lub mieszkania oddane do użytkowania – to takie, których zakończenie budowy zgłoszone zostało przez inwestora w inspektoracie nadzoru budowlanego i organ ten nie zgłosił sprzeciwu (w drodze decyzji) lub takie, na których użytkowanie inwestor uzyskał pozwolenie (w drodze decyzji) od organu nadzoru budowlanego.
19. Przy prezentacji danych dotyczących nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania przyjęto następujące ustalenia metodyczne:
 - a) dane dotyczące liczby budynków zawierają dane o budynkach przekazywanych w całości lub pierwszych części budynków realizowanych etapami;
 - b) dane dotyczące przeciętnego czasu budowy oraz kubatury nowych budynków mieszkalnych a także liczby i powierzchni użytkowej znajdujących się w nich mieszkań odnoszą się do budynków przekazywanych w całości i w poszczególnych częściach (w przypadku inwestycji realizowanych etapami);
 - c) budynki o zróżnicowanej wysokości, w podziale według kondygnacji, zaliczono w całości do grupy najwyższej kondygnacji w budynku;
 - d) za czas trwania budowy budynku mieszkalnego przyjęto okres trwający od daty rozpoczęcia realizacji budynku do dnia oficjalnego (tj. zgodnego z przepisami ustawy Prawo budowlane) rozpoczęcia użytkowania, niezależnie od stanu wykończenia budynku; przeciętny czas trwania budowy – obliczano jako średnią ważoną (jako wagi przyjęto kubaturę) czasu trwania budowy poszczególnych budynków oddanych do użytkowania.

20. Mieszkanie jest lokalem przeznaczonym na stały pobyt ludzi – wybudowanym lub przebudowanym do celów mieszkalnych; konstrukcyjnie wydzielonym trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.
- Mieszkanie składa się z jednej lub kilku izb i pomieszczeń pomocniczych (takich jak: przedpokój, hol, łazienka, WC, spiżarnia, garderoba, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców).
- W budynkach zbiorowego zamieszkania za mieszkanie uznaje się tylko ten lokal, który przeznaczony jest na stałe zamieszkiwanie właściciela, zarządcy lub pracowników obiektu i ich rodzin prowadzących odrębne gospodarstwa domowe.
21. Izba jest pomieszczeniem w mieszkaniu, oddzielonym od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni nie mniejszej niż 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku; do izb zalicza się nie tylko pokoje, ale również kuchnie spełniające powyższe kryteria. Nie uznaje się za izby (bez względu na wielkość powierzchni i sposób oświetlenia) przedpokojów, holi, łazienek, ubikacji, spiżarni, werand, ganków, schowków itp.
22. Powierzchnia użytkowa mieszkania to powierzchnia wszystkich pomieszczeń w mieszkaniu (lub budynku mieszkalnym, w którym znajduje się tylko jedno mieszkanie) – tj.: pokoiów, kuchni, spiżarni, przedpokoiów, alków, holi, korytarzy, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy, ganku, garderoby oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców (pracownie artystyczne, pomieszczenia rekreacyjne lub hobbyistyczne).
- Nie zalicza się do powierzchni użytkowej mieszkania powierzchni: balkonów, tarasów, loggii, antresol, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, wózkowni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych na przechowywanie opału, a także garaży, hydroforni i kotłowni.
- Powierzchnię schodów znajdujących się w budynku indywidualnym wlicza się do powierzchni użytkowej mieszkania, jeżeli w budynku znajduje się tylko jedno mieszkanie, zaś nie wlicza się, gdy w budynku znajduje się dwa lub więcej mieszkań (schody i powierzchnie pod nimi uznaje się wówczas za część ogólnokomunikacyjną).
- W budynkach indywidualnych będących w budowie, ale już w części zamieszkałych, w powierzchni użytkowej mieszkania uwzględnia się tylko powierzchnię pokoiów i pomieszczeń pomocniczych wykończonych.
23. Mieszkania, których budowę rozpoczęto są to mieszkania mające powstać w wyniku budowy, rozbudowy (budynków mieszkalnych i niemieskalnych) lub przebudowy (pomieszczeń niemieskalnych na mieszkalne oraz mieszkań większych na mniejsze), przy realizacji których rozpoczęto – zgodnie z Prawem budowlanym – prace budowlane.
24. W odniesieniu do prezentowanych informacji o budynkach mieszkalnych i mieszkaniach, zastosowano podział na następujące formy budownictwa:
- budownictwo indywidualne – realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe z przeznaczeniem na własne potrzeby;
 - budownictwo spółdzielcze – realizowane przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
 - budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – realizowane w celu osiągnięcia zysku przez różnych inwestorów;
 - budownictwo komunalne – realizowane w całości ze środków gmin, głównie o charakterze socjalnym, interwencyjnym lub zaspokajającym potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach;
 - budownictwo społeczne czynszowe – realizowane przez Towarzystwa Budownictwa Społecznego działające na zasadzie „non-profit”, z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego;

- f) budownictwo zakładowe – realizowane przez zakłady pracy sektora publicznego i prywatnego z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów.

Uwaga:

Począwszy od 2018 r. dane o mieszkaniach indywidualnych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku (do 2017 r. włącznie klasyfikowane do budownictwa indywidualnego) zostały włączone do formy budownictwa przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.

Dane dotyczące mieszkań oddanych do użytkowania i ich powierzchni użytkowej zostały przeliczone dla lat 2009-2017 r., zgodnie z obowiązującą od 2018 r. metodologią.

Dane dotyczące mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto, dla lat 2009-2017, prezentowane są wg definicji budownictwa indywidualnego i przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem obowiązujących do 2017 roku włącznie (brak możliwości przeliczenia danych). Poniżej obowiązujące wówczas definicje:

- budownictwo indywidualne – realizowane przez osoby fizyczne (bez względu na to, czy prowadzą działalność gospodarczą), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora i jego rodziny lub na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych jego pracowników bądź na sprzedaż lub wynajem (w celu osiągnięcia zysku);
- budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – realizowane w celu osiągnięcia zysku przez różnych inwestorów (np. firmy deweloperskie, gminy), bez budownictwa osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, zaliczonego do budownictwa indywidualnego.

W przypadku budowy przez tego samego inwestora mieszkań z różnym przeznaczeniem – poszczególne mieszkania zaliczono do odpowiednich form budownictwa zgodnie z ich przeznaczeniem. Jeżeli mieszkania budowane z różnym przeznaczeniem były usytuowane w jednym budynku – wszystkie mieszkania w takim budynku zaliczano tylko do jednej z form budownictwa według przeważającej liczby mieszkań.

25. Jako kryterium zaliczenia budynków do określonej metody wznoszenia – przyjęto rodzaj konstrukcji nośnej budynku, niezależnie od charakterystyki pozostałych jego elementów, jak: stropy, ściany osłonowe, konstrukcje dachu. O zaliczeniu budynku do odpowiedniej metody wznoszenia decydują największe elementy konstrukcji nośnej, a przy budynkach o różnych konstrukcjach – konstrukcja główna lub przeważająca.

Rozróznilo następujące metody wznoszenia budynków:

- a) tradycyjną udoskonaloną – w której konstrukcją nośną są ściany wykonane z cegły, bloczków lub pustaków o ciężarze i wymiarach umożliwiającym ich ręczne wbudowywanie;
- b) wielkopłytową – o ścianowej konstrukcji nośnej przegród pionowych, montowanych na miejscu budowy z wielkowymiarowych (wielkoblokowych) elementów prefabrykowanych betonowych lub żelbetonowych; wymiary elementów ściennych odpowiadają wysokości całej kondygnacji i mają szerokość 2,40 m i więcej;
- c) wielkoblokową – o ścianowej konstrukcji nośnej przegród pionowych montowanych na miejscu budowy z prefabrykowanych betonowych i żelbetonowych płyt lub bloków o wysokości całej kondygnacji i o szerokości mniejszej niż 2,40 m;
- d) monolityczną – o ścianowej lub szkieletowej konstrukcji z betonu lub żelbetonu, realizowanej na miejscu budowy, z zastosowaniem deskowań o jedno- lub wielokrotnym użyciu i o różnych cechach konstrukcyjno-wymiarowych;
- e) konstrukcji drewnianych – tj. posadowionych na płycie betonowej lub fundamencie konstrukcji:
 - lekkiego szkieletu drewnianego obudowanego belkami i warstwami wykończeniowymi (tzw. metoda kanadyjska);
 - drewnianych elementów prefabrykowanych (montowanych na placu budowy), których zewnętrzne poszycie ścian wykończone jest deskami lub tynkiem;
 - z bali układanych poziomo jeden na drugim.

Metody wznoszenia budynków inne niż wymienione wyżej – zaliczono do technologii pozostałych (innych).

26. Odnośnie wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne, przyjęto następujące definicje:
- a) wodociąg – instalacje wodociągowe (wraz z urządzeniami odbioru znajdującymi się w mieszkaniu) doprowadzające do mieszkania, za pomocą czynnych połączeń, wodę z sieci – od przewodu ulicznego lub z urządzeń lokalnych (własne ujęcia wody);
 - b) wodociąg z sieci – instalacje wodociągowe (wraz z urządzeniami odbioru znajdującymi się w mieszkaniu) doprowadzające wodę z sieci za pomocą czynnych połączeń od przewodu ulicznego;
 - c) kanalizacja – instalacja kanalizacyjna (wraz z urządzeniami sanitarnymi znajdującymi się w obrębie mieszkania) odprowadzająca ścieki do kanalizacji sieciowej lub do kanalizacji lokalnej (zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków);
 - d) kanalizacja z odprowadzeniem do sieci – instalacja kanalizacyjna (wraz z urządzeniami sanitarnymi znajdującymi się w obrębie mieszkania), odprowadzająca ścieki do kanalizacji sieciowej;
 - e) centralne ogrzewanie z sieci – system przewodów cieplnych, którymi ciepło do mieszkania (mieszkań) doprowadzane jest z elektrociepłowni, ciepłowni, kotłowni osiedlowej lub lokalnej obsługującej więcej niż jeden budynek;
 - f) centralne ogrzewanie indywidualne – system przewodów cieplnych, którymi ciepło do mieszkania (mieszkań) w budynku doprowadzane jest ze źródła wytwarzania ciepła znajdującego się w tym samym budynku. Może to być kocioł/piec do c.o. zainstalowany w kotłowni lub w innym pomieszczeniu np. w piwnicy, bądź też zainstalowane elektryczne ogrzewanie podłogowe. Źródło ciepła może znajdować się również w obrębie mieszkania w budynku wielorodzinnym np. piec do c.o. zainstalowany w kuchni, łazience (tzw. instalacja etażowa). Wyodrębniono kotły/piece na: paliwa stałe, paliwa gazowe, paliwa ciekłe, energię elektryczną, biopaliwa (biopaliwa to zbiór produktów, do którego należą biopaliwa stałe, biogaz i biopaliwa ciekłe) oraz kotły/piece dwu- lub wielopaliwowe. Centralne ogrzewanie indywidualne inne niż wymienione wyżej - zaliczono do innych rodzajów ogrzewania;
- Uwaga:
- Dane dotyczące centralnego ogrzewania w powyżej zaprezentowanej formie są zbierane przez statystykę publiczną od 2018 roku. Wcześniej pozyskiwana informacja dotyczyła jedynie wyposażenia lub braku wyposażenia mieszkania oddanego do użytkowania w centralne ogrzewanie.
- g) gaz z sieci – instalacja (wraz z urządzeniami odbioru znajdującymi się w mieszkaniu) doprowadzająca gaz z czynnych przyłączy;
 - h) ciepła woda dostarczana z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej – woda wytwarzana w jednym centralnym źródle ciepła i rozprowadzana (do urządzeń odbioru znajdujących się w mieszkaniu) za pomocą instalacji.
27. Wskaźnik energii Pierwotnej EP [kWh/(m² · rok)] – wartość wskaźnika rocznego zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną do ogrzewania, wentylacji, chłodzenia oraz przygotowywania ciepłej wody użytkowej, a w przypadku budynków użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, gospodarczych i magazynowych również do oświetlenia wbudowanego.
28. Współczynnik przenikania ciepła U_c [W/(m² · K)] – parametr określający izolacyjność cieplną następujących przegród budowlanych:
- a) ścian zewnętrznych przy t_i ≥ 16°C;
 - b) dachu/stropodachu/stropu pod nieogrzewanymi poddaszami lub nad przejazdami przy t_i ≥ 16°C;
 - c) podłogi na gruncie w pomieszczeniu ogrzewanym przy t_i ≥ 16°C;
 - d) okien (z wyjątkiem okien połaciowych), drzwi balkonowych przy t_i ≥ 16°C;
 - e) drzwi w przegrodach zewnętrznych lub w przegrodach między pomieszczeniami ogrzewanymi i nieogrzewanymi.

Methodological notes

1. The publication presents statistical data from surveys carried out by the Statistics Poland. These data concerns:
 - a) material effects of construction – in particular:
 - buildings and dwellings completed (including the number of buildings and dwellings, volume and type of buildings, useful floor area of non-residential buildings and dwellings, form of construction, the construction period and technology of erection of residential buildings, technical and sanitary devices which dwellings are equipped with);
 - dwellings in which construction has begun (a number – by forms of construction).
 - b) granted building permits and registrations with a construction project (including a number of permits and registrations with a construction project by type of constructions, number and useful floor area of buildings and dwellings for which permits were granted and which were registered with a construction project; for residential construction – by forms of construction as well);
2. Data given in the publication are final data.
3. Definitions of terms used in the Polish statistics are based on the Building Law and Polish Classification of Types of Construction (PKOB); definitions applied in the Polish official statistics are available on the Statistics Poland website: <https://stat.gov.pl/en/metainformations/glossary/terms-used-in-official-statistics/list.html>
4. PKOB is a classification introduced by the regulation of the Council of Ministers dated 30 December 1999 (Journal of Laws 1999 No. 112, item 1316) with later amendments from 2002 r. (Journal of Laws 2002 No. 18, item 170), established on the basis of the European Classification of Types of Construction (CC) compliant with recommendations of the United Nations.
5. Building Law should be understood as the act of 7 July 1994. Building Law (codified text, Journal of Laws 2018 item 1202 with later amendments).
6. Division of material effects of construction activity was performed according to the location of constructions.
7. Data on the number of population as of 30 June were used to calculate the effects of residential construction per 1 thousand population, whereas demographical data as of 31 December – to calculate the effects of residential construction per 1 thousand of contracted marriages.
8. Construction consists in execution of a construction in a certain location as well as reconstruction and expansion (horizontal and vertical extension) of a construction.
9. A building permit is an administrative document that allows construction of a building to be initiated and conducted or construction works other than building to be realized. On the basis of the act dated 20 February 2015 amending the Building Law and some other acts (Journal of Laws 2015, item 443) investors can obtain registration with a construction project instead of a building permit for indicated investments.
10. A construction is a constructed structure strictly connected to the ground, built with construction materials and components as a result of construction works.
11. Civil engineering works include all the constructions not classified as buildings, i.e. highways, streets, roads, railways, suspension and elevated railways, airfield runways, bridges, viaducts and elevated highways, tunnels and subways, harbours, waterways, dams and other waterworks, long-distance pipelines, long-distance communication and electricity power lines, local pipelines and cables, complex constructions on industrial sites, sports and recreational constructions as well as other civil engineering works not elsewhere classified.
12. A building is a construction strictly connected with the ground, with foundation, separated with the aid of construction partitions (such as walls and covers), together with built-in plumbing, sewerage, heating, electrical, gas and other installations, as well as with built-in furniture, accounting for normal building installations.

A separate building is a building separated from other buildings by free space and in the case of being directly adjacent to other buildings (e.g. in buildings joined under one roof but serving various

economic functions) – a building separated by gable walls. In semi-detached or terraced residential buildings, each segment containing a separate entrance to a lot, street or garden is considered as a separate building.

13. A building is a residential building if at least half of its overall useful floor area is used for a residential purpose (except for residential and inventory buildings or residential and farm buildings which are always classified as residential buildings).
14. A single-family residential building shall mean a detached building or a building in semi-detached, terraced or group housing, used for meeting housing needs which structurally constitutes an independent whole within which it is possible to section off no more than two residential flats or one flat and business premises of no more than 30% of the total floor area of the whole building.
15. A non-residential building is a construction in which at least half of its overall useful floor area is used for a non-residential purpose (e.g. school, office, shop, warehouse, clinic).
16. Useful floor area of a building is a surface area of all rooms in the building (in terms of load-bearing and non-bearing structures) used to meet the needs directly related to the purpose of the building (in the case of buildings with several functions – it is the total area of all sectioned off parts).
17. The cubic volume of a building, measured in m^3 , is calculated as the product of the area and height of the structure (the height of the building is measured from the floor of the cellar to the floor of the loft; if the attic contains usable spaces, the cubic volume of these spaces is added to the cubic volume of the building).

If the building is expanded or if only a part of it is completed, only the volume of this part is given.

18. Buildings or dwellings completed are the ones the completion of which has been reported by the investor to the building control authorities and this body has not issued an objection (in the form of a decision) or the ones for the use of which the investor has obtained a permit (in the form of a decision) from the building control authorities.
19. While presenting the data regarding new residential buildings completed, the following methodological decisions were applied:
 - a) data regarding the number of buildings include data on the new buildings (completed as a whole or as first parts of buildings realized in stages),
 - b) data regarding the average construction period and cubic volume of new residential buildings, as well as the number and useful floor area of dwellings located in them concern the buildings completed as a whole or in parts (in the case of investments realized in stages);
 - c) buildings with differentiated heights, classified according to storeys, are included in whole in the group of buildings according to the highest storey.
 - d) the construction period of a residential building is the period from the date of initiating construction of the building to the official date (in accordance with the Building Law) when the building starts to be used, regardless of the degree to which the building has been completed; the average construction period is calculated as the weighted arithmetic mean (cubic volume was used as weights) of the construction period of certain buildings completed.
20. A dwelling is a space for permanent residence built or remodelled for residential purposes, structurally separated with permanent walls within a building, with a separate entrance from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden. A dwelling consists of one or several rooms and auxiliary spaces. (i.e. foyer, hall, bathroom, toilet, pantry, wardrobe, closet and other spaces within a dwelling which serve residential and household purposes of inhabitants).
Dwellings in residences for communities are understood as only these units which are designated for permanent residence of the owner, administrator or employees of such buildings and their families comprising separate households.
21. A room is a space in a dwelling, separated from other spaces with permanent walls, with an area of not less than $4 m^2$, with a direct access to daylight, i.e. with a window or glazed door in an external wall of the building; this category includes not only bedrooms, dining-rooms, living-rooms, habitable attics or servants' rooms, but also kitchens meeting the above criteria. Foyers, halls, bathrooms,

toilets, pantries, verandas, porches, closets, etc. are not acknowledged as rooms regardless of the size of the space and the method of lighting.

22. The useful floor area of a dwelling is understood as the area of all spaces in a dwelling (or a residential building in which there is only one dwelling), i.e. rooms, kitchens, pantries, foyers, alcoves, halls, corridors, bathrooms, toilets, enclosed verandas, porches, wardrobes as well as other spaces serving the residential and household needs of inhabitants (art studios, recreational or hobby spaces).

Useful floor area of a dwelling does not include: balconies, terraces, loggias, mezzanines, closets and recesses in the walls, laundry rooms, drying rooms, bicycle storage rooms, attics, basements and areas designated for storing heating fuel as well as garages, pump-rooms and boiler rooms.

The area of stairs located in the private building is included in the useful floor area of a dwelling if there is only one dwelling in the building, but it is not included if there are two or more dwellings (then, stairs and spaces under them are considered to be a general circulation area).

In private buildings the construction of which has not been completed yet but they are partly inhabited, useful floor area of a dwelling includes only the area of the rooms and auxiliary spaces which have been finished.

23. Dwellings in which construction has begun means the dwellings which are to come into existence as a result of construction, expansion (of residential and non-residential buildings) or reconstruction (of non-residential spaces into residential ones or large dwellings into smaller ones) for which realization of construction works has begun in accordance with the Building Law.

24. In relation to the presented information regarding residential buildings and dwellings, the following forms of construction are used:

- a) private construction — realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designated for the use of the investor;
- b) cooperative construction — realized by housing cooperatives, designated for the members of these cooperatives;
- c) construction designated for sale or rent — realized in order to earn a profit by various investors;
- d) municipal construction — primarily with a social or intervention character, realized entirely with gmina funds for the residential needs of low income households;
- e) public building society — realized by Public Building Societies operating on a non-profit basis utilizing credit from the state bank BGK;
- f) company construction — realized by companies (of the public or private sector) designated for meeting the residential needs of the employees of these companies.

Note:

Since 2018, data on private dwellings designated for sale or rent in order to earn a profit (classified as private construction until 2017 inclusively) have been included in the form of construction called "designated for sale or rent".

Data regarding dwellings completed and their useful floor area were calculated for the years 2009-2017 pursuant to the methodology applicable since 2018.

Data regarding dwellings for construction of which permits have been granted, which have been registered with a construction project and in which construction has begun, are presented for the years 2009-2017 according to the definitions of private construction and construction designated for sale or rent applicable until 2017 inclusively (no possibility to re-calculate the data). You find the applicable definitions below:

- private construction – realized by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designated for the own use of the investor and their family or for meeting the residential needs of their employees and also for sale or rent (in order to earn a profit);

- construction for sale or rent – realized in order to achieve a profit by various investors (e.g. estate developers, gminas) without construction of natural persons conducting economic activity which is classified as private construction.

When the same investor builds dwellings for different purposes, certain dwellings are classified as appropriate forms of construction in compliance with their designation. If dwellings built for different purposes are located in one building, all dwellings in this building are included in one category, depending on the form of construction which prevails.

25. The criterion for including buildings in a specific method of construction is the type of loadbearing structure, regardless of the character of the remaining elements of the building, e.g. ceilings, panel walls or roof constructions. Including a building in a specific method of construction is determined by the largest elements of the load-bearing structure, and in buildings with various structures — the primary or predominant structure.

The following methods of constructing a building are defined:

- a) improved-traditional — in which walls made of bricks, blocks or hollow bricks, with weights and dimensions making their assembly by hand possible, constitute the load bearing structure;
- b) large-panel – with a wall load-bearing structure of vertical partitions assembled at the construction site of large (block) prefabricated concrete or reinforced concrete elements; dimensions of the wall elements correspond to the height of the entire storey and are at least 2.40 m wide;
- c) large-block– with a wall load-bearing structure of vertical partitions assembled at the construction site of prefabricated concrete and reinforced concrete panels or blocks with a height of an entire storey and a width smaller than 2.40 m;
- d) monolithic — with a wall or frame concrete or reinforced concrete structure realised at the construction site, using formwork that can be used once or multiple times, and with various structural characteristics and dimensions;
- e) wooden constructions – founded on a concrete plate or structure foundation, made of:
 - light wooden scaffolding surrounded with beams and finishing layers (also called the Canadian method),
 - prefabricated wooden parts (assembled at the construction site), with the external wall panelling finished with boards or plaster,
 - barks arranged horizontally one on the other.

Methods of construction not listed above were classified as other technologies.

26. The following definitions were applied for technical and sanitary equipment fitted in dwellings:
- a) water-line system – water-line system installations (together with reception facilities located in a dwelling) providing dwellings with water from the network (by means of active connections) from the street conduit or from local facilities (own water intake);
 - b) water-line system from the network – water-line system installations (together with reception facilities located in a dwelling) providing water from the network by means of active connections from the street conduit;
 - c) sewerage system – infrastructure (together with sanitary facilities in a dwelling) that discharge sewage into the sewer network or the local sewerage (septic tanks and household wastewater treatment systems);
 - d) sewerage system with the discharge into a network – infrastructure (together with sanitary facilities in a dwelling) that discharges sewage into the sewer network;
 - e) central heating from the network – a system of heating piping providing a dwelling (dwellings) with heat from thermal-electric power stations, heating plants, housing estate boiler-rooms or local boiler-rooms serving more than one building;
 - f) private central heating – a system of heating piping providing a dwelling (or dwellings) in a building with heat from the heat generation source located in the same building. It can be a boiler or furnace for central heating assembled in the boiler-room or another room, e.g. in the

basement, or it can also be electric floor heating. The source of heat can also be located within a dwelling in a multi-family building, as a furnace for central heating assembled in the kitchen or bathroom (a so-called single-storey heating system). The following boilers/furnaces were determined: for permanent fuel, gas fuel, liquid fuel, electric energy, biofuels (biofuels constitute a group of products including permanent fuels, biogas and liquid biofuels), as well as boilers/furnaces which can use two or more types of fuel.

Private central heating not listed above was classified as another type of heating;

Note:

Data on central heating in the form as presented above have been collected by official statistics since 2018. Before that, the obtained information referred only to presence or absence of central heating in a dwelling completed.

- g) gas from gas-line system – installations (together with reception facilities located in a dwelling) providing gas from active gas connections;
 - h) hot water provided from thermal-electric power stations, heating plants or housing estate boiler-rooms – water generated in one central source of heat and distributed by means of installations (to the intake facilities located in a dwelling).
27. Primary energy index EP [kWh/(m² · year)] – value of the index of annual demand for non-renewable primary energy for heating, ventilation, cooling and domestic hot water preparation, and in the case of public buildings, collective residences and buildings for production, economic and storage purposes – also for built-in lighting.
28. Heat transfer coefficient U_c [W/(m² · K)] – parameter defining thermal insulation of the following building partitions:
- a) exterior walls with $t_i \geq 16^\circ\text{C}$;
 - b) roof/flat roof/ceiling under not heated attics or over the passages with $t_i \geq 16^\circ\text{C}$;
 - c) floor on the ground in a heated room with $t_i \geq 16^\circ\text{C}; t_1 \geq 16^\circ\text{C}$;
 - d) windows (except for roof windows), balcony doors $t_i \geq 16^\circ\text{C}$; doors within exterior partitions or within the partitions between heated and not heated rooms.

Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLS)

Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLS format)

- Tabl. 1. Ważniejsze dane o mieszkaniach oddanych do użytkowania
Major data on dwellings completed
- Tabl. 2. Mieszkania oddane do użytkowania według rodzajów budynków w przekroju „miasto-wieś” – lata 2014-2018
Dwellings completed by types of buildings in urban-rural cross section – years 2014-2018
- Tabl. 3. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa i liczby izb w mieszkaniu w przekroju „miasto-wieś” – rok 2018
Dwellings completed by forms of construction and number of rooms in a dwelling in urban-rural cross section – year 2018
- Tabl. 4. Mieszkania oddane do użytkowania według województw
Dwellings completed by voivodships
- Tabl. 5. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa i województw – lata 2014-2018
Dwellings completed by forms of construction and voivodships – years 2014-2018
- Tabl. 6. Ważniejsze wskaźniki dotyczące mieszkań oddanych do użytkowania w przekroju „miasto-wieś” – lata 2014-2018
Major indicators on dwellings completed in urban-rural cross section – years 2014-2018
- Tabl. 7. Wyposażenie mieszkań oddanych do użytkowania w wybrane urządzenia techniczno-sanitarne w przekroju „miasto-wieś” – lata 2014-2018
Dwellings completed fitted with selected technical and sanitary infrastructure in urban-rural cross section – years 2014-2018
- Tabl. 8. Mieszkania oddane do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych według rodzajów budynków i form budownictwa w przekroju „miasto-wieś” – rok 2018
Dwellings completed in new residential buildings by types of buildings and forms of construction and in urban-rural cross section – year 2018
- Tabl. 9. Mieszkania oddane do użytkowania w nowych budynkach mieszkalnych według rodzajów budynków w przekroju „miasto-wieś” – lata 2014-2018
Dwellings completed in new residential buildings by types of buildings and in urban-rural cross section – years 2014-2018
- Tabl. 10. Nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania według liczby kondygnacji – rok 2018
New residential buildings completed by number of storeys – year 2018
- Tabl. 11. Nowe budynki mieszkalne oddane do użytkowania według metod wznoszenia – rok 2018
New residential buildings completed by methods of construction – year 2018
- Tabl. 12. Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkania, których budowę rozpoczęto
Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project and dwellings in which construction began
- Tabl. 13. Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych budynków mieszkalnych i mieszkań
Building permits and registrations with a construction project granted for construction of new residential buildings and dwellings
- Tabl. 14. Mieszkania, których budowę rozpoczęto według form budownictwa – lata 2014-2018
Dwellings in which construction began by forms of construction – years 2014-2018

- Tabl. 15. Domy letnie, domki wypoczynkowe i rezydencje wiejskie oraz budynki zbiorowego zamieszkania oddane do użytkowania – lata 2014-2018
Summer houses, holiday cottages, rural residences and residences for communities completed – years 2014-2018
- Tabl. 16. Domy letnie, domki wypoczynkowe i rezydencje wiejskie oraz budynki zbiorowego zamieszkania, na budowę których wydano pozwolenia – lata 2014-2018
Summer houses, holiday cottages, rural residences and residences for communities for which permits were granted – years 2014-2018
- Tabl. 17. Budownictwo niemieszkalne – lata 2009-2018
Non-residential construction – years 2009-2018
- Tabl. 18. Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania w przekroju „miasto-wieś” – rok 2018
Non-residential buildings completed in urban-rural cross section – year 2018
- Tabl. 19. Hotele, budynki zakwaterowania turystycznego, budynki biurowe oraz budynki handlowo-usługowe oddane do użytkowania według województw w przekroju „miasto-wieś” – rok 2018
Hotels and similar buildings, office buildings, wholesale and retail trade buildings completed by voivodships in urban-rural cross section – year 2018
- Tabl. 20. Budynki łączności, dworców i terminali, budynki garaży, budynki przemysłowe oraz zbiorniki, silosy i budynki magazynowe oddane do użytkowania według województw w przekroju „miasto-wieś” – rok 2018
Communication buildings, stations, terminals and associated buildings, garage buildings, industrial buildings and reservoirs, silos and warehouses completed by voivodships in urban-rural cross section – year 2018
- Tabl. 21. Ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki muzeów i bibliotek, budynki szkół i instytucji badawczych, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej oddane do użytkowania według województw w przekroju „miasto-wieś” – rok 2018
Buildings for public entertainment, museums and libraries, schools, university and research buildings, hospital or institutional care buildings and sports halls completed by voivodships in urban-rural cross section – year 2018
- Tabl. 22. Budynki gospodarstw rolnych, budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych, obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków i objęte indywidualną ochroną konserwatorską oraz nieruchomości, archeologiczne dobra kultury oraz pozostałe budynki niemieszkalne oddane do użytkowania według województw w przekroju „miasto-wieś” – rok 2018
Non-residential farm buildings, buildings used as places of worship and for religious activities, buildings entered into the register of historical monuments and subject to individual conservatory protection, immovable archaeological cultural goods and other non-residential buildings completed by voivodships in urban-rural cross section – year 2018
- Tabl. 23. Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania według grup PKOB – lata 2014-2018
Non-residential buildings completed by groups of the Polish Classification of Types of Construction (PKOB) – years 2014-2018
- Tabl. 24. Nowe budynki niemieszkalne, na budowę których wydano pozwolenia – lata 2014-2018
New non-residential buildings for which permits were granted – years 2014-2018
- Tabl. 25. Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym budowy nowych obiektów inżynierii lądowej i wodnej według województw – lata 2014-2018
Building permits and registrations with a construction project granted for construction of new civil engineering works by voivodships – years 2014-2018